

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş Umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 5, Sayı 49 Şubat 2026

Yayın Kurulu Üyeleri: Emine KAMÇI, Emine ORTAKAYA, Selvet BAYRAKTAR TOKAT, Şule SEPİN İÇLİ, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

Seslendirenler: Ceren ASLAN, Ceren Serap AKIN, Cemile EREL, Ecem ZAFER, Ezgi KOÇYİĞİT, Fatma Berin KÜÇÜKKAYA, Filiz ARICIOĞLU, Filiz ARDANUÇ KÜÇÜKKAYA, Gamze YILGIN, Müge TÜZÜN GERÇEK, Münevver ERTÜRK, Nazmiye COŞKUN, Nursel DEMİR, Selver ŞAHAN, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

Montaj: Ali CENGİZ, Yılmaz ARSLAN.

Düzeltilenler: Samet BAYRAKTAR, Zeynep KESKİN BAĞLAN.

İletişim:

Web sitesi: www.umudunkadinlari.com

E-posta: umudunkadinlari@gmail.com

Youtube Kanalı: Umudun Kadınları

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ>

İnstagram: [umudunkadinlari](https://www.instagram.com/umudunkadinlari)

<https://instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

Facebook hesabı: Umudun Kadınları

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

Facebook sayfası: Umudun Kadınları Dergi

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

WhatsApp: Şule Sepin İçli: 0532 360 48 31

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Ülkemizin gündeminde iyi haberlere çok az rastlıyoruz ama size dergimizle ilgili güzel bir haberimiz var. Bu sayımızla 4 yılı geride bıraktık. Nice üretken yıllarımızla sizlerle birlikte olmayı umut ediyoruz. Gelelim yazılarımıza:

6 Şubat depreminin 3. yılındayız. Hala konteynerlerde yaşayanlar var. Nazik Işık, depremdaki acıları ve mücadeleyi, o içten ve özenli anlatımıyla unutturmuyor bizlere ‘6 Şubatın 3. Yılında’ yazısıyla.

Edebiyat engel tanır mı? Kadın Mitingi nasıl geçti? Lohusa psikozuna ceza verilebilir mi? Kadınlar sporda ve festivallerde. Bu haberlerin ayrıntılarını merak edenleriniz için, Selvet Bayraktar Tokat, ‘Kadının Güncesi’ köşemizi hazırladı.

Emine Kamçı, yüreğimizi ağzımıza getiren çocuk istismarı olayını araştırmalar ışığında anlatıyor, ‘Epstein Olayı Ve İğrençliğin Ev Sahipleri’ yazısında.

‘Tarihin Kadın Yüzleri’ köşemizde, yeni yazarımız Emel Memiş, bizlere güzel fikirler ve eserler bırakmış Şemsa Özar’ı tanıtıyor, ‘Mekanları Aşan Feminist Bir Yaşam: Şemsa Özar’ın Açtığı Yol’ yazısında.

Şule Sepin İçli, Rojin Kabaiş’le ilgili katıldığı toplantı izlenimlerini ve bu olaydan nasıl etkilendiğini anlatıyor, hiç duymadığımız örneklere yer vererek ‘Sana Sözüm Olsun Rojin’ yazısında.

Ekonomik sıkıntılar arttıkça, kısa yoldan para kazanma yöntemleri aldı başını gitti. Kumar da bunlardan biri. Merve Demir Döven, ‘Dengede Kalmak’ köşemizde, bilgi dağarcığımıza ışık tutan düşüncelerini paylaşıyor bizimle ‘Kumar Bağımlılığının Aile Üzerindeki Etkileri Duygusal İflas’ yazısında.

Yeni bir yazarımızla daha tanıştıralım sizi. Nursel Demir. Haklarımız arasında bağırma hakkı var mı acaba? O zaman gelin kulak verelim, ‘Bağırma Hakkı Kime Ait’ yazısına.

Menekşe Koçak, dilimizden düşüremediğimiz Engelli Bakanlığı konusunu, sorular sorarak yanıtlarını bize bulduruyor, ‘Duygularımızı İfade Edebiliyor Muyuz’ köşemizin ‘Engelli Bakanlığı Eğitim 1’ yazısında.

Emine Ortakaya, Çiçeklerin fiyatlarının tavan yaptığı, hediye almak için yarıştığımız, 14 Şubat Sevgililer Günü konusunun geçmişini irdeliyor ve bize önerilerde bulunuyor, ‘Sevgililer Günü’ yazısında.

Kim daha empatik? Kadınlar mı, yoksa erkekler mi? Kime benzeyenleri daha çekici buluyoruz? Bu soruların yanıtı ve yulaf yensin mi yenmesin mi meselesine çarpıcı açıklamalar, Selvet Bayraktar Tokat’ın hazırladığı ‘Bilim Dünyasında Bu Ay’ köşemizde.

Umutsuzluğa düştüğümüz şu günlerde, iyi ki bize umutlu olmayı anımsatan bir yazarımız var. Tahmininiz vardır ama hemen söyleyelim, Ebru Bozcuk, ‘Umut Diye Bir Şey Var Aslında’ diyor.

Bitkisel ilaçlara epey merak sardığımızı bildiğimiz için, ‘Rol Modellerimiz’ köşemize Fatma Durmuş’u konuk ettik. Şule Sepin İçli’nin yaptığı söyleşiyle, ‘Doğal Antibiyotikler’ yazısı sizlerle.

‘Platonizm Ölüm ve Ankara’ sizce bu yazıyı kim yazabilir? Tabi ki Ankara’ya âşık olan Ayşe Gülçin İlhan. Duygularını ne de güzel, şiirsel bir anlatımla dile getirmiş.

‘Sanatın Kadın Sesleri’ köşemiz, bateri çalan kadınların, kadın şairimiz Sennur Sezer’in başarıları, yeni çıkan zengin içerikli bir derginin duyurusu, direnen Semiha Berksoy’un hikâyesi gibi pek çok sanat haberleriyle dopdolu. Selvet Bayraktar Tokat hazırladı sizler için.

Filiz Ardanuç Küçükkaya, sorumluluktan kaçmamız sonucu düştüğümüz durumlara parmak basıyor, ‘Herkes Masum, Her Şey Yanlış’ yazısında.

Emine Kamçı, ‘Deneyimlediklerim’ köşemizde, ‘Kuru fasulyeye ne katarsak daha lezzetli olur’ sorusunu yanıtıyor, ‘Yemeklerinize Ne Kadar Soğan Koyuyorsunuz’ yazısında.

Avustralya’da yaşayan Nihal İşcel, gelişmiş bir ülkede hala engellilere uygulanan ayrımcılığı gözler önüne seriyor, ‘İlk Hedef Engelliler’ yazısında.

‘Selvi boylum Al Yazmalım’ köşemizde, ‘Hesaplaşma’ öyküsüyle, yeni yazarımız Neriman Ün ile buluşturuyoruz sizleri. Öykü çok kısa ama bir o kadar da düşünüleli...

1999’un 1 şubatında Barış Manço’yu yitirmiştik. Nurdan Morgan, o özgün anlatımıyla ne güzel anıyor sanatçımızı, ‘Bir Barış Geçti Gitti Bu Dünyadan’ yazısıyla.

Şule Sepin İçli’nin söyleşi yaptığı, ‘Arı Kovanı’ köşemizin bu ayki konuğu, Avukat Ceren Kalay Eken. ‘Kadın Ve Çocuk Hakları mücadelesi Deneyimleri’ yazısıyla sizlerle.

Bizim işimiz, kadınları yazması için motive etmek. Fatma Berin Küçükkaya, araştırıyor, üzerinde düşünüyor, motive oluyor ve umudumuzu yeşertiyor ‘Renkleri Yüreğimde Gördüm’ yazısıyla.

Gülümün Cambazoğlu, gezilere gidiyor, boş durmuyor ve yazıyor. ‘Mis Gibi Kokuyordu Karaburun’ diyor.

Nur Banu Helvacıoğlu, beklentilerini ne kadar güzel dile getiriyor, ‘Sevgi Herkesin Dilinde’ yazısında.

‘Yüreğimizden Taşanlar’ köşemizde, Rojin Kabaiş’i bir kez daha anıyoruz, yeni yazarımız Cemile Erel’in ‘Ben Öğretmen Rojin’ şiiriyle.’

Umut Şarkıları’ köşemizin yerini ‘Ayın Şarkısı’ aldı. Deprem ülkesiyiz. Pek çok deprem yaşadık. Sorunlar hala aynı. Grup Yorum, ‘Sesimi Duyan Var Mı?’ diyor.

Dergimizin sesine kulak vermenizi umut ederek huzurlarınızdan ayrılalım. Yeni girdiğimiz 5. Yılımız kutlu olsun.

26 Şubat 2026

6 ŞUBAT’IN ÜÇÜNCÜ YILINDA...

YAZAN: S. Nazik IŞIK

nvisik@gmail.com

Eşit Yaşam Derneği olarak her ayın ikinci perşembesinde çevrim içi yaptığımız bir sohbet saatimiz var. Kolaylaştırıcılığını düzenli olarak ben yapıyorum şimdilik. Şimdiye kadar sizlerden katılan olmadı, ama bundan sonra katılırsınız diye umarak bu yazıyı yazmaya karar verdim.

6 Şubat, 2023'te yaşadığımız Kahramanmaraş ve Hatay depremlerinden sonra, Türkiye ve hatta dünya tarihinde doğal afetler açısından çok kara bir gün oldu. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yer alan illerden 11'inde yaşayan yaklaşık 15 milyon insan 6 Şubat sabaha karşı 4:17'de 7,5'luk bir depremle sarsıldı. Sonra aynı gün öğlen saatlerinde yine 7'den büyük ikinci bir deprem bölgeyi sarstı. Binlerce ev, bina yıkıldı, ağaçlar yerlerinden çıkıp gitti, dereler, nehirler, toprak yarıldı, dağlar bile yer değiştirdi, yollar kırıldı, geçit vermez oldu. 55 binden fazla insan öldü, şehirler enkaza döndü. Ölenlerin çoğunun kadınlar ve çocuklar olduğunu o hengâmede fark edemedik bile. Zaten kaydını tutan da yoktu. Acılı ve şaşkın televizyonlarımızın başından ayrılamaz, gözyaşlarımızı dindiremez olduk. Televizyonlar siyah ceset torbalarının yığınlarını moral bozukluğunu artırmamak için göstermemeye başladılar, ama biz biliyorduk, oradaydılar, canlarının hesabını soran olacak mı diye sessiz bir bekleyişe başlamışlardı. Bizler de günlerce yıkıntılardan çıkarılan her çocukta, her kadında, her canlı varlıkta neye şükrettiğimizi de pek bilemeden şükrettik.

Herkes gibi bizler de o illerdeki akrabalarımıza, arkadaşlarımıza ulaşmaya, nefes aldıklarını duymaya çalışıyorduk. Çöken haberleşme ağları ne kadarına elveriyorsa tabii. Kahramanmaraş'ta sendikal hareketten gelen, siyasette önseçim birincisi çıkmayı başarmış nadir kadınlardan biri olan dostum Kibar Özdemir'e, Hatay'da insan hakları hareketinden avukat arkadaşımız Hatice Can'a ulaşamadık, ulaşamadık, ulaşamadık... Günler sonra soğumuş bedenleri çıktı enkazlardan.

Şubattı, hava soğuktu, insanlar yıkıntıların altındaydı, bir şekilde yıkıntılardan çıkmayı başaranlar da üç-beş odunla yakılan ateşlerin başındaydı ya da yıkıntının başından ayrılamıyordu, kimi evladını, kimi anasını bekliyordu, kimi birkaç parça eşyasından ya da kimliğinden, altın ziynetinden kalan da çalınmasın nöbetini.

Çöken sadece evler olmadı, hastaneler, elektrik ve su sistemi, okullar, kamu binaları, ulaşım sistemleri, örneğin hava limanları, kara yolları, yani her türlü kamu sistemiydi. Protezini, tekerlekli sandalyesini, koltuk değneğini kaybedenden ilaçları yıkıntıların kim bilir neresinde kalanlara kadar her türlü engellinin günlük hayat araçları elden gitmiş, bir sonrakine nasıl erişileceği tamamen belirsizliğe düşmüştü. Enkazlardan canı sağ çıkanların ne kadarının bedeni bütündü, kaydı tutulmadı. Binlerce, yüzbinlerce yeni ortopedik engelli, zihinsel engelli, görme ya da işitme engelli sessiz sedasız ama engelli olarak yaşamaya başlayıverdi.

Devlet bölgeye üç gün sonra adım attı, çadırlar kurulmaya, Kızılay'ın çadır sattığı duyulmaya başlandı. Kendi askerini kışladan çıkarıp da insanlara yardıma göndermekten korkan bir iktidarımız olduğunu duyduk ama inanamadık. Sonra resmi tarih yazanlar daha ilk solukta oradaydık demeye utanmadı ama biz, insanına böyle davranabilen siyasetimizden çok utandık.

Sonra çadır kamp günleri başladı. Su pet şişeyle, ekmek sıraylaydı. Tuvalet yoktu, banyo yoktu, kadınlar sırtlarına giyecek bir kazak, ayaklarına geçirecek bir çorap bulamıyor, ortalıkta ihtiyaç göremeyecekleri için iki battaniyeyi çevirip bir tuvalet inşa etmeye çalışıyorlardı. Çay-sigara bile yoktu, boğazlardan sıcak bir kaşık çorba günler sonra geçti. Çadırlar iç içeydi, çadırlar arasında da içinde de bir damla mahremiyet yoktu, Kim kimin çadırındaydı, kim bilir. Binlerce kadın ve çocuk o şartlarda şiddete, tacize, tecavüze uğradı. Sesleri çıkamadı, kayıtlarını tutan da olmadı.

Türkiye belediyeleriyle, şirketleriyle, insanlarıyla, sivil toplumuyla ne bulabildiyse onu yükleyerek bölgeye koştı, İlk 5-6 aydan sonra bu koşunun hızı çok düştü, 2.yıldan itibaren bölgede hizmet sunabilenlerin sayısı tükenmeye doğru gitti. Bölgedeki tüm yerleşim yerlerinde, 21 metre karelik konteynerlerle konteyner tarlaları kuruldu. Bugün, depremden üç yıl sonra bile, hala 300 bin dolayında insan konteynerlerde yaşam mücadelesi vermeye devam ediyor. LGBTİ+ larsa konteynerlere bile sığdırılamadılar. Onlara bir konteyneri bile çok gören karar makamları karşısında iyice yalnızlaştılar, sığamadıkları bu yıkılmış şehirlerden genellikle çıkıp belirsizliklere gittiler. Gündelik hayat kap kacak, çamaşır, bulaşık makinesi, elektrik süpürgesi, rondo, fırın hatta dörtlü ocak olmadan sürüyor. Çamaşırhanelerde ayda bir gelen çamaşır yıkama sırası, banyolarda kişi başına 10 dakikalık yıkanma süresi bekleniyor.

Konteyner kentlerde de özel alan yok, mahremiyet yok, sosyal alan yok, bakkal yok, pazar yok. Kadınlara ve çocuklara yönelik şiddet, taciz vb. sorunlarsa var, var olmaya devam ediyor. Ama şiddete uğrayanlara hizmet sunan kadın dayanışma merkezleri, ŞÖNİM'ler tek tük açıldı, sığınak ise birkaç geçici barınma merkezinden ibaret.

Yıkılan işyerleri erkeklerin ve biraz da kadınların işsiz kalmalarına yol açınca erkekler iş peşine yollara çıktılar, bazı ilçelerde şehrin yeniden inşasına dışardan gelen erkekler olmasa, erkek nüfus gözle görünür şekilde düşmüş durumda. Kadınlarsa, bir kez daha çocuklarla geride kalanlar oldular; bakım yükünü sırtlanmış, çocuklara, hastalara, yaşlılara, engellilere 21 metre karelik hayat içinde bakmaya çalışanlar oldular.

Yıkılan okulların yerine yenilerinin inşası yarısı kadar sayıya bile erişmedi, yıkılmayan okullara da yıkılan kamu binaları yerleştiğinden çocuklar okulsuz kaldı, kalmaya da devam ediyor.

Okul yokluğu, binlerce aileyi, çocuklarının eğitimi yarım kalmasın diye yollara düşürdü. Ya yakınlarının yanına gittiler ya belediyelerin tahsis ettiği otellerde birkaç ay kalıp sonra yeni bir yaşam kurmaya yelken açtılar. Bu ailelere ne oldu? Bilen var mı, bilmiyoruz. Ne kadarı geriye dönüş yaptı, ne kadarı yeni bir hayata tutundu? Bilmiyoruz.

Bugün hala hastaneler yarım yamalak, açık olanlarda da cihazlar ve uzman doktorlar yetersiz. Doğum hastaneleri kalmadı desek yeri. Eczaneler yeniden açılmaya başlandıysa da ilaç bulmak hala güç. Yıkıntıların temizlenmesinde, enkazların kaldırılmasında ortaya çıkan toz, asbest, ciğerlere yerleşti çoktan. Yol açtıkları hastalıklar da her gün daha fazla kendini gösterir olmaya başlamış durumda.

Kırsalda yaşam ne halde, orası adeta meçhul. Yürütülen hayvanlar, çöken ekonomi, derinden de derin hale gelen yoksulluk. Kentlerde TOKİ konutları boy göstermeye başladı, ama şehirlerin yeniden inşasında kimseye sorulmadan çizilen mimariler, komşunu bırakıp gitmek zorunda olduğun yeni yeni mahalleler insanlara ne getirecek, belirsiz.

Yıkılan binalarla, çöken şehirlerle ilgili açılan davalar ise yapsatçı müteahhitlerden başkasını neredeyse kapsamıyor. Bunlara ruhsat verenlerin, imar izinleri çıkarılanların esamesi okunmayan davaları izleyen Adaletin Peşinde Aileleri hepimizden dayanışma bekliyor. En azından yargı paketleri içinde infaz kanunu oyunlarıyla görünmezleştirilen örtülü aflara karşı dayanışmamızı göstermemizi bekliyorlar.

Daha kaç yıl bu yazdıklarımı yazacağız bilmiyorum.

Daha kaç zaman bu acılara ağlayacağız, bilmiyorum.

Daha ne kadar bu acıları beklemenin korkusuyla yaşayacağız, bilmiyorum.

Bildiğim, bir şey yapmazsak, dirlik getiren bir hayatı inşa etmenin bir ucundan da bizler tutmazsak, işte bütün bu bilmediklerimin sonsuza kadar bizimle kalacağı!

KADININ GÜNCEŚİ ŞUBAT

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Hepinize kadının güncesinden kucak dolusu sevgilerle merhaba değerli takipçilerimiz. Dopdolu bir köşe hazırladık sizlere.

Önce Başlıklar:

- Ayfer Tunç, “Edebiyat Engel Tanımaz” Buluşmasında Okurlarıyla Bir Araya Geldi
- İstanbul Büyük Şehir Belediyesinden (İbb) Kadınlara Spor Desteği
- Denizli De Üreten Kadınlar Festivali
- Yargıtay’dan Emsal Karar: Lohusa Psikoza Araştırılmadan Verilen Müebbet Bozuldu

• Kadınlar, "Büyük Kadın Mitingi" için Ankara'da Buluştu: Susmuyoruz, Boyun Eğmiyoruz, Vazgeçmiyoruz!

- Afgan Kadınlara Yönelik Eğitim yasağı Kalıcılaştı!

Ayfer Tunç, “Edebiyat Engel Tanımaz” Buluşmasında Okurlarıyla Bir Araya Geldi

Altı nokta Körler Derneği İstanbul Şubesi, Ayfer Tunç’u konuk etti. Etkinlik 6 Şubat tarihinde gerçekleşti. “Edebiyat Engel Tanımaz” temasıyla düzenlenen buluşma, engelli bireyler ile gönüllüleri edebiyatın birleştirici gücü etrafında bir araya getirdi. Benim de katıldığım etkinlik son derece akıcı geçti. Söyleşinin sonunda bolca sorular soruldu. Dernek başkanı Hülya VURAL ve eğitim kültür sekreteri Ziya ÖZDEM Ayfer TUNÇ’A dernek adına çiçek ve teşekkür plaketi sundular. Etkinliğe dair dernek sosyal medya hesaplarından şu açıklamayı yaptı “Bugün, çağdaş edebiyatımızın en güçlü kalemlerinden Sayın Ayfer Tunç’u Altı nokta Körler Derneği İstanbul Şubesi’nde ağırlamanın mutluluğunu ve onurunu yaşadık. Değerli vaktini bizlere ayırarak, samimi sohbeti ve eşsiz birikimiyle dünyamıza yeni pencereler açan Ayfer Hanım’a, bizleri yalnız bırakmadığı için gönülden teşekkür ederiz. Ayrıca bu anlamlı günde yanımızda olan; Varlıklarıyla gücümüze güç katan kıymetli üyelerimize, Emeklerini ve kalplerini ortaya koyan değerli gönüllülerimize, Bu güzel buluşmaya ilgi gösteren tüm dostlarımıza, en içten şükranlarımızı sunuyoruz. Birlikte daha nice kültür ve sanat dolu günlerde buluşmak dileğiyle.”

İstanbul Büyük Şehir Belediyesinden (İbb) Kadınlara Spor Desteği

İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin (İBB) kadınların [spor](#) alanlarına erişimini artırmayı hedefleyen “Kadınlara Özel Gündüz Seanslarında 1 TL’ye Spor Desteği” kampanyasının lansmanı, Haliç Su Sporları Merkezi’nde gerçekleştirildi. Etkinliğe İBB Başkanvekili Nuri Aslan, İBB Genel Sekreter Yardımcısı Zeynep Neyza Akçabay, Spor İstanbul Genel Müdürü Prof. Dr.

Bilge Donuk, İBB yöneticileri, Maltepe Belediye Başkanı Esin Köymen ile çok sayıda davetli katıldı.

Uygulamadan yararlanan ev kadınları, emekli kadınlar ve anneler ise BirGün gazetesine yaptıkları değerlendirmelerde, sporun hayatlarına girmesiyle birlikte hem fiziksel hem de psikolojik olarak kendilerini daha iyi hissettiklerini ifade etti. Kadınlar, ev içi bakım yükü ve ekonomik koşullar nedeniyle spora erişimin uzun yıllar mümkün olmadığını belirterek, “Ev, çocuk, eş, temizlik, iş derken kendimize vakit ayıramıyoruz. İBB’nin sağladığı bu hizmetle ekonomik durumumuz iyi olmasa bile spor yapabiliyor, hayatın koşuşturmacasında nefes alabiliyoruz” dedi. İBB, geçtiğimiz yıl emekliler ile 65 yaş ve üzeri yurttaşlara gündüz seanslarında 1 TL’ye spor yapma olanağı sağlamıştı. Yeni kampanyayla birlikte bu uygulamanın kapsamı kadınları da içine alacak şekilde genişletildi.

Yeni yılla birlikte SGK ve Bağkur güvencesi bulunmayan kadınlar ile Anne Kart sahibi kadınlar; yüzme, fitness ve grup egzersizi branşlarının gündüz seanslarından yalnızca 1 TL karşılığında yararlanabilecek. Akşam seanslarında ise yüzde 50 indirim uygulanacak.

Denizli De Üreten Kadınlar Festivali

Denizli de kadın emeği festivalle taçlandı. 13- 15 Şubat arasında DBB Kongre ve Kültür Merkezi’nde düzenlenen “Büyükşehirle Üreten Kadınlar Festivali”, hem [üretici](#) kadınların pazar ağını genişletmeyi hem de sosyal bir paylaşım platformu oluşturmayı hedefliyor. Festivalde 258 stant kuruldu. Festivalin açılış konuğu oyuncu ve sunucu Berna Laçın oldu. Laçın, festivalin ilk gününde hem açılışa katıldı hem de akşam saat 20.00’de “Hayal Satıcısı” adlı tek kişilik tiyatro oyunuyla Mehmet Gazi Salonu’nda sahne aldı. Pazar günü ise ebeveynlerin yakından takip ettiği Eğitim Bilimci ve Yazar Doç. Dr. Özgür Bolat’ın, “Mutlu ve Başarılı Çocuk Nasıl Yetiştirilir?” konulu söyleşisi yapıldı.

Yargıtay’dan Emsal Karar: Lohusa Psikozu Araştırılmadan Verilen Müebbet Bozuldu

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, hamileliğini fark etmeden evinde doğum yaptıktan sonra bebeğinin ölümüne neden olduğu gerekçesiyle müebbet hapse mahkûm edilen bir kadına ilişkin kararı, emsal nitelikte gerekçelerle bozdu. T24’ten Asuman Aranca’nın [haberine g HYPERLINK "https://t24.com.tr/haber/yargitay-dan-bebek-olumu-tartismasi-lohusa-psikozu-cezasizlik-nedeni-olabilir,1292608"öre](https://t24.com.tr/haber/yargitay-dan-bebek-olumu-tartismasi-lohusa-psikozu-cezasizlik-nedeni-olabilir,1292608), olay 2021 yılında İzmit’te yaşandı. Üç çocuk annesi Merve T., bel ağrısı şikayetiyle gittiği hastaneden ağrı kesici ve kas gevşetici iğne yapılarak eve gönderildi.

Ağrılarının artması üzerine duş almak için banyoya giren kadın, burada ani bir doğum yaptı. Eşi tarafından banyoda şok hâlinde bulunan Merve T.'nin yanında, yaşamını yitirmiş bir bebek vardı.

Kadın ifadesinde, hamile olduğunu bilmediğini, bebeğin kordonunu kesmeye çalıştığını ve sonrasını hatırlamadığını söyledi. Olayın ardından bebeği kurtarmak için eşiyle birlikte hastaneye gittiklerini, büyük bir pişmanlık ve üzüntü yaşadığını anlattı. Kocaeli 3. Ağır Ceza Mahkemesi, Adli Tıp Kurumu'ndan alınan ve sanığın cezai ehliyetinin tam olduğunu belirten rapora dayanarak Merve T.'yi müebbet hapis cezasına çarptırdı. İstinaf mahkemesi de bu kararı onadı.

Ancak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, temyiz aşamasında kritik bir itirazda bulundu. Başsavcılık, ani ve habersiz doğumun kadınlarda ağır psikolojik travmaya yol açabileceğini, panik, hafıza kaybı ve bilinç kaybı hâllerinin literatürde açıkça yer aldığını hatırlatarak, sanığın bir psikiyatri servisine sevk edilmesi ve lohusalık psikozu yönünden değerlendirilmesi gerektiğini vurguladı.

Dosya Yargıtay Ceza Genel Kurulu'na geldi. Kurul, lohusalık psikozunun TCK 34. maddesinde açıkça sayılmasa da madde gerekçesi ve bilimsel veriler ışığında “geçici nedenler” kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini belirtti.

Kararda, Dünya Sağlık Örgütü'nün de lohusalık psikozunu ciddi bir ruhsal bozukluk olarak tanımladığı, ani ve istenmeyen doğumlarda annenin panik, korku ve konfüzyon hâliyle bilinç dışı davranışlar sergileyebileceğinin bilimsel çalışmalarla ortaya konulduğu vurgulandı.

Ceza Genel Kurulu, sanığın hamileliğini fark etmediğine ilişkin savunmasının tanık beyanları ve tıbbi kayıtlarla desteklendiğini, olay sonrası delil gizleme çabasına girmediğini, aksine bebeği kurtarmaya çalıştığını hatırlattı.

Kararda, yalnızca “cezai ehliyeti tamdır” şeklindeki genel bir Adli Tıp raporuyla yetinilmesinin yeterli olmadığı belirtilerek şu tespit yapıldı:

“Sanığın eylem anında lohusalık psikozu etkisi altında olup olmadığının, algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneğini geçici olarak kaybedip kaybetmediğinin, tüm tıbbi belgeler ve psikiyatrik değerlendirmeler ışığında belirlenmesi gerekirken eksik inceleme ile mahkûmiyet kararı verilmesi usul ve kanuna aykırıdır.” Yargıtay'ın bozma kararıyla dosya yeniden yerel mahkemeye gönderildi. Yenilenecek yargılamada, sanığın lohusalık psikozu yaşadığı tespit edilirse beraat ya da ceza verilmesine yer olmadığı kararı çıkması mümkün.

Karar, kadınların doğum süreçlerinde yaşadığı ruhsal travmaların ceza yargılamasında nasıl ele alındığına dair önemli bir emsal olarak kayda geçti.

Kadınlar, "Büyük Kadın Mitingi" için Ankara'da buluştu: Susmuyoruz, boyun eğmiyoruz, vazgeçmiyoruz!

Kadınların hayatlarına, özgürlüklerine ve kazanılmış haklarına yönelik saldırılar her geçen gün derinleşirken kadınlar, düşman politikalara karşı Ankara'da sokağa çıktı.

SOL Feminist Hareket, Ankara Barosu [Kad](https://www.birgun.net/etiket/kadin-791) [HYPERLINK](https://www.birgun.net/etiket/kadin-791) "https://www.birgun.net/etiket/kadin-791"ın Hakları Merkezi, Ayrımcılık ile Mücadele ve Eşitlik Derneği, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, TMMOB Kadın Çalışma Grubu ve KESK Kadın Meclisi'nin de aralarında olduğu bileşenlerin çağrısıyla 10 Ocak sabahı erken saatlerde Atatürk Kültür Merkezi önünde toplanmaya başlayan kadınlar Tandoğan Meydanı'na yürüdü.

Ülkenin dört bir yanından Ankara'ya gelen kadınlar, İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesinden nafaka ve Medeni Kanun tartışmalarına, 6284'ün uygulanmamasından kadın cinayetlerindeki artışa kadar süren topyekûn saldırılara karşı ses yükseltti. Mitinge, DEM Parti Eş Genel Başkanı Tülay Hatimoğulları, CHP Genel Başkan Yardımcısı Gökçe Gökçen, CHP Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever ve Kadın Meclisi Sözcüsü Halide Türkoğlu da katıldı. Kadınların meydana ulaşmasının ardından ortak açıklamayı KESK Kadın Sekreteri Döne Gevher okudu. Açıklamadan bir kısmı şöyle: Sevgili Kadınlar, Geçen yıl kadınlara "aile" paketleri sundular. Bu yıla ise şiddet faillerini, tecavüzcüleri, kadın katillerini cesaretlendiren düzenlemelerle girdik.

Buradan açıkça söylüyoruz: Cezasızlık öldürür. Cezasızlık, şiddeti büyütür. Cezasızlık, kadınların yaşam hakkının sistematik biçimde gasp edilmesidir. Kadınlar korunmadıkları için öldürüldüler. Şikâyetleri dikkate alınmadığı için öldürüldüler. Uzaklaştırma kararları uygulanmadığı için öldürüldüler. Ve birçok kadın ölümü "şüpheli" denilerek dosyalardan düşürüldü. Bu ülkede kadınlar yalnızca öldürülmüyor; ölümleri de görünmez kınıyor.

Bir kadın defalarca başvuru yapmışken, bir kadın açıkça tehdit altındayken, bir kadın korunma talep etmişken öldürülüyorsa; bunun adı ihmal değil, sorumsuzluktur.

Sorumsuzluktur çünkü; İstanbul Sözleşmesi'nden hukuksuzca çıkıldı. 6284 sayılı yasa etkin biçimde uygulanmıyor. Kadınları korumakla yükümlü mekanizmalar bilinçli olarak devre dışı bırakılıyor.

Bu iktidar Anayasa'yı yok sayıyor. Uluslararası sözleşmelerden doğan haklarımızı gasp ediyor. Buradayız çünkü; Temel hak ve özgürlükler yok sayılıyor, güçler ayrımı yok edildi. Yargı iktidar tarafından aparat olarak kullanılıyor. İkili hukuk uygulanıyor.

Laiklik ilkesi yok sayılıyor. Kadınların yaşam tarzı ve demokratik hakları hedef alınıyor. Karma eğitimden vazgeçiliyor. Kadınlar karanlığa mahkûm edilmek isteniyor. Kadınlar için hayat her geçen gün daha güvencesiz hale getiriliyor. Buradan bir kez daha söylüyoruz. Kadınlara yaşam borcunuz var. Şiddeti önlemediğiniz, hukuku işletmediğiniz, yükümlülüklerinizi yerine getirmediğiniz, taleplerimize kulak tıkadığınız müddetçe kadınların katledilmesinin, şiddete maruz bırakılmasının sorumlusu sizsiniz. İstanbul Sözleşmesi yaşatır! 6284'ü derhal ve eksiksiz uygulayın!

Buradayız; Rojin için, Gülistan için, Ayşe Tokyaz için ve niceleri için adalet istiyoruz. “Şüpheli” denilerek kapatılmak istenen her dosyanın takipçisiyiz.

Şüpheli kadın ölümlerini normalleştirmenize izin vermeyeceğiz. Her kadın ölümü kamusal bir sorumluluktur.

Buradayız çünkü Evlerimizde güvende değiliz. Sokaklarda güvende değiliz. Kampüslerde güvende değiliz. Okullarda güvende değiliz. İşyerlerinde güvende değiliz. Kadınlara “güvenlik” vaat ediliyor, ama yaşamlarımız korunmuyor. Çünkü güvenlik, kadınları korumak üzerinden değil; kadınları denetlemek üzerinden tarif ediliyor.

Bu da yetmiyor; Toplumu birbirine karşı konumlandıran bir siyasetle; haklarında ısrar edenleri, eşitlik ve özgürlük için mücadele edenleri hedef gösteriyorlar.

Nafaka hakkı tartışmaya açılıyor. Boşanma arbuluculuğa tabi kılınmak isteniyor. Arbuluculuk adı altında kadınlar yeniden şiddetin içine itiliyor.

“Biyolojik cinsiyet” dayatması ile LGBTİ+'ların varlığı hedef alınıyor. Nefret dili, devlet politikası haline getiriliyor.

Buradan açıkça söylüyoruz: Şiddete, nefrete ve yok saymaya boyun eğmeyeceğiz! Diyoruz ki: Yaşamak istiyoruz! NEFRETE İNAT YAŞASIN HAYAT!

Buradayız çünkü. Düşük ücretler, sigortasız çalışma ve iş güvencesinin olmaması kadınların sosyal güvenceye ve emekliliğe erişimini engelliyor.

Güvenceli iş istiyoruz! Güvenli bir gelecek istiyoruz!

Emeğimizi değersizleştiren, kadınları kamusal yaşamdan dışlayan politikalara razı değiliz. Hayat pahalılığı artıyor. İşsizlik büyüyor. Gençler umutsuzluğa itiliyor.

Buradayız çünkü; kadın yoksulluğu derinleşiyor. İşe girebilen kadınlara güvencesizlik dayatılıyor. Bize “evde kalın, bakım emeğini üstlenin” deniyor. Bakım emeği kadınların kaderi değildir! Kreş haktır! Sosyal destek haktır! Güvenceli iş haktır. Fedakârlık çağrılarını reddediyoruz. Yoksulluğu yönetmeyi değil, ortadan kaldırmayı talep ediyoruz. Erkek şiddetinin yanında denetimsizlik ve aşırı kar hırsıyla yaşamlarımız yok sayılıyor. Dilovası’nda yaşananlar bu düzenin aynasıdır. Çocuklar işyerlerinde öldü, öldürüldü. Kadınlar güvencesiz ve denetimsiz çalışma koşulları nedeniyle yaşamını yitirdi.

Yoksul çocukları ucuz işgücü olarak gören, kadın emeğini güvencesizliğe mahkûm eden bu düzene karşı buradayız.

KHK’lerle bir gecede işsiz bırakılan, mesleklerinden koparılan KHK’li kadınların yaşamlarını yeniden kurma hakkını savunmak için buradayız. Buradayız çünkü;

Bu düzen engelli kadınları yok sayıyor. Bakım ihtiyacı olan kadınları görünmez kılıyor. Engelli kadınlar şiddete uğruyor ama çoğu zaman anlatamıyor.

Erişilebilir sığınak yok, erişilebilir adalet yok, erişilebilir yaşam yok.

Engelli çocukların bakımı kadınların omzuna yıkılıyor. Kadınlar yalnız bırakılıyor. Buradan soruyoruz: Devlet neden sorumluluğunu kadınlara yüklüyor?

Talebimiz açık: Bakım sigortası haktır! Erişilebilir yaşam haktır!

Buradayız çünkü, Belediyelere el konulmasına, irademizin gasp edilmesine, seçilmiş belediye başkanları ve eş başkanlarının tutuklanmasına, kayyum atanmasına karşı irademize ve seçme seçilme hakkımıza sahip çıkmak için buradayız.

Afgan Kadınlara Yönelik Eğitim yasağı Kalıcılaştı!

[Afganistan](#)’da 2021 yılında yönetime gelen köktendinci [Taliban](#), kadınları sosyal hayatın her noktasından silmeye yönelik hamlelerini sürdürüyor. İktidara geldikleri günden itibaren [kad](#) [HYPERLINK "https://www.birgun.net/etiket/kadin-791"](https://www.birgun.net/etiket/kadin-791)in hakları konusunda "ılımlı olacaklarını" iddia eden Taliban, attığı her adımda ülkeyi kadınlar için cehenneme çevirmeye devam etti. Yükseköğretimden çalışma ve sosyal hayata kadar kadınlara her alanı yasaklayan köktendinci zihniyetin Afganistan’da uygulamaya koydukları, gerici örgütlerin iktidara geldiği ülkelerde yaşatacaklarının bir yansıması. Burka zorunluluklarıyla başlayan ardındansa önce medreselere sıkıştırılan ve tamamen yasaklanan [eğitim](#) ile sosyal hayattan koparacak bir dizi

yasaklamaları adım adım hayata geçiren bu örgütlerin uygulamaları kadınlara biçtikleri hayatın değişmeyen şablonu.

Bunun son örneği ise kadınların ve kız çocuklarının eğitime erişiminin tamamen engellenmesi oldu. Taliban'ın Eğitim Bakanlığı'nca alınan kararlarla birlikte yıllardır kadınlar ile kız çocuklarının ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarına erişimini engelleyen eğitim yasağı sabit politika hâline getirildi. Taliban yönetimi ise yasağın "uygun ortam sağlanmadan eğitim verilmemesi gerektiği" ifadeleriyle gerekçelendirdi. UNESCO ve UNICEF tarafından 24 Ocak Uluslararası Eğitim Günü'nde yapılan açıklamada, ülkede yaklaşık 2,2 milyon kız çocuğunun eğitimden mahrum kaldığı belirtildi. Açıklamada, ülkedeki ilkokul son sınıfta olan çocukların yüzde 93'ünün hâlâ temel okuma becerisine sahip olmadığı vurgulandı. Yasak kararının ardından sosyal medya üzerinden tepki gösteren Afgan kadınlar, "Eğitimimiz bizim hayalimiz değil, hakkımız" dedi. Kadınlar yaptıkları açıklamalarda özetle şu ifadeleri kullandı: "Dünya genelinde kız çocuklarının eğitime erişiminin yasak olduğu tek ülke Afganistan. Bu kültür değil, bu inanç değil. Bu utanç!"

Gelecek sayımızda bakalım kadının güncesine ülkemizden ve dünyadan neler yansıyacak. Sizler için kadına dair haber takibi yapmaya durmaksızın devam edeceğiz. Sevgiyle kalın.

20.02.2026

eminekamci@hotmail.com

TARİHİN KADIN YÜZLERİ
MEKANLARI AŞAN FEMİNİST BİR YAŞAM: ŞEMSA ÖZAR'IN AÇTIĞI
YOL

YAZAN: Emel MEMİŞ
emel.memis@gmail.com

Şemsa Özar, varlığı, çalışmaları ve feminist örgütlerle olan dayanışmasıyla Türkiye'de akademi ve feminist mücadele arasındaki ilişkiyi dönüştürdü. Feminist bir iktisatçı olarak, araştırmalarıyla kadın emeğini ve toplumsal yeniden üretimi iktisadi analizin merkezine yerleştirerek Türkiye'de feminist yaklaşımın kurucularından biri oldu.

Akademik bilgi üretiminin kamusal söylem ve politika yapımına katkıda bulunması gerektiğine inanıyordu ve bu fikri her forumda savundu. Masa başında üretilen bilginin sahadan ve deneyimden beslenmesi gerektiği görüşü, araştırmalarının somut sorunlarla güçlü bir bağ kurmasını sağladı. Feminist iktisadi sadece bir araştırma alt alanı olarak değil, aynı zamanda kolektif bilgi, deneyim birikimi ve toplumsal dönüşüm için müdahale alanı olarak ele aldı.

Şemsa Özar'a armağan olarak yayımlanan Feminizm, Ekoloji, Toplumsal Direniş derlemesi (2022), onun etki alanının yalnızca iktisatla sınırlı olmadığını; ekolojiden toplumsal direnişe, feminist politikanın farklı sorun alanlarına uzanan bir ufka sahip olduğunu gösterir.

Diğer yandan editörlüğünü üstlendiği Emek, Beden, Aile: Türkiye'de Kadınlık Halleri (2021) derlemesinde olduğu gibi, feminist mücadele için emek ve beden politikalarını birlikte düşünmeye yönelik disiplinler arası yaklaşımı da belirgindir.

Şemsa Özar ortaöğrenimini Ankara Koleji'nde (1966–1972) tamamladı. Bu dönemde okulun masa tenisi takımında yer aldı; Türkiye şampiyonasına katılarak madalya kazandı ve okuldan iftiharla mezun oldu. Lisans eğitimini (1972–1976) ve yüksek lisansını (1976–1978) Boğaziçi Üniversitesi'nde tamamladı. Üniversite yıllarındaki deneyimleri içinde Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü'nün ayrı bir yeri oldu. 1976 Şubat'ında DİSK'in 9. kuruluş yılı kutlamaları kapsamında, koreograf Mehmet Akan yönetiminde kurulan Dostlar Hasadı'nda (Halk Sanatları Derneği) Ayşe Eyüboğlu ile birlikte ilk dansçılar arasında yer aldı. HASAD ekibinin 1977 1 Mayıs'ında Kazancı Yokuşu başında halay çektiğine dair bellek, onun yaşamında emek ve dayanışmanın önemine dair güçlü bir iz bırakır.

Şemsa Özar akademi öncesinde de iş deneyimine sahipti. Bunlardan ilki Devlet İstatistik Enstitüsü'dür (DİE). İkinci önemli deneyim Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'dır (TSKB). Kalkınma bankacılığı deneyimiyle, iktisadi dönüşümü finansman, sektör, yatırım ve kurumsal yapı üzerinden gözleme imkânı bulur. TSKB'deki dönem, aynı zamanda onun araştırma projeleriyle kurduğu bağlar ve kolektif üretim pratikleri açısından da önem taşır. Bu yıllara ilişkin tanıklıklar, Şemsa Özar'ın kurumsal çalışma temposu içinde dahi araştırma merakını hiç kaybetmediğinin; daha sonra akademiye dönecek adımlarının işaretleri olur.

(1980'ler), Türkiye'de siyasal ve ekonomik dönüşümlerin kırılma noktalarından birine denk gelir. Viyana Ekonomi Üniversitesi'ndeki doktora sürecini 1990'da tamamlar ve 1991'de Türkiye'ye dönerek Boğaziçi Üniversitesi İktisat Bölümünde öğretim üyeliği görevine başlar. Boğaziçi Üniversitesi'nde yürüttüğü akademik çalışmalar, feminist iktisadın hem ders programlarında hem de araştırma gündeminde yer edinmesine katkı sunar. Burada sadece dersler, tezler, yayınlarla katkı veren değil, aynı zamanda onlar kadar önemli olan öğrencilerine mentorluk, kolektif üretim pratikleri, akademi ile yaşam bağlarını güçlendiren bir akademisyen olur.

Şemsa Özar'ın feminist iktisada en güçlü katkılarından biri, kadın emeğini piyasa ile sınırlı bir kategori olmaktan çıkararak toplumsal yeniden üretim süreçleri içinde ele almasıydı. İşsizlikten yoksulluğa, kriz tartışmalarından yaşlı kadın yoksulluğunu feminist

mücadele için yeni bir alan olarak ele alan araştırmaları, anaakım iktisadın cinsiyet nötr olarak kabul ettiği kavramların aslında derin bir cinsiyetçi yapıya sahip olduğunu ortaya koydu.

Kadınların işgücüne katılımını bireysel tercih ya da insan sermayesiyle açıklayan yaklaşımların karşısına, bakım yükü, sosyal politika eksiklikleri, kayıt dışılık ve ayrımcılık tarafından şekillenen bir emek piyasası analizi sundu. Yoksulluk ölçümlerinin hane içi eşitsizlikleri nasıl örttüğünü, krizlerin kadınlar için süreklilik taşıyan bir güvencesizlik rejimi içinde yaşandığını ve yaşam döngüsü boyunca biriken eşitsizliklerin yaşlılıkta nasıl derinleştiğini Türkiye deneyimi üzerinden ortaya koydu.

Şemsa Özar'ın bilgi üretimini yalnızca akademik yayınlarla sınırlamak onun en ayırt edici özelliklerinden olan kamusal yazını ve tartışma pratiğini görünmez kılar. Kadın İşçi, Bianet ve farklı kamusal mecralarda yürüttüğü yazın faaliyeti, feminist iktisad uzman dilinin dışına taşıyarak akademik bilginin toplumsal mücadelelerin ihtiyaçlarıyla buluşmasını sağlayan bir kamusal iktisat pratiğidir. Bu sayede işsizlik, yoksulluk, kriz ve sosyal politika gibi başlıklar kadın emeği perspektifiyle yeniden ele alındı; anaakım iktisadın sınırları görünür hale geldi, bakım emeği ve toplumsal yeniden üretim tartışmaya dâhil edildi. Bu, feminist iktisadın bilgiyi demokratikleştirme iddiasıyla da örtüşür. Bu kamusal üretim, feminist iktisadın akademi ile toplumsal mücadeleler arasında kurduğu çift yönlü ilişkinin de bir parçasıydı. Bu ilişki, kurucuları arasında yer aldığı Kadın Emeği ve İstihdamı Girişimi'nin (KEİG) ve onun bünyesindeki Kadın Emeği Çalışan Feminist Araştırmacıların (KEFA) içinde kurumsal bir biçim de kazandı. Akademi ve sivil toplumda sık karşılaşılan hiyerarşik bilgi ilişkilerinin aksine, Özar'ın kolektif üretim tarzı; alan açan, güvenen, adım adım ilerleyen bir dayanışma etiği üzerine kuruludur. Politika üretimi, kavramsal çerçeve kurma ve savunuculuk, onun üretiminde birbirinden ayrı değil; süreklilik içindedir.

Şemsa Özar'ın uluslararası feminist iktisat alanındaki görünürlüğünün en güçlü uğraklarından biri IAFFE'deki (International Association for Feminist Economics) liderliğidir. IAFFE başkanlığı döneminde (2015–2016) ve özellikle 2000 İstanbul konferansının örgütlenmesinde oynadığı rol, Türkiye'deki feminist iktisatçıların uluslararası ağlarla ilişkisini güçlendirmesini sağlar. Özar'ın kapsayıcı liderliği, kolektif üretime verdiği değer, dayanışmayı kurumsallaştırma ısrarı ve anti-otoriter bir feminist ses olarak IAFFE'nin ortak söz üretme pratiğini güçlendirdi.

Şemsa Özar'ın özgürlük mücadelesi, Barış İçin Akademisyenler bildirisine imza atarak toplumsal barıştan yana koyduğu tavrında da açıkça görülür. Kayyum rektör atamalarıyla şekillenen süreçte akademik hak ve özgürlükleri savunur. Eşitlik ve adalet kavrayışı, ifade

özgürlüğü, üniversitenin kamusal niteliği ve demokratik yaşam hakkı gibi alanlara da genişleten etik ve politik tutumunu şekillendirir.

Şemsa Özar'ın bizlere kattıkları, geride bıraktığı yayınlar ve fikirler kadar; açtığı alanların genişliğinde ve kurduğu ilişkilerin gücünde de görülür. En güçlü yanlarından biri, pek çok kişinin zorlandığı kolektif üretimin önünü açan bir alçakgönüllülüğü ve güveni sürdürebilmesiydi. Onun feminist üretim etiği yalnızca anılacak değil; üzerinde çalışılacak, çoğaltılacak ve yeni kuşaklara aktarılacak bir mirastır.

Kaynakça

Çağlayan, H. & Türker, K. A. (Ed.). (2022). Feminizm, Ekoloji, Toplumsal Direniş: Şemsa Özar'a Armağan. Nota Bene.

Memiş, E. & Özar, Ş. “Bir kadın sorunu olarak işsizlik”. Kadın İşçi. <https://www.kadinisci.org/bir-kadin-sorunu-olarak-issizlik/>

“Yoksulluk” Kadın İşçi. <https://www.kadinisci.org/ekonomi-bizim-de-meselemiz/>

“Yoksulluğa yaklaşımlar: teoriden ölçüme”. İktisat ve Toplum. <https://iktisatvetoplum.com/yoksulluga-yaklasimlar-teoriden-olcume-emel-memis-semsa-ozar/>

(2024) “Feministler için yeni bir mücadele alanı: yaşlı kadın yoksulluğu”. Feminist Yaklaşımlar. <https://feministyaklasimlar.org/sayi-45-2024/feministler-icin-yeni-bir-mucadele-alani-yasli-kadin-yoksullugu/>

Özar, Ş. (2009). “Kadınlar zaten doğduklarından beri krizde”. Amargi.

Özar, Ş. & Acar, T. (Ed.). (2021). Emek, Beden, Aile: Türkiye’de Kadınlık Halleri. Metis.

Yayınlar

Kitaplar:

● Emek, Beden, Aile: Türkiye’de Kadınlık Halleri (Taylan Acar ile birlikte editörlüğünü üstlendi), Metis Yayınları, 2021.

● Geçmişten Günümüze Türkiye’de Bir Paramiliter Örgüt: Köy Koruma Sistemi (Nesrin Uçarlar ve Osman Aydar ile birlikte), DİSA Yayınları, 2013.

● Ne Değişti? Kürt Kadınların Zorunlu Göç Deneyimi (Handan Çağlayan ve Ayşe Tepe Doğan ile birlikte), Ayizi Yayıncılık, 2011.

Dergi makaleleri

● “Feministler İçin Yeni Bir Mücadele Alanı: Yaşlı Kadın Yoksulluğu”, Kültür ve Siyasette Feminist Yaklaşımlar, 45, s. 57-80, 2024. (Emel Memiş ile birlikte).

● “Unfolding the Invisibility of Women without Men in the Case of Turkey” (Türkiye Örneğinde Erkekler Olmadan Kadınların Görünmezliğini Ortaya Çıkarmak), Women's Studies International Forum, Cilt 41, Kasım-Aralık, s. 24-34 (Burcu Yakut-Çakar ile birlikte), 2013.

● “Aile, Devlet ve Piyasa Kısılacında Boşanmış Kadınlar” (Burcu Yakut-Çakar ile birlikte), Feminist Yaklaşımlar, No 16, 2012.

● “Türkiye’de Mikro ve Küçük İşletmelerin Büyümesi: Finansal Krizin Gölgesinde”, The Developing Economies (Gökhan Özertan ve Z. Burcu Songur ile birlikte), Cilt 46, No. 4, s. 331-362, 2008.

● “Türkiye’de Küçük İşletmeler ve Finansal Kriz. Büyük İşletmelerle Karşılaştırma”, Asian-African Journal of Economics and Econometrics (Gökhan Özertan ile birlikte), Cilt 8, No. 2, s. 193-203, 2008.

● “Emek Piyasası Teorileri ve Türkiye’de Emek Piyasası Çalışmalarına Eleştirel Bir Bakış” (Fuat Ercan ile birlikte), Toplum ve Bilim, No.86, s. 22-71, Sonbahar 2000.

● “Türkiye’de Kadınların Kentsel İşgücüne Katılımını Etkileyen Faktörler”, (Gülay Günlük -Şenesen ile birlikte), METU Studies in Development, Cilt 25, No. 2, s. 311-328, 1998.

● “Kentsel Kayıtdışı Kesimde İstihdam Sorununa Yaklaşımlar ve Bir Ön Saha Çalışması”, (Gelişim Çalışmaları, Cilt 23, No.4, s. 509-534, 1996.

● “IMF Programları ve Gelir Dağılımı”, Banka ve Ekonomik Yorumlar, Cilt 32, 1995.

● “Türkiye’nin Kalkınma Sürecinde Kadınların İşgücü Piyasasındaki Konumuna İlişkin Bazı Gözlemler”, Boğaziçi Dergisi, Cilt 8, No.1-2, s.21-43, 1994.

Kitaplarda Yer Alan Bölümler/Girişler

● “40 Yıl Önce 40 Yıl Sonra Türkiye’de Kadın Emegi” (40 yıl önce, 40 yıl sonra Türkiye’de kadın emegi), Emek, Beden, Aile: Türkiye’de Kadınlık Halleri (Emek, Beden, Aile: Türkiye’de Kadınlık Halleri), Taylan Acar ve Şemsa Özar (der.), Metis Yayınları, 2021.

● “Ferhunde Özbay”, Feminizm, Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce, Cilt 10, İletişim Yayınları, s. 590-595, 2020.

● “Büyümemek Mümkün mü? “Ekonomik Küçülme Fikri” Üzerine Tartışmalar,” (Büyümemek mümkün mü? Ekonomik küçülme fikri üzerine tartışmalar) (Murat Koyuncu ile birlikte) Kalkınma İktisadının Penceresinden Türkiye’ye Bakmak, Hasan Cömert, Emre Özçelik ve Ebru Voyvoda (eds.), İletişim Yayınları, s. 175-196, 2017.

● “Türkiye’deki Kadın Girişimciler: Engeller, Potansiyeller ve Beklentiler”, Ch. 9 in Women, Work and Welfare in the Middle East, editörler Nadereh Chamlou ve Massoud Karshenas, Imperial College Press, s. 235-262, 2016.

● [“Paramiliter Yapıların Silahsızlandırılması” \(Paramiliterlerin Silahsızlandırılması\) Barış Açısını Savunmak. Çözüm Sürecinde Ne Oldu?, Necmiye Alpay ve Hakan Tahmaz \(eds\), Metis Yayınları, s.244-253, 2015.](#)

● “Sanki tüm yaşam yok olmuş gibi... Kürt köylülerin memleketlerine dönüşü”, Ch. 9 in Çatışma, Güvensizlik ve Hareketlilik, İbrahim Sirkeci, Jeff Cohen, Welat Zeydanlıoğlu ve Pınar Yazgan (ed.), Transnational Press, s. 101-113, 2013.

● “Kamu Politikaları, Piyasa ve Toplumsal Normlar Kısacasında Erkeksiz Kadın Olmak”, Kamu Politikaları, Piyasa ve Toplumsal Normlar Kısacasında Erkeksiz Kadın Olmak (Burcu Yakut-Çakar ile birlikte) 2000’ler Türkiye’sinde Sosyal Politika ve Toplumsal Cinsiyet, Saniye Dedeoğlu ve Adem Yavuz Elveren (eds), İmge Kitabevi Yayınları, s. 301-330, 2015.

● “Sanki Yaşam Yok Olmuştu... Kürtlerin Köylerine Dönüşü” (Sanki tüm yaşam yok olmuş gibi... Kürt köylülerin köylerine dönüşü), Türkiye’de Yeni İktidar Yeni Direniş. Sermaye-Ulus-Devlet Karşısında Yerelötesi Müsterekler, Yahya M. Madra (ed), Metis Yayınları, s.112-126, ISBN-13:978-605-316-013-7, 2015.

● “Türkiye’de 1980 Sonrası Dönemde Kadın Emeği ve İstihdamı Politikaları: Kadın Hareketi, Sendikalar, Devlet ve İşveren Kuruluşları”, Türkiye’de 1980 Sonrası Dönemde Kadın Emeği ve İstihdamı Politikaları: Kadın Hareketi, Sendikalar, Devlet ve İşveren Kuruluşları) Geçmişten Günümüze Türkiye’de Kadın Emeği, Ahmet Makal ve Gülay Toksöz (eds), Ankara Üniversitesi Yayınları, s.266-304, 2012.

● “Türkiye’de 1980 Sonrası Dönemde Kadın Emeği ve İstihdamı Politikaları: Kadın Hareketi, Sendikalar, Devlet ve İşveren Kuruluşları”, Geçmişten Günümüze Türkiye’de Kadın Emeği, Ahmet Makal ve Gülay Toksöz (eds), İmge Kitabevi Yayınları, s.223-253 (yeniden basım), 2015.

● “Çevredeki Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler. Türkiye Örneği”, Türkiye ve Küresel Ekonomi: Kriz Sonrası Dönemde Neo-Liberal Yeniden Yapılanma ve Entegrasyon, Ziya Öniş ve Fikret Şenses (ed.), Routledge, s. 204-222, 2009.

● “Kriz ve Ekonomi”, Kriz ve... Toplum, İnsan, İdeoloji, Ekonomi, A. A. Dikmen ve N. İ. Ertuğrul (der.), Tan Kitabevi, s. 141-149, 2009.

● “Kadınların Kredi Kuruluşlarına Erişimi: Türkiye” Kadınlar ve İslam Kültürleri Ansiklopedisi, Suad Joseph, Brill Academic Publishers, Cilt IV, s. 20-21, 2007.

● “Türk Mikro ve Küçük İşletmelerin (MSE’ler) Borç ve Temerrüt Davranışları Üzerine Bir Araştırma” (Nurhan Davutyan ile birlikte), On Üçüncü Yıllık Konferans’tan Seçilmiş Makaleler, Ekonomi Araştırma Forumu (ERF), Kahire, s. 331-354, 2006.

● “Emek Piyasaları: Uyumsuzluk mu, Bütünleşme mi?” (Türkiye’de İşgücü Piyasaları: Uyumsuzluk mu, Bütünleşme mi?), (Fuat Ercan ile birlikte), Neoliberalizmin Tahribatı. Türkiye’de Ekonomi, Toplum ve Cinsiyet (Neşecan Balkan ve Sungur Savran tarafından düzenlenmiştir), Metis Yayınları, s. 191-210, 2004.

● “Türkiye’de İşgücü Piyasaları: Uyumsuzluk mu, Bütünleşme mi?”, (Fuat Ercan ile birlikte), Neoliberalizmin Tahribatı. Türkiye’de Ekonomi, Toplum ve Cinsiyet, Neşecan Balkan ve Sungur Savran (ed.), NOVA Science Publishers, New York, s.165-179 2002.

● “Türk Bankacılık Sektöründe Cinsiyete Dayalı Mesleki Ayrımcılık”, (Gülay Günlük -Şenesen ile birlikte), Orta Doğu ve Kuzey Afrika’da Kadınlar ve Çalışma Ekonomisi, Mine Çınar tarafından düzenlenmiştir, Cilt 4, Orta Doğu Ekonomisi Araştırmaları, JAI Press, s. 247-267, 2001.

● “Kentli Kadınların Çalışma Koşulları ve Çalışma Yaşamını Terk Nedenleri” (Working Conditions of Urban Women and Reasons for Leaving Work-Life), Mart 1998 İktisat, No: 377 (Hülya T. Tanrıöver ve Ayşe Eyüboğlu ile birlikte) Oya Çitçi (ed.), 20. Yüzyılın Sonunda Kadınlar ve Gelecek Konferansı Bildirileri, s. 207–216, TODAİE Yayınları, Ankara.

● “Büyük Kentlerde Kadınlar ve İşsizlik” (Büyük Şehirlerde Kadınlar ve İşsizlik), Suna Kili’ye Armağan, Oya Köymen (ed.), Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, s. 303-312, 1998.

Diğer yayınlar

● “Dul Kadınlar İçin Nakit Transfer Programı Geliştirme Araştırma Projesi. Nihai Rapor”, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü ve Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu, 2011.

● “Eşi Vefat Etmiş Kadınlar İçin Bir Nakit Sosyal Yardım Programı Geliştirilmesine Yönelik Araştırma Projesi Sonuç Raporu. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü ve Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu, 2011.

● “Türkiye’de Kriz ve Toparlanma. İşgücü Piyasasının Kadınlar ve Erkekler Üzerindeki Etkisi” EGGE (Avrupa İstihdam ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konularında Uzmanlar Ağı) için hazırlanan arka plan belgesi, Ağustos 2011.

● “Türkiye’de Okul Dışı Bakım Hizmetlerinin Sunumu” EGGE (Avrupa İstihdam ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konularında Uzmanlar Ağı) için hazırlanan arka plan belgesi, Mayıs 2011.

● “Türkiye’de Yaşam Boyu Öğrenme ve Yeni Beceriler: Toplumsal Cinsiyet Perspektifi”, EGGE (Avrupa İstihdam ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konularında Uzmanlar Ağı) için hazırlanan arka plan belgesi, Haziran 2010.

● “Türkiye’de Kadınların İşgücü Piyasasındaki Konumu ve Yaşlı Bakımı”, EGGE (Avrupa İstihdam ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konularında Uzmanlar Ağı) için hazırlanan arka plan belgesi, Mart 2010.

● Zorunlu Göçten 15 Yıl Sonra, Türkiye’de Zorunlu Göç: Hükümet Politikaları, TESEV Yayınları, 2009.

● “Türkiye’de Mikro ve Küçük İşletmeler: Zorlu Gelişim”, ERF (Arap Ülkeleri, İran ve Türkiye Ekonomik Araştırma Forumu) tarafından yayınlanan Araştırma Raporu Serisi No: 0420, 2006.

● GAP Bölgesinde Kadın Girişimciliği, GAP-GIDEM Yayınları, Ankara, 2005 (Türkçe ve İngilizce).

● “Ekonomik Yeniden Yapılanma ve Teknolojik Değişimin Türk Bankacılık Sektöründe Kadın İstihdamına Etkisi”, (Gülay Günlük-Şenesen ile birlikte), Yeni Milenyumda Teknoloji ve Kalkınma, Abid Azhar ve diğerleri tarafından düzenlenmiş, Üçüncü Dünya Bilim Teknoloji ve Kalkınma (STD) Forumu (İngiltere) ve Karaçi Üniversitesi (Pakistan) tarafından ortaklaşa düzenlenen Beşinci Uluslararası Konferans Bildirileri, B.C.C.T Press, Karaçi Üniversitesi, s. 283-290, 2003.

● “Bankacılık Sektöründe Cinsiyete Dayalı Meslek Ayrımı”, (Gülay Günlük-Şenesen ile birlikte), Küreselleşme ve Sanayileşme, TMMOB Sanayi Kongresi 2001, TMMOB Yayın No. E/2001/291, Ankara, s. 327-330, 2002.

● “An International Comparative Analysis of Gender Differences in Employment”, Female Employment, Tuncer Bulutay, Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), Ankara, Türkçe ve İngilizce, s.153-176, 2002.

● “İstanbul’da Enformel Sektörün İstihdam Yönleri. İstanbul’un Düşük Gelirli Mahalleleri Üzerine Bir Saha Araştırması”, Enformel Sektör II, Tuncer Bulutay (ed.), Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE), Ankara, Türkçe ve İngilizce, 2000.

● Kadın İstihdamı İçin Yeni Perspektifler ve Kadın İşgücüne Muhtemel Talep, (Gülây Günlük-Şenesen ve Engin Pulhan ile birlikte), Kadınların Durumu ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara, ISBN: 975-19-2367-0, 2000.

● Kentlerde Kadınların İş Yaşamına Katılım Sorunlarının Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Boyutları, (Hülya T. Tanrıöver ve Ayşe Eyüboğlu ile birlikte), Kadınların Durumu ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara, ISBN: 975-19-2473-1, 2000.

● Enformal Sektör ve Sosyal Güvenlik: Sorunlar ve Perspektifler (Kuvvet Lordoğlu ile birlikte), Friedrich Ebert Vakfı, İstanbul, 1998.

● “Alibeyköy Enformal Kesim Hanehalkı Ön Araştırması, Araştırma Makalesi, Boğaziçi Üniversitesi, 1994.

● “Türkiye Dışalım Girdi-Çıktı Tablosu” (Erdoğan Özötün ile birlikte), TURKSTAT, Ankara, 1979.

Seçilmiş popüler yazılar ve röportajlar

● Ekonomik kriz, yoksulluk, ayrımcılık ve LGBTQ+’lar üzerine Yıldız Tar ile yapılan röportaj, KAOS GL, 08.01.2022, <https://kaosgl.org/haber/lgbti-lar-icin-zamlar-ve-ekonomik-krizin-ekstrasi-ayrimcilik-ve-derin-yoksulluk>

● Bir Ulusal İstatistik Ofisi, Bir Aşçı ve Türkiye’de Kurye Direnişleri, Kadın İşçi, 01.02.2022, <https://www.kadinisci.org/2022/02/01/bir-ulusal-istatistik-ofisi-bir-asci-ve-turkiyede-kurye-direnisleri/>, Emel Memiş ile.

● Haydi biz de kendi enflasyon hesabımızı yapalım, Kadın İşçi, 21.01.2022, <https://www.kadinisci.org/2022/01/21/haydi-biz-de-kendi-enflasyon-hesabimizi-yapalim/>, Emel Memiş ile.

● Emek Piyasasında Çoklu Ayrımcılık, Ekonomi Bizim (de) Meselemiz, Kadın İşçi, 6.7.2021, <https://www.kadinisci.org/2021/07/06/emek-piyasasinda-coklu-ayrimcilik/>, Emel Memiş ve Nuray Şahin ile birlikte.

● Eşit İşe Eşit Ücret. Yasalarda Var, Uygulamada Yok, Emel Memiş ile, BÜMED Dergi, 2020,

- İşçi/İşsiz Kadınlar Salgında Tam Kapasite Evin Hizmetinde, Bianet, 3 Nisan 2020 (Emel Memiş ve Murat Koyuncu ile birlikte), <https://bianet.org/bianet/kadin/222389-iscii-siz-kadinlar-salginda-tam-kapasite-evin-hizmetinde>
- Kürt Siyasi Hareketinin Belediyecilik Tecrübesi: Sorunlar ve Açmazlar [Kürt Siyasi Hareketinin Belediyecilik Tecrübesi: sorunlar ve açmazlar], Bianet, 3 Mart 2019, (Kaner Atakan Türker ile birlikte), <http://bianet.org/bianet/siyaset/206454-kurt-siyasi-hareketinin-belediyecilik-tecrubesi-sorun>
- Yıkım ve İnşaat, Direniş ve Dayanışma: Diyarbakır/Suriçi Gözlemleri Bölüm II, Jadaliyya, 20 Temmuz 2017, <http://www.jadaliyya.com/pages/contributors/277187>
- Diyarbakır: Bu Şehrin Kalbi Suriçi'de Atıyor, Jadaliyya, 3 Mayıs 2017, <http://www.jadaliyya.com/pages/contributors/277187>
- “Kadınlar ve Güvencesizliğin 3 HAL’i”, Bianet, 15 Ekim 2016, <http://bianet.org/biamag/kadin/179629-kadinlar-ve-guvenesizligin-3-hal-i>
- “1980 Sonrasında Sendika ve Kadın”, Bianet, 6 Şubat 2012, <http://www.bianet.org/bianet/emek/135947-1980-sonrasinda-sendika-ve-kadin>
- “AKP’nin Sosyal Yardımları ve CHP’nin Aile Sigortası”, Bianet, 4 Haziran 2011, (Erdem Yörük ile birlikte) <http://www.bianet.org/biamag/toplum/130486-akp-nin-sosyal-yardimlari-ve-chp-nin-aile-sigortasi>,
- Neoliberalizm ve Yoksulluk, Bianet, <http://www.bianet.org/biamag/kadin/116585-neoliberalizm-ve-yoksulluk>
- “8 Mart, “Katledilen Kadınları Anma Günü”, ve “İktisat Bilimi”nin Kadınlara Bakışı, 8 Mart 2004, www.bagimsizsosyalbilimciler.org

SANA SÖZÜM OLSUN ROJİN

YAZAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Yıl 2024, günlerden 27 Eylül. Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Çocuk Gelişimi 1. Sınıf öğrencisi Rojin Kabaiş, hava almak için kaldığı yurttan çıktı ve kayboldu. Cansız bedeni 18 gün sonra bulundu. Suda boğulmuştu. Açıklama gecikmeden geldi. Rojin intihar etmişti. Araştırılmadan, soruşturulmadan, kaybolan bir genç kıza intihar etme bahanesini yakıştırmak bu kadar mı kolaydı? Erkek şiddeti sonucu işlenen kadın cinayetleri o kadar çok artıyor ki hangisinin adını anacağımızı şaşırıyoruz. Birinin adını eksik bıraksak, kendimizi

suçlu hissediyoruz. Ama öldürenler, bu suçluluk duygusunun zerresini bile hissetmiyor. Neden? Hükümet tarafından korunuyorlar da ondan. Hele öldüren, nüfuzlu birilerinin yakınıysa, deliller yok ediliyor. Emine Bulut, Ayşe Tokyaz, Gülistan Doku, Şule Çet gibi kadın isimleri en çok duyduğlarımız arasında. Peki ya duymadıklarımız! Bahane nedenler, suçlamalar ve karar hazır. ‘Yüksek bir yerden düştü. Bunalımdaydı ya da tecavüze uğradı intihar etti.’ ‘Geç saatte orada ne işi vardı? Issız ortamlara gitmemeliydi. Alkollü ortamda ne işi vardı. ‘İyi hal ve haksız tahrik indirimleri, en sonunda çok az bir ceza ya da tutuksuz yargılanma.’ Okullarda eğitim yok, aile çocuk eğitimlerine yasak, toplumda öfke saçan bir dil, kutuplaşma, şiddet davranışlarını görmezden gelme. Tüm bunların sonucunda artan kadın cinayetleri, kadınların kaybolması, şüpheli ölümleri...

Rojin ve birçok şiddet mağduru kadınla ilgili haberleri medya aracılığıyla duyuyoruz. Hatta dergimizde bu tür haberlere yer veriyor, zaman zaman da bu kadınlara özel yazıyoruz. Bu olayları duymak ve yorumlamakla, yakından tanıklık etmek çok farklı. Duyduğumuzda çok üzülüyor, öfkeleniyoruz ama öldürülen kadınların yakınlarını ziyaret ettiğimizde, günlerce etkisinden kurtulamıyoruz.

İşte bir kez daha böyle bir yoğun duygu anını yaşadım. 30 ocakta, Rojin’le ilgili Ankara’da bir toplantı yapıldı ardından da Adalet Bakanlığı önünde basın açıklaması gerçekleştirilecekti. Toplantı salonu çok büyüktü ve yaklaşık 300 kişi katılmıştı. Öldürülen kadınların resimleri koltuklara yerleştirilmiş ve o koltuklar boş bırakılmıştı. Onlar bedenlen yanımızda değillerdi ama varlıklarını ruhumuzun ta derinliklerinde hissettik. Cinayet işlenmesi sonucu öldürülen kadınların yakınları da vardı. Toplantı Rojin’le ilgiliydi. Bu tür toplantılarda, pek çok kişinin gözü telefon ekranlarında, kulaklar telefon zilinde olur ama bir tek zil, kendi aralarında konuşma bile duymadım. Salonda çok ağır ve duygusal bir hava vardı. Rojin’in babası Nizamettin Kabaiş konuştu. Annesinin konuşmalarının da bulunduğu bir belgesel gösterildi. ‘Rojin İçin Üret’ adında bir oluşum kurmuşlardı. Rojin’i anlatan yazılar, şiirler yazmışlar ve besteler yapmışlardı. Ardından bir form yapıldı ve insanlar bundan sonra yapılması gerekenleri paylaştılar.

Bırakın canlı birini, bir eşyamızı kaybettiğimizde bile kaygı eşiğimiz yükseliyor. Çocuklarını kısa bir süre kaybeden aileler için on dakika gibi kısa bir süre, sanki bir ömürmüş gibi gelir onlara. 18 gün bir genç kızdan haber alamamayı hayal etmek bile çok zor. Öldüğünü öğrenince, belirsizlik, yoğun kaygı ve bekleyiş, tarifi mümkün olmayan acıyla yer değiştiriyor. Nedenler, niçinler, ihmaller kafada dönüp duruyor. Tam yasını yaşamadan, mücadelenin içinde buluyorlar kendilerini. Rektör intihar ettiğini açıklamış. Ailesi, arkadaş çevresi anlamaz mı Rojin’in son halinden? En iyi onlar bilir, bunalımda olup

olmadığını. Babası, olayın olduğu günden beri mücadeleyi elinden bırakmıyor. Televizyon programlarına çıkıyor, anlatıyor, anlatıyor, anlatıyor. İnsanlar eleştiriyorlar bu tür programa çıkmasını. İnsan bu durumda aklına ne gelirse yapar. Nitekim mücadele sonuç verdi. İntihar olmadığı anlaşıldı. Adli Tıp Kurumu bulguları ısrarla gizledi. Neden? Mahkemede dayısı olanları korumak için. İki farklı DNA örneği Rojin'in bedeninde bulundu, göğsünde ve vajinasında. Bu, açık cinsel şiddet ve cinsel saldırı. Kolu bacağı kesilmiş. Teknoloji o kadar gelişmiş durumda ki kapalı telefonların yeri bile tespit edilebiliyor artık. Gülistan Doku için okyanus bilimcisi araştırma yapmış, baraja atlamadığını ortaya çıkarmış. Neden bilim insanlarına resmi olarak başvurulmuyor? Araştırma, soruşturma yerine, delilleri karartmak. Bunun adı sahte adalet.

Form sırasındaki paylaşımlar çok çarpıcıydı. Sadece olay örnekleri üzerinden gideceğim, özel bilgilerin verilmemesi adına. Tecavüze uğrayan kadın, bunu erkek arkadaşına anlattığında, duygularını anlamak yerine, 'Sen de zevk almaya baksaydın.' Diyebiliyor. Halk arasında 'Tecavüz kaçınılmazsa, zevk alacaksın.' Sözü. Tecavüzü normalleştiren itici bir söylem.

Suçluların cezalandırılması, gideni geri getirmiyor ama nefes aldırıyor insana. Tecavüze uğradıktan sonra ölesiye dövülen bir kadın, öldü zannedilerek orada bırakılıyor. Hastanede gözlerini açan kadın için, "Acaba kendi isteğiyle ilişki kurdu da kızlığı gittiği için mi bunları uyduruyor?" diyenlerin çıktığını duyduk. Tecavüz edenler olay sonrası trafik kazasında tanınmaz hale gelerek ölüyorlar. Bunu duyunca kadının içi soğuyor. Yaraları kapanıyor mu? Hayır. Sadece biraz nefes alma hali. Aynısını toplantı sonrası Rojin'in kardeşleri Elif ve Mizgin de söylemişti. "Acımız hep içimizde. Katiller bulunsa, biraz nefes alacağız. Biz şu an nefessiz kaldık" demişlerdi.

Bu tür durumlarda ailenin yanına bile gidemiyor insan. Toplantıda söz alarak, bu duygumu paylaştım. Arada yanıma gelip bana sarılmak istediklerini söylediler. Birbirimize sarıldığımızda, Rojin, yaşadığımız tanıdık acılar ve tanımadığımız kadınların kayıplarından dolayı hissettiklerimiz birbirine karıştı. Birbirimize mücadele gücü verdik, hepsi o.

Sahne, fuayedeki alan, Rojin'in pankartlarıyla doluydu. Tahir Elçi'nin öldürüldüğü yerde insanlar kuyruğa girmiş resim çektiriyorlardı. Çok yadırgamıştım bunu. Ama böyle bir günde, Rojin'in yakınlarıyla birlikte resim çektirmek, onlara biraz olsun güç katmak gibi geldi bana.

Basın açıklamasında, babasının, 'Rojin sadece benim kızım değil, sizin, hepimizin kızı o' deyince, içimden büyük bir parça koptu. Lafa gelince, "Bizim çocuklarımız" deriz ya. Uygulamaya gelince rektör de dahil DNA testi yapılması kararını vermekten aciz oluruz.

Rojin'in rozetini kıyafetimize taktık. İnanılır gibi değil, insanlar Rojin'in resimlerini duvarlardan söküyorlarmış. Yaşamdan koparılmış genç bir kadının resimlerine bile tahammül edememek nasıl bir şey? O gün bu gündür, rozet hep üzerimde. Öldürülen kadınların rozetlerini bulup farklı zamanlarda taşımaya söz verdim. Bir de Rojin'i anlatmaya. Bu etkinliklerden sonra sanki Rojin'i daha önce tanıyormuşum duygusuna kapıldım. Hele haber alınamayan Gülistan Doku gibi kadınlar sürekli rüyalarım giriyor.

Toplantıda, "Bu hükümetin örtülemeyecek bir ayıbı. Erkekler bir eylem yapsalar, adliyenin önünde DNA testi vermek istediklerini söyleseler, kamuoyunda dikkati çeker mi?" demekle yetindim. Rojin'le birlikte şüpheli kadın ölümlerini, kadın toplantılarında gündem yapmaya söz verdim.

Sadece verdiğim sözleri tutmakla yetinebiliyorum sevgili Rojin ve diğer kadınlar.

Vazgeçelim artık bizi kuşatan sözlerden ve yargılardan. Çevremizdeki kadınlara temkinli olmalarını önerebiliriz. Ama devletin görevi, her yerde güvenli bir ortam sağlamak. Ekonomik durumu iyi olan aileler, öğrencilerin okullarına yakın yerlerde ev tutarak çocuklarını koruyabilirler. Bu yeterli değil. Çocukları güven vererek yetiştirmek ailelerin görevi. Güvenli bir ortamda insanların özgürce yaşamalarını sağlamak ise devletin yükümlülüğüdür.

Biliyoruz ki biz susup otursaydık, aileler yılmadan mücadele etmeselerdi, şimdi bu noktaya bile gelemeyecektik. Seni mumla arıyoruz gerçek adalet.

22 Şubat 2026

DENGEDE KALMAK

KUMAR BAĞIMLILIĞI VE DUYGUSAL İFLAS

mervedemirdoven23@gmail.com

SESLENDİREN: Münevver ERTÜRK

Kumar bağımlılığı ve kumarla ilişkili sorunlar son yıllarda çarpıcı bir artış göstermiştir. Özellikle de çevrim içi kumarın yaygınlaşmasıyla birlikte hem kumarla ilişkili sorunlar yaşayan bireylerin sayısında belirgin bir artış meydana gelmiş hem de kumar bağımlılığının aile ve toplum üzerinde yol açtığı zararlı sonuçlar yadsınamayacak boyutlara ulaşmıştır. Ülkemizde yapılan birçok çalışma, çeşitli düzeylerde kumar bağımlılığı bulunan kişilerin oranının %2 ile %18 arasında değiştiğini ortaya koymaktadır. Yasa dışı web sitelerinde kumar oynayan bireylerin önemli bir bölümünün, gizlilik kaygıları ve yasal yaptırımlara ilişkin

endişeleri nedeniyle kendilerini ifşa etmekten kaçındıkları düşünüldüğünde, gerçek durumun mevcut verilerin yansıttığından çok daha vahim olduğu söylenebilir. Ayrıca, toplumdaki kumar bağımlılığının yaygınlık oranını saptamaya yönelik çalışmaların büyük çoğunluğunun örneğini 18 yaş ve üzeri bireylerin oluşturduğu dikkate alındığında, henüz çocuk yaşta kumarla tanışan kişilere ilişkin gerçek rakamların belirlenmesi de güçleşmektedir. Bununla birlikte, gerek akademik literatürde yer alan bulgular gerekse sahada görev yapan profesyonellerin aktarımları, çocukların kumarla çoğu zaman ilkökul yıllarında tanıştıklarını göstermektedir. Tahmin edilebileceği üzere yaşlı bireyler bilimsel araştırmalara daha az katılmaktadırlar; dolayısıyla bu yaş grubunda da kumar oynama yaygınlığına dair net rakamlara ulaşmak zordur. Fakat saha gözlemleri yaşlı nüfus arasında da kumar oynama davranışının azımsanmayacak düzeylerde olduğunu göstermektedir.

Kumar bağımlılığının zararları birincil olarak kumar oynayan bireyler üzerinde ortaya çıkmaktadır. Pek çok araştırma, kumar bağımlılığı ile depresyon ve anksiyete gibi ruhsal sorunlar arasında güçlü ilişkiler olduğunu göstermektedir. Kumar için para bulmak amacıyla alınan borçların ya da çekilen kredilerin ödenememesi ise bireyleri iflasa, suça ve hatta intihara kadar sürükleyebilmektedir. Yediden yetmişe toplumun neredeyse tüm kesimlerini tehdit eden kumar faaliyetlerinin yol açtığı zararların, yalnızca kumar oynayanlarla sınırlı kalmayıp yakın çevreden başlayarak tüm toplumu etkilemesi de elbette ki kaçınılmazdır.

Aile toplumun en küçük yapı taşıdır. Kumar bağımlılığının yol açtığı olumsuzluklar, suya atılan bir taşın oluşturduğu halkalar misali önce bireyi, ardından da aile sistemini etkilemektedir. Aile üyeleri, kumar bağımlılığından ilk etkilenen grup olmanın yanı sıra aynı zamanda bu sürecin duygusal, psikolojik, ekonomik ve sosyal zararlarını en ağır şekilde hisseden gruptur.

Kumarın ailede neden olduğu sorunlar ele alınırken öncelikle ekonomik sorunlara değinildiğini görmekteyiz. Oysaki ekonomik sorunlar diğerlerine kıyasla belki de çözümü en kolay ve en muhtemel olan sorunlardır. Biz kumarın aile üzerindeki en ciddi zararının aile üyeleri arasında yol açtığı duygusal iflas olduğunu düşünmekteyiz. Zira aile üyeleri arasındaki duygusal bağ zayıfladığında bireylerin kumarla ilişkili yaşadıkları sorunların şiddeti artmakta, bireyler iyileşmek için ihtiyaç duydukları destekten yoksun kalmakta, çocuklar bu sürecin yükünü ömür boyu taşımaya mecbur olmakta ve neticede toplumsal yapı giderek kırılma hale gelmektedir.

Aile ilişkilerinde yaşanan duygusal iflasın en önemli nedeni şüphesiz yalandır. Şunun altını en başta önemle çizmek gerekir ki kumar bağımlılığı söz konusu olduğunda yalan, kumar oynayan kişinin sahip olduğu bir kişilik özelliği veya ahlaki bir kusur değildir. Diğer tüm bağımlılık türlerinde olduğu gibi kumar bağımlılığı da kronik bir hastalıktır ve yalan bu hastalığın doğal bir semptomu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kumar bağımlısı kumar oynadığını saklamak, kumar için para bulmak veya ortaya çıkan krizleri örtbas etmek için sürekli biçimde yalana başvurmak durumunda kalmaktadır. Mesela borç para almak için kendisinin, ailesinin veya çocuklarının başına çok kötü olaylar geldiği gibi yalanları kolayca söyleyebilmektedir. Rahatça kumar oynayabilmek adına ailesine mesaiye kalacağını veya önemli bir işi olduğunu söyleyip eve geç saatlerde gelmekte ya da günlerce, haftalarca eve uğramayabilmektedir. Maaşını çekmiş olmasına rağmen maaşının henüz yatmadığını söyleyip ailesinin geçimi için gerekli olan kazancı kumara yatırabilmektedir. Arabasını satıp kumarda harcadığı halde kaza yaptığını, arabanın pert olduğunu veya arabasına el konulduğunu söyleyerek gerçek durumu gizleme yoluna gidebilmektedir. Eğer bağımlı kişi esnafsa; işleri çok iyi gitmesine rağmen dükkânın temel giderlerini karşılayacak parayı bile kumarda kaybettiği için işletmesini kapatmak zorunda kalabilmekte ve ailesine dükkânın artık kâr getirmediği yalanını söyleyebilmektedir.

Aile, bireyin bağımlı olduğunu ve kumar yüzünden yüksek miktarlarda borca girdiğini öğrendiğinde; genellikle tüm imkânlarını seferber edip borçları kapatmaya çalışmaktadır. Ancak böyle bir durumda dahi bağımlı birey, borcunu olduğundan daha az göstererek çözümlü yine yalanda arayabilmektedir. Borcun sakladığı kısmını kumar oynayarak kapatabileceğine inandığı için tekrar kumara yönelmektedir. Sonuçta kayıplar kaçınılmaz olmakta ve mevcut borç katlanarak artmaktadır. Bağımlı, bu kontrolsüz borç sarmalı bir şekilde ortaya çıkana kadar yalanı yine tek çıkış yolu olarak görmeye devam edebilmektedir.

Kumar faaliyetleri maddi kaynak gerektirdiğinden yalanlar çok büyük ölçüde maddiyatla ilişkilidir; fakat içeriği her ne olursa olsun, duygusal iflası getiren asıl faktör yalandır. Söylenen yalanlar er geç ortaya çıktığında eşler, ebeveynler, çocuklar ya da diğer aile üyeleri, belki de kahraman gibi gördükleri kişinin nasıl “profesyonel bir yalancıya” dönüştüğünü dehşet içinde izlerler. Bu durum, tüm sağlıklı ilişkilerin temelini oluşturan güven unsurunun yavaş yavaş yok olmasına sebep olur. İnsanlar güvenmedikleri kişileri kolay kolay sevmeyiz; dolayısıyla sağlam bir ilişkinin vazgeçilmez unsurlarından bir diğeri olan sevgi

de giderek azalmaya başlar. Sevgi ve güvenin eksildiği ya da tamamen yok olduğu bir aile ortamında, aile üyelerinin birbirlerine saygı duymaları da artık mümkün değildir.

Bir ailede tüm bu unsurlar yitirilmişse, o evde yaşayan kişilerin yalnızca kâğıt üzerinde aile olduklarını iddia etmek muhtemelen yanlış olmayacaktır. Eşler duygusal olarak çoktan boşanmışlardır ve böyle bir tabloda kısa bir süre sonra genellikle yasal boşanma gerçekleşir. Nitekim birçok farklı ülkeden elde edilen veriler, son yıllarda kumar kaynaklı boşanma vakalarının sayısında dikkat çekici bir artış yaşandığını ortaya koymaktadır.

Ebeveynler ve kardeşler, kumar bağımlısı aile üyesiyle tüm ilişkilerini koparma noktasına gelebilirler. Çocuklar, fiziksel olarak var olan ancak duygusal boşluğunu çok derinden hissettikleri bir ebeveynle bağ kurmaya çalışsalar da bir noktadan sonra tüm umutlarını kaybedip kendi başlarının çaresine bakmaya karar verebilirler. Ebeveynleri kumar bağımlısı olan çocuklar üzerinde yapılan araştırmalar, bu çocukların kendilerini çoğunlukla terk edilmiş ve reddedilmiş hissettiklerini göstermektedir. Bu çocuklar, ebeveynlerinin gözünde bir oyun makinesi veya bahis kuponu kadar bile değerli olmadıklarını düşünebilmektedirler. Yine araştırmalar, kumar bağımlısı bireylerin kumar için para bulamadıkları bazı dönemlerde, çocuklarının kumbaralarından dahi para alabildiklerini ortaya koymaktadır. Bu tarz bir durum, temel ihtiyaçlarını karşılaması için ilk güvenmesi gereken kişi olan babanın, çocuğun gözündeki otoritesinin sarsılmasına yol açar. Bir çocuğun babasından para saklamak zorunda olduğunu hissetmesi son derece yıkıcı bir duygudur. Her zaman yanında durmasını ve kendisini koruyup kollamasını beklediği babası, çocuk için artık güvenilmez bir kişiye dönüşmüştür.

Aile üyeleri arasında duygusal kopuşa sebep olan bir diğer önemli neden ise kumar bağımlısının zamanının önemli bir kısmını kumar oynayarak, kumar için kaynak arayarak veya kumarı düşünerek geçirmesidir. Kumar oynamak için harcanan zaman bağımlılık şiddeti ile doğru orantılı biçimde artmaktadır. Bağımlılığın ilerleyici bir beyin hastalığı olduğu düşünüldüğünde kumarın bir yerden sonra kişinin tüm gününü kaplayan bir aktiviteye dönüşmesi çok büyük bir olasılıktır. Hele ki sanal kumarın önü alınamaz biçimde yaygınlaşması sonucunda kumarın artık her an ve her yerde erişilebilir bir aktivite haline alması, söz konusu olasılığı daha da güçlendirmektedir.

Aile kurumunun en temel amaçlarından biri, üyelerinin duygusal gereksinimlerini karşılamaktır. Ancak Eşlerden biri fiziksel olarak orada olmasına rağmen zihinsel ve duygusal olarak var olmadığına eşler arasındaki iletişim ve duygusal paylaşım doğal olarak

sınırlanmaktadır. Erkek kumar bağımlılarının eşleriyle yapılan görüşmelerde, kadınlar, eşlerinin kendilerini değil kumarı tercih ettiklerini ve kumarı kendilerinden daha çok sevdiklerini hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Güçlü duygusal bağlar, meydana gelebilecek herhangi bir olumsuz durumla daha iyi baş edebilmeleri için aile üyelerine büyük bir güç verir. Duygusal bağların zayıf olması ise en ufak bir problemde ailenin dağılması için bir zemin oluşturur. İlişkiler kumar yüzünden bozulmuşsa kumar kaynaklı ortaya çıkabilecek diğer sorunların aile birliğinin bozulmasıyla sonuçlanması daha muhtemel hale gelir. Oysa birbirlerini çok seven ve birbirlerini önemseyen nice ailenin büyük çapta kayıplar yaşamalarına ya da son derece travmatik yaşantılar deneyimlemelerine rağmen birbirlerinden kopmadan sorunun üstesinden gelebildiklerine dair herkesin aklında bir örnek muhakkak vardır. Ekonomik kayıplardan önce duygusal kopuşu ele almamızın asıl nedeni bu noktada yatmaktadır. Duygusal bağları zayıf bir aile limana çürümüş halatlarla bağlı bir gemi gibidir. Ekonomik krizleri veya başka herhangi bir problemi de sert bir fırtınaya benzetebiliriz. Halatları sağlam olmayan bir gemi ilk dalgada sürüklenmeye başlar. Oysa limana sağlam halatlarla bağlanmış bir gemi kolay kolay sürüklenmeyecektir.

Görüldüğü üzere aile ve bağımlılık her zaman birlikte düşünülmesi gereken iki kavramdır. Aile faktörü dışarıda bırakıldığında bağımlılığı ne anlamak ne de tedavi etmek mümkündür. Birey tedavi sürecini tamamlasa da eğer aileye yeterince müdahale edilmemişse bağımlılık kolayca nüksedebilir. Buna rağmen, literatürde kumarın birey üzerindeki etkilerine odaklanan çok fazla sayıda çalışma olmasına karşın aile üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmaların sayısı oldukça sınırlıdır. Mevcut tedavi protokolleri de çoğunlukla sadece bireylere yönelik düzenlenmektedir. Ailenin ihmal edilmesi hem tedavi sürecinin etkinliğini azaltmakta hem de aile sistemindeki kırılmaların gözden kaçırılmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, eş zamanlı olarak ailenin de desteklenmesi ve aile üyelerine bağımlılığın doğasına ilişkin psikoeğitim verilmesi son derece elzemdir. Ayrıca, aile üyeleri arasında meydana getirdiği duygusal sorunlar dikkate alınarak aile danışmanlığı ve çift terapisini de kapsayan bütüncül bağımlılık tedavi programları oluşturulmalıdır.

BAĞIRMA HAKKI KİME AİT

YAZAN: Nursel DEMİR

nurseldemirfem@gmail.com

Bu yazıya başlamadan önce, ekolojik feminizmin ne söylediği konusunda netleşmeyi gerekli buluyorum. Çünkü burada kurulacak bağ, yalnızca kadınların değil; doğanın, yaşlıların, engellilerin ve çocukların neden susturulduğunu birlikte düşünmeyi gerektiriyor.

Ekolojik feminizm, doğanın tahakküm altına alınmasıyla kadınların ve kırılğanlaştırılmış bedenlerin baskılanması arasındaki bağı görünür kılan politik bir perspektiftir. Doğaya yönelen şiddetin rastlantısal olmadığını; erkek-merkezci, mülkiyetçi, denetimci bir aklın ürünü olduğunu söyler. Aynı akıl, yalnızca toprağı, suyu ve ormanı değil; kadınları, yaşlıları, engellileri ve çocukları da fazla, yük ya da sorun olarak konumlandırır. Ev içinde ‘çok konuşuyorsun’ denilerek sözü kesilen kadın da herhangi bir yerde ‘sen anlamazsın’ diye susturulan yaşlı da belediye binasının merdivenlerinde asansör olmadığı için görünmez kılınan engelli de, sofrada fikri sorulmadan ‘büyükler konuşurken sus’ denilen çocukta aynı düzenleyici el çalışır. Bu nedenle ekolojik feminizm, doğaya ve bu bedenlere yönelen sessizleştirme pratiklerini aynı tahakküm rejiminin parçası olarak ele alır.

Bu ayrımı yaptıktan sonra bir noktayı özellikle netleştirmek istiyorum. Kadınları, yaşlıları, engellileri ve çocukları tek bir başlık altında aynılaştırmayı doğru bulmuyorum. Bu bedenler birbirinin yerine geçmez, aynı deneyimi yaşamaz. Ancak hepsi aynı sessizleştirme rejiminin hedefi hâline getirilir. Ortaklıkları tam da buradadır. Kadın gece sokakta yürürken adımlarını hızlandırmak zorunda kalır. Yaşlı hastanede saatlerce bekletilirken idare etmesi beklenir. Engelli birey toplu taşımada rampanın açılmasını rica ettiğinde yüzlere yayılan sabırsızlıkla karşılaşır. Çocuk, yüksek sesle güldüğünde yaramazlık etiketiyle hizaya çekilir. Deneyimler farklıdır ama sesin sınırlandırılması ortaktır.

Bu bedenler üzerinden düşündüğümüzde sesin yalnızca bir iletişim aracı olmadığını, ekolojik bir varoluş biçimi olduğunu da görürüz. Çünkü bu bedenler dünyada, tıpkı doğa gibi, yer kaplaması istenmeyen, fazla bulunan, denetlenmesi gereken varlıklar olarak konumlandırılır.

Evde kadının sesi televizyonun sesi kadar serbest değildir. Huzurevinde yaşlının itirazı huysuzluk sayılır. Soru soran çocuk yaramaz, itiraz eden çocuk saygısız, farklı düşünen çocuk uyumsuzlukla suçlanır. Kamusal alanda engellinin talebi bütçe kalemine indirgenir. Yer kaplamanın, zaman istemenin, ihtiyaç belirtmenin kendisi sorun haline dönüştürülür.

Ekofeminist perspektif tam da burada devreye girer. Doğaya yapılanla bu bedenlere yapılan aynı mantıktan beslenir:

Sessizleştirmek, ehlileştirmek, sınırlandırmak.

Bu yüzden kadınlar, yaşlılar, engelliler ve çocuklar bağırdığında yalnızca bireysel bir ses yükselmez; bastırılmış bir yaşam alanı kendini duyurur. Şiddete maruz kalan bir kadının karakolda ifadesini yükseltmek zorunda kalması, bakım evinde ilgisizlik karşısında yaşlının sesini sertleştirmesi, erişilebilirlik talep eden engellinin hakkım var diye ısrar etmesi, okulda adaletsizliğe itiraz eden çocuğun ağlayarak bağırması bir aşırılık değil, daraltılmış alanın zorunlu tepkisidir. Tıpkı kurutulan bir gölün çatlaması, betonun altından fişkırان bir ot gibi.

Doğa bağırılmaz denir. Oysa doğa sürekli ses çıkarır. Taşkınla, çatırdamayla, yıkımla. Dere yatağına bina yaptığınızda su bir gün geri döner. Ormanı talan ettiğinizde rüzgâr başka türlü eser. İnsan eliyle daraltıldığında sesi yükselir. Bu bedenlerde de böyledir. Alan daraldıkça ses yükselir.

Erkeklerin bağırabildiği ses ise doğaya değil, mülkiyete benzer. Bu biyolojik bir erkeklik değil; tarihsel ve politik olarak kurulmuş bir erkekliktir. Kontrol edici, hizaya sokan, susturucu bir sestir. Evde masaya vurulan yumrukta, trafikte camdan sarkarak edilen küfürde, iş yerinde çalışanı herkesin içinde azarlayan yönetici tonunda bu sesin yankısı vardır. Doğayı dinlemez, onu yönetir.

Aynı ses, kadınlar, yaşlılar, engelliler ve çocuklar üzerinde bir düzenleme aracına dönüşür. Erkek sesi yükseldiğinde bu, otorite olarak tanımlanır. ‘Ev benim, kuralı ben koyarım’ cümlesinde, ‘ben senin iyiliğin için söylüyorum’ diye başlayan tehditkâr uyarılarda, ‘devlet baba bilir’ söyleminde bu ses normalleştirilir. Doğaya baraj kurmak nasıl kalkınma sayılıyorsa, bu sertlik de toplumsal düzenin gereği gibi sunulur. Oysa bu sertlik doğanın değil, tahakkümün dilidir.

Tam da burada ‘erkek gibi davranan kadın’ anlatısı ortaya çıkar. Kadınlar sesini yükselttiğinde bu, ekolojik bir alarm olmaktan çıkarılıp ahlaki bir sapma gibi gösterilir. Toplantıda, sözümü kesmeyin dediğinde agresif, sokakta tacize itiraz ettiğinde abartılı, hakkını aradığında hırçın ilan edilir. Oysa kadınların bağırması, erkeklerin bağırmasının kopyası değildir. Kadınların sesi bastırılmış bir yaşam alanının sesidir. Erkeklerin sesi ise zaten merkezde olan bir gücün yankısıdır. Aynı kelimeyle tanımlanamazlar, aynı politik anlamı taşımazlar.

Yaşlılar bağırdığında zamanın dışına itilmiş bir beden konuşur. Hastanede randevu saatini karıştırdığı için görevlinin ses tonuyla küçültülen yaşlının yükselen itirazı bunun göstergesidir.

Çocuklar bağırdığında henüz disipline edilmemiş bir doğallık kendini duyurur. Apartman bahçesindeki kesilen ağaçlar için ‘neden ağaçları kestiniz?’ diye soran çocuğa ‘büyüklerin işine karışma’ denilerek susturulması, doğallığın hizaya çekilmesidir.

Engelliler bağırdığında erişimsizliğin, dışlanmanın ve sürekli tetikte yaşamamanın sesi yükselir. Rampası olmayan belediye binasının önünde tekerlekli sandalyesiyle beklemek zorunda kalan birinin öfkesi, yalnızca bir anlık tepki değil, birikmiş eşitsizliğin ifadesidir.

Ekofeminist çerçevede bu seslerin her biri, insan-merkezci ve erkek-merkezci düzenin ürettiği bir kırılmayı işaret eder. Bu yüzden rahatsız edicidirler. Çünkü doğanın, bedeninin ve yaşamın kontrol edilemediği yerleri açığa çıkarırlar.

Sessizlik ise masum değildir. Sessizlik çoğu zaman uyum diye pazarlanır. Kadınlardan sessiz olmaları, yaşlılardan fazla talepkâr olmamaları, engellilerden şükretmeleri, çocuklardan uslu olmaları beklenir. Ev içinde, kurumlarda, bakım alanlarında sorun çıkarmamak erdem gibi öğretilir. Huzurumuz kaçmasın cümlesi, çoğu zaman bir kadının susması pahasına kurulur. Bize yük olma iması, yaşlıyı talebinden vazgeçirir. Buna da şükür telkini, engellinin hakkını lütfâ çevirir. Ağlama denilerek çocuğun duygusu bastırılır.

Bu sessizlik, doğaya biçilen sessizlikle aynıdır. Orman konuşmaz, dere itiraz etmez, toprak şikâyet etmez varsayılır. Ta ki yangın çıkana, taşkın olana, çöküş yaşanana kadar.

Bağırmak, bu çöküşten önce gelen uyarıdır.

Erkek sesinin güç olarak dolaşıma sokulması, diğer tüm seslerin bastırılmasını meşrulaştırır. Bu yüzden kadınlar, yaşlılar, engelliler ve çocuklar bağırdığında mesele sesin yüksekliği değil, ekolojik ve toplumsal hiyerarşinin bozulmasıdır. Çünkü bu sesler yukarıdan aşağıya inmez. Aşağıdan yukarıya doğru yükselir. Topraktan, kaldırımdan, ev içinden, bakım alanlarından, görünmeyen yerlerden gelir.

Bağırmak bu yüzden bir bozukluk değil, bir uyumsuzluk ilanıdır. Sisteme uyum sağlamayı reddeden bir ses biçimidir. Erkekliğin sertliği düzeni korur; bu sesler ise düzeni çatlatır.

O yüzden bağırmayı terbiye etmeye çalışan dil, aslında dünyayı sessizleştirmek ister. Yangını değil, sireni susturmak ister. Kadınların, yaşlıların, engellilerin ve çocukların sesini kısımaya çalışırken doğanın da sesini kısımaya çalışır. Aynı zihniyet, aynı hoyratlık, aynı tahakküm.

Dünyayı tersine çevirdiğimizde şunu görürüz; Asıl sorun aşağıda görülenlerin yukarı doğru bağırmaması değil, dinlemeyen patriarkal sistemdir. Asıl tehdit yüksek ses değil, bastırılmış yaşamların birikmiş öfkesidir.

Bağırarak hem bir hayatta kalma refleksi hem de politik bir ekolojik eylemdir. Yaşam kendine yer açmak için ses çıkarır. Ve bazen o ses, düzenin alışık olmadığı kadar yüksek olur.

DUYGULARIMIZI İFADE EDEBİLİYOR MUYUZ?

ENGELLİ BAKANLIĞI VE EĞİTİM 1

YAZAN: Menekşe KOÇAK

meneksekck06@gmail.com

Bu yazıda, “Engelli Bakanlığı'nın kurulması, eğitim alanında yaşanan sorunlara çözüm olabilir mi” sorusunun cevabı üzerinde duracağız.

Önce sorunların neler olduğunu belirleyelim ki çözüm önerileriyle ilgili fikrimiz olsun.

Eğitim alanındaki yaşanan sorunları üç ana başlık altında toplayabiliriz:

A. Kaynaştırma (Kapsayıcı ve bütünleştirici) eğitim hizmeti veren kurumlarda yaşanan sorunlar

B. Özel eğitim hizmeti veren kurumlarda yaşanan sorunlar

C. Hayat boyu öğrenme hizmeti veren kurumlarda yaşanan sorunlar

Bu kurumlardaki sorunları tek tek anlatmak çok yer tutacağı için ana maddeler halinde sıralayacağım. Sizden ricam, bu sorunları okurken şu soruyu cevaplamaya çalışmanız: “Engelli Bakanlığı kurulursa bu sorunlardan hangileri çözülür?”

- Okullarda fiziksel erişim ve altyapı sorunları var; asansör veya rampa yok. Tuvaletler çok yetersiz.

- Erişilebilir eğitim materyali eksikliği var. Mesela Braille kitap, dokunsal ve işitsel materyal bulmakta zorluk yaşanıyor.
- Destek eğitim hizmetleri, Özel Eğitim Yönetmeliğinde var. Ancak uygulamada öğretmen ve mekân eksikliği gibi mazeretlerle çoğunlukla verilmiyor.
- Öğretmenler, kaynaştırma eğitiminin amacı ve uygulanışıyla ilgili birikimden genellikle yoksunlar. Engelli bireyin sınıfta varlığını bir külfet gibi algılama anlayışı yaygın.
- Kalabalık sınıflarda engelli bireylerin kaynaştırma öğrencisi olarak eğitiminde ciddi sorunlar var.
- Maalesef gündemden düşmeyen akran zorbalığı, engelli öğrenciler için de büyük bir tehlike. Onları okuldan uzaklaştıran nedenlerden biri.
- Gölge öğretmen (Kolaylaştırıcı kişi), kaynaştırma eğitiminde öğretmeni rahatlatan çok önemli bir destek. Çünkü gölge öğretmen sınıfta engelli öğrenciye eşlik ederek onun sınıfa uyum sağlamasına yardımcı olmakla görevlidir. Ancak devlet kolaylaştırıcı kişinin maliyetini karşılamıyor. Bu nedenle çoğu aile çocuğuna bu imkânı sunamıyor.
- Kaynaştırma öğrencileri okullarında sorun yaşadığında, çözüm üretmek yerine uyum sağlayamıyor gerekçesiyle özel eğitim okullarına gönderiliyor. Bu engelli öğrencilerin akranlarından tecrit edilmesine yani toplumla bütünleşmesinin önünün kesilmesine neden olmaktadır.
- Eğitim programları engelli bireylerle ilgili farkındalık geliştirme yönünden çok yetersiz. Değerler eğitimi diye tarikatları okula sokan eğitim programında, engelli bireylere yönelik etkinliklere yer verilmiyor.
- Ergenlik ve yetişkinlik dönemine yönelik mahremiyet (cinsel) eğitiminde büyük bir boşluk var. Bu süreçte aileye ve engelli bireye rehber olacak uzman bulmak zor.
- Öğretmen ve yöneticiler Özel Eğitim Yönetmeliğini çoğunlukla bilmediği veya işine gelmediği için gerçek anlamda uygulamıyor. Mesela BEP (Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı) yasak savmak için yapılıyor ama uygulanmıyor.
- RAM (Rehberlik Araştırma Merkezi) randevularında, eğitsel değerlendirme ve tanılama süreçlerinde sorun yaşanıyor. Bu süreçte, Sağlık Kurulu raporlarına ihtiyaç duyulması ve rapor almada yaşanan sorunlar süreci tıkıyor.
- Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerindeki eğitimde ciddi sorunlar var. Mesela RAM'daki görevli, yılda bir defa engelli öğrenciyi yarım saat içinde değerlendiriyor ve bir yıllık eğitim programı hazırlıyor. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi bu programı uygulamak zorunda
- Eğitim Programları hem içerik hem de uygulama açısından çok yetersiz. Mesela Özel Eğitim Uygulama okullarındaki Günlük Yaşam Becerileri Programında "Toplu taşıma kullanabilir

“kazanımı var. Ancak eğitimcinin bu beceriyi öğrenciyle birlikte uygulamalı çalışacağı bir alt yapı yok. Programda “drama ve görsel materyaller izleme “öğretim yöntemi olarak veriliyor. Bu programın kapağında bir sayfa dolusu akademisyen ve MEB görevlisinin ismi var. Bunların, “Engelli öğrenci oynayarak ve izleyerek otobüse binmeyi öğrenebilseydi bu programa gerek olur muydu?” sorusuna verecekleri cevabı çok merak ediyorum.

- Engelli bireylere yönelik hayat boyu öğrenme ise sözde var uygulamada neredeyse yok. Çünkü Halk Eğitim Merkezleri ile verilmeye çalışılan bu eğitimde eğitimci, mekân ve denetim sorunları çok yoğun. Sonuç olarak örgün eğitimini tamamlayan engelli bireyler evlerde kapalı kalıyor.

Yazının başında Engelli Bakanlığı bu sorunların hangisine çözüm olabilir diye sormuştum. Bu soruyu birlikte cevaplamaya çalışalım:

Mesela erişim sorunlarının Engelli Bakanlığının görevi olduğunu düşünelim.

2024-2025 Örgün Eğitim İstatistiklerine göre Türkiye’de 74 bin 40 okul var. Engelli Bakanlığı’na binlerce okula asansör, rampa ve tuvalet yapacak maliyeti yüklemek doğru olur mu? Zira engellilerin sadece eğitim değil sağlık, istihdam, bakım gibi alanlarda da büyük desteğe ihtiyacı var.

Engelli Bakanlığına özel eğitim okullarının idaresi verildiğini düşünelim. Bu hizmeti vermesi mümkün mü? Var sayalım Engelli Bakanlığı, bu okulları gayet güzel yönetiyor... Kaynaştırma eğitimindeki tüm engelli öğrenciler bir bahane ile MEB tarafından özel eğitim okullarına gönderilmez mi? Mevcut uygulamada yasalara yönetmeliğe aykırı olduğu halde kaynaştırma öğrencileri dışlanarak okullardan uzaklaştırılmıyor mu? Ağzı olan “Engelli Bakanlığının engelliler okulu var oraya gitsinler.” demez mi? Bizler böylesine bir kutuplaşmayı ve acımasızca uygulanacak tecridi kaldırabilir miyiz? Tecrit edilerek yetiştirilen engellilerin topluma uyum sağlaması beklenebilir mi?

Peki Kaynaştırma eğitiminde Engelli Bakanlığı sorunların çözümüne nasıl müdahil olacak? İki ay önce Manisa Turgutlu’da okul müdürü otizmli bir öğrenciyi merdivenden itti ve öğrenci aşağıya yuvarlandı. Bu olayın videosunu televizyonlarda izledik. Soru şu: Engelli Bakanlığının bu okula müdahale etmesi ve sorunu çözmesi mümkün mü?

Amacım sorunlar çok ve çözümsüz algısını oluşturmak değil. Elbette çözüm her zaman vardır. Ancak bana göre Engelli Bakanlığı yerine Engelli Hizmetleri Üst Kurulu oluşturmak daha doğru.

Gelecek yazımızda bu konuyla ilgili birlikte düşünmek umuduyla...

KAYNAKÇA:

<https://www.meb.gov.tr>2024-2025 ÖRGÜN EĞİTİM

İSTATİKLERİ

08.02.2026

SEVGİLİLER GÜNÜ

HAZIRLAYAN: Emine ORTAKAYA

e_mine_ortakaya@hotmail.com

Her yıl 14 Şubat'ta kutlanan Sevgililer Günü, insanların bir başkasına duydukları sevgiyi, kartlar, çiçekler, çikolata ya da sevgi mesajları yollayarak gösterme fırsatı buldukları bir gün. Ya da gerçekten öyle mi? Bu özel günün kökeni hakkında çok fazla bir şey bilmiyoruz. Tüm dünyada aşk ve romantizmin kutlandığı özel günlerden biri 14 Şubat ve kimilerine göre bu kutlamanın modern versiyonu, ticari kazançlarını düşünen piyasanın bir ürünü. Takvimlerdeki bu en ihtiraslı gün hakkında ne biliyoruz gerçekten?

Başlangıç Hristiyanlıktan da önce. Sevgililer Günü çok eski bir gelenek. Köklerini Roma döneminde Luepercalia adı verilen ve üç gün süren bir festivalden aldığı düşünülüyor. Doğurganlık tanrısının şerefine gerçekleşen festival şubat ayının ortasına denk geliyor, baharın resmi başlangıcını müjdeliyordu. Kutlamaların parçası olarak erkekler bir kutunun içine atılmış kağıtlardan kızların ismini çekiyordu. Festival boyunca bu eşleşmede bir araya gelen çiftler sevgili oluyor, hatta belki de evleniyordu.

Buna ek olarak, 1381 tarihli Parlement of Foules adlı kitaba göre, Fransa'da ve İngiltere'de 14 Şubat geleneksel olarak kuşların çiftleştiği gün şeklinde bilinmekteydi. Daha sonraki yüzyıllarda kilise pagan kutlamalarını bitirmek istedi ve şenlikleri Aziz Valentine adına kutlamalara dönüştürdü.

Üç tane Aziz Valentine vardır. İlk resmi Aziz Valentine günü Papa Gelasius tarafından 496 yılında 14 Şubat'ta ilan edildi. İsmi o zamanın şehitlerinin birinden alıyordu. Ama bunun hangi şehit olduğu konusunda net bilgiler yok.

En yaygın açıklama Aziz Valentine'in Roma'da bir rahip olduğu ve 3. yüzyılda öldürüldüğü yönünde.

Ama bu tarihe denk düşen en az iki başka Aziz Valentine daha var.

Biri Roma yakınlarında bugün Terni olarak anılan kentten bir papaz, diğeri ise Kuzey Afrikalı bir şehit.

Aziz Valentineler hakkında bundan başka bir şey bilinmiyor.

Tarih kaynaklarında her ne kadar birden fazla Aziz Valentine bulunuyor olsa da bizim odağımız, Antik Roma medeniyetinde “Aşıkların Tanrısı” olarak bilinen Aziz Valentine’dir. Hristiyan metinlerinde “Valentinus” olarak geçen Aziz, tarihi 14. yüzyıla dayanan bir hikâyeye konu oluyor.

‘Kanlı Sevgililer Günü’:

Bu hikâyenin geçmişi İmparator İkinci Claudius'a dayanıyor. Roma İmparatoru Claudius, Roma askerlerinin tüm gücünü ve konsantrasyonunu orduya yani ülke savunmasına ve savaşlara vermesi gerektiğini düşündüğünden onların evlenmelerini yasaklamış. Evlenmeleri yasak olan Roma askerleri, birbirini seven ve âşık olan çiftleri birleştiren, bir araya getiren Katolik kilisesinde papaz olan Valentine’e başvurarak kendilerini evlendirmesini talep edermiş.

İmparatorun yasakladığı halde aşıkları gizlice kavuşturan papaz Valentine’in yaptıkları açığa çıktığında II. Claudius, onun hapsedilmesini emretmiş ve ardından öldürülmesini talep etmiş.

Hapiste mahkûm olarak geçirdiği günlerde Valentine, gardiyan Asterius’un sevgisini kazanmış ve kör olan kızı Julia’ya çeşitli din bilgilerini okuyarak öğretmiştir. Gel zaman git zaman bu süre zarfında Valentine, Julia’ya âşık olmuş ve idamına karar verilen 14 Şubat günü kıza "Senin Valentine'in" imzalı bir aşk mektubu göndermiş. Günümüzde Sevgililer Günü'nde insanların birbirine kart göndermesinin kökeni işte burada yatıyor. Aziz Valentine’in idamı sonrası bu olay oldukça büyük bir ses getirmiş. Claudius’un askerlerin evlenmesine karşı tutumu ve birlikteliklerin engellenmesi de eklenince Aziz Valentine’in idam edildiği gün, M.S. 496’da Papa Gelasius tarafından Aziz Valentine Günü, Valentine’s Day veya Sevgililer Günü olarak ilan edilmiş.

Bir iddiaya göre de Aziz Valentine’in idamından önce Claudius, kendisine bir af imkânı sunmuş; şart olarak da Hristiyan inancını bırakıp Roma tanrılarına inanmayı koşmuş. Hristiyan bir din adamı olan Valentine bu talebi reddetmiş ve haliyle idamı kaçınılmaz olmuştur. Bu hikâyeye dayanarak papaz Valentine, azizlik mertebesine yükseltilmiş, 14 Şubat günü ise Sevgililer Günü ya da Aziz Valentine Günü olarak anılagelmiştir.

Ancak bu anlatımlar birer hikâye ve net bir yazılı kaynağa dayanmıyor; hikâye karşısında yorum tabii sizin...

Astrolojide Valentine (Tutku, Aşk) Asteroidi. Gökteki hareketlerin yeryüzüne yansması ve bu yansmaların, etkilerin incelenmesini ele alan Astroloji disiplini içerisinde Valentine adında bir asteroid yer alır. Bu asteroid edebiyatımızdaki Yunus Emre'nin aşk anlayışına benzer bir karakter çizer; yani âşık olduğun kişinin iyi, kötü, eksik, fazla tüm yönleriyle kabul edebileceğin prensibine dayanır. Valentine asteroidi, kişisel doğum haritada hangi burçta ve evde konumlanmışsa ve hangi gezegenlerle nasıl açılar yapıyorsa bu sendeki koşulsuz sevginin karakteri hakkında işi bilen yorumculara ciddi ipuçları verir.

Çiftlerin ilişki dinamiklerini inceleyen Sinastri (eşleşim) analiz haritalarında kişilerin Valentine asteroidlerinin arasındaki bağ veya etkileşim içinde oldukları gezegenler, karşılıklı haritalara düşen ev konumları da koşulsuz sevginin yapısı için incelenmektedir.

Her ne kadar erken dönem Hristiyanlar Sevgililer Günü'nü kutlamış olsa da Sevgililer Günü'nün aşkla ve hediye vermekle bu denli sıkı ilişkide olması Orta Çağ ve sonrasında buluyor. Sevilen kişilere kartpostal göndermek Orta Çağ'da zaten yaygınlaşmıştı ama büyük bir ticaret haline gelmesi 19. yüzyılda oldu, endüstri devrimi kartpostalların fabrika üretimini mümkün kılınca.

1916'da pek de bilinmeyen ABD Missouri'de Kansas merkezli Hallmark Kartları şirketi, seri üretime geçerek, kutlamaların şeklinin hemen hemen bugünkü halini almasına sebep olmuştur. Bu şirket şu anda Sevgililer Günü için 132 milyon kartın satıldığı bir endüstrinin parçası.

Bugün bu özel gün, dünya çapında özellikle de ABD'de büyük bir iş alanı. Sevgililer Günü hem dini hem romantik hem de ticari özelliklere sahip. Kapitalizmin dayatması olarak görülen kimi ritüellerin dışında, esasen Sevgililer Günü, Sanatçılı mekanlar, romantik geziler, seyahat planları ve daha nice... 14 Şubat'ı sevgilisiyle geçirecek olanlar için heyecan verici imkanlar sunuyor.

Sevgililer Günü Nasıl Kutlanır?

- Sevgilinle birlikte bugün için ertelediğin tüm keyifli aktiviteleri yerine getirebilirsin. Konser, sinema, sergi, gezi, seyahat aklına ne geliyorsa bu plana dahil edebilirsin.
- Hediyeleşmek elbette bugünü taçlandıran en önemli ritüellerden. Sevgilin için en uygun hediye seçebilirsin!
- Sevgiline manevi olarak onu değerli hissettirecek her türlü duygu ve düşüncüyü uygulayabilirsin; ister ona kahvaltı hazırla ister yemeğe çıkar istersen gün boyu onu şımartacak özel cümleler kur; tercih senin!

• Sevgililer Günü kesinlikle bir planla geçirilmek zorunda değil; halihazırda yeterince koşturmacalı bir yaşam içindeyiz. Kısacası bugün birbirinizi sakince dinleyip dingin ve huzurlu baş başa bir gün geçirmeyi de planlayabilirsiniz.

• Bir diğer önerimiz 3. kişiler hakkında! Sevgilinle birbirinizin dışında sokak hayvanları, huzur evleri ya da evsizler için bir etkinlik düzenleyip ruhsal doyuma ulaşmanız mümkün.

Ya da:

* ‘Benim için her gün Sevgililer Günü. Ben bu yazılanları zaten her zaman elimden geldiğince yapıyorum, bunları yapmak için özel bir güne ihtiyaç yok.’ Diyorsanız, o da sizin bileceğiniz şey.

Kabul edenlerin ‘Sevgililer Günü’ kutlu olsun.

YARARLANILAN KAYNAKLAR:

https://tr.wikipedia.org/wiki/Sevgililer_G%C3%BCn%C3%BC

https://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/02/150214_gch_sevgililer_gunu

Alper | eçanta - 21 Şubat 2024

bbc.com - kutsalkitap.org

Asteroidlerin Büyülü Dünyası, Sevilay Eriçdem

BİLİM DÜNYASINDA BU AY ŞUBAT 2026

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar, değerli takipçilerimiz. Yine yeni bilimsel gelişmelerden oluşan bir köşeyle geliyoruz huzurlarınıza. Önce başlıklar:

- Kadınlar Gerçekten Daha Mı Empatik?
- Kadınlar Erkek Kardeşlerine Benzeyen Erkekleri Daha Çekici Bulabiliyor
- İlaç Etkisi Yaratın 2 Günlük Yulaf Mucizesi
- Grip, Soğuk Algınlığı Ve Öksürüklere Karşı Tek Aşı Geliştirildi

Kadınlar Gerçekten Daha Mı Empatik?

BBC Future’da yayımlanan bir analiz, “kadınlar doğuştan daha empatik” inancını bilimsel veriler ışığında tartışmaya açtı. Araştırmalar, empati farkının biyolojiden çok toplumsal roller ve öğrenme süreçleriyle ilişkili olabileceğine işaret ediyor.

Toplumda yaygın bir kanı var: Kadınlar erkeklere kıyasla daha empatik. Ancak BBC'nin bilim platformu BBC Future'da yayımlanan analiz, bu yargının sanıldığı kadar basit olmadığını ortaya koyuyor. Haberde aktarılan bilimsel çalışmalara göre, kadınlar öz-bildirim testlerinde (kişilerin kendi empati düzeylerini değerlendirdiği ölçeklerde) ortalama olarak daha yüksek puan alıyor. Ancak araştırmacılar, bu farkın doğrudan biyolojik bir "empati geni" ile açıklanamayacağını vurguluyor.

Empati; başkalarının duygularını anlama (bilişsel empati) ve bu duygulara duygusal tepki verme (duygusal empati) gibi farklı bileşenlerden oluşuyor. Bazı deneysel ölçümlerde kadınların ortalamada daha yüksek performans gösterdiği görülse de farkın çoğu zaman küçük ölçekli olduğu ve bireysel farklılıkların cinsiyet ortalamalarından çok daha belirleyici olduğu belirtiliyor. Uzmanlara göre belirleyici unsurlardan biri toplumsal beklentiler. Kız çocuklarının erken yaştan itibaren duygularını ifade etmeye ve başkalarının duygularına duyarlı olmaya teşvik edildiği; [erkek](#) çocuklarının ise daha az duygusal ifade alanına yönlendirildiği biliniyor. Bu durum, yetişkinlikte empati testlerine de yansıyor.

Bazı deneylerde, erkek katılımcılara empati performanslarının ödüllendirileceği söylendiğinde cinsiyet farkının ortadan kalktığına dair bulgular da bulunuyor. Bu da empati düzeylerinin sabit ve biyolojik olarak belirlenmiş olmaktan ziyade, motivasyon ve sosyal bağlamdan etkilendiğini gösteriyor. Araştırmalar, ortalamalar düzeyinde bazı farklılıklar olabileceğini kabul etmekle birlikte, "kadınlar doğası gereği daha empatik, erkekler değildir" şeklindeki genellemenin bilimsel olarak desteklenmediğini ortaya koyuyor. Empati kapasitesinin büyük ölçüde öğrenilebilir ve geliştirilebilir bir beceri olduğu vurgulanıyor.

Kadınlar Erkek Kardeşlerine Benzeyen Erkekleri Daha Çekici Bulabiliyor

Bilim insanlarının yayımladığı yeni bir araştırma, romantik **partner** seçiminde dikkat çekici bir eğilime işaret etti. Araştırmaya göre bazı kadınlar, yüz hatları erkek kardeşlerini andıran kişileri daha çekici bulabiliyor ve bu benzerlik duygusal yakınlaşmayı etkileyebiliyor.

Kore İleri Bilim ve Teknoloji Enstitüsü'nden bilim insanları, katılımcılara farklı erkek yüzleri gösterilerek çekicilik değerlendirmesi yapmalarını istedi. Elde edilen bulgular, kadınların çoğu zaman kendilerine ya da aile bireyelerine, özellikle de erkek kardeşlerine benzer yüz yapısına sahip erkeklere daha olumlu yaklaşabildiğini ortaya koydu. Uzmanlara göre bu durum bilinçli bir tercih değil; insan beyninin "tanıdıklık etkisi" olarak bilinen psikolojik mekanizmasıyla ilişkili. Tanıdık gelen yüzlerin daha güvenilir ve sıcak algılanması, romantik ilişkilerdeki ilk izlenimleri etkileyebiliyor.

Araştırmacılar, bu eğilimin evrimsel psikolojiyle de bağlantılı olabileceğini belirtirken, partner seçiminde yalnızca fiziksel benzerliğin değil; sosyal çevre, kişisel deneyimler ve bireysel tercihler gibi çok sayıda faktörün rol oynadığını vurguluyor.

Bilim insanları, söz konusu bulgunun “herkes için geçerli bir kural” olarak değerlendirilmemesi gerektiğini, sadece insan ilişkilerindeki bilinç dışı tercihlere dair yeni bir ipucu sunduğunu ifade ediyor.

İlaç Etkisi Yaratan 2 Günlük Yulaf Mucizesi!

Yalnızca iki gün boyunca yulaf ağırlıklı beslenmenin kolesterol seviyelerinde belirgin düşüş sağlayabileceği ortaya kondu.

Almanya’daki Bonn Üniversitesi’nden araştırmacıların yürüttüğü çalışmaya göre, 48 saatlik yulaf diyeti uygulayan katılımcılarda “kötü” kolesterol olarak bilinen LDL seviyesinde ortalama yüzde 10 azalma görüldü.

Araştırmada, diyabet riskiyle ilişkili metabolik sendrom tanısı bulunan 32 yetişkin yer aldı. Katılımcılar iki gün boyunca, günde üç öğün olmak üzere toplam 300 gram suda haşlanmış yulaf tüketti. Öğünlere yalnızca meyve veya sebze eklenmesine izin verildi ve günlük kalori alımı normalin yaklaşık yarısına düşürüldü.

Kontrol grubuna ise kalori kısıtlı ancak yulaf içermeyen bir diyet uygulandı. Her iki grupta da iyileşme görülse de yulaf tüketen grubun kolesterol seviyelerinde “belirgin” bir düzelme kaydedildi. Altı hafta sonra yapılan ölçümlerde bu etkinin korunduğu belirtildi.

Çalışmanın sonuçları bilimsel dergi Nature Communications’ta yayımlandı.

Grip, Soğuk Algınlığı Ve Öksürüklere Karşı Tek Aşı Geliştirildi

Stanford Üniversitesi’ndeki ekip geliştirdikleri "evrensel aşısı" hayvanlar üzerinde test etti. Aşının insanlarda uygulanması için klinik deneyler yapılması gerekiyor.

Yaklaşımlarının, aşılarda 200 yıldan uzun süredir kullanılan tasarımına "radikal bir değişiklik" getirdiğini söylüyorlar.

Uzmanlar çalışmanın henüz erken aşamada olmasına rağmen "gerçekten heyecan verici" olduğunu ve "önemli bir aşama" kaydedilebileceğini belirtiyor.

Günümüzdeki aşılarda vücudu tek bir enfeksiyonla savaşmaya eğitiyor. Kızamık aşısı sadece kızamığa karşı koruma sağlarken, suçiçeği aşısı sadece suçiçeğine karşı koruyor.

Science dergisinde yayınlanan yeni yaklaşım, aşılardan farklı olarak bağışıklık sistemini eğitmiyor. Bunun yerine, bağışıklık hücrelerinin birbirleriyle iletişim kurma biçimini taklit ediyor.

Burun spreyi olarak uygulanıyor ve akciğerlerimizdeki makrofaj adı verilen beyaz kan hücrelerini "alarm" durumunda bırakıyor. Bu da bağışıklık sistemini hangi enfeksiyon içeri girmeye çalışırsa çalışsın harekete geçmeye hazır hale getiriyor.

Hayvanlar üzerinde yapılan deneylerde aşının etkisi yaklaşık üç ay sürdü.

Araştırmacılar, bu artan hazırlık durumunun, akciğerlerden geçerek vücuda giren virüs miktarında 100 ila 1000 kat azalış sağladığını buldu.

Stanford Üniversitesi'nden mikrobiyoloji ve immünoloji Profesörü Bali Pulendran, akciğere sızabilenler için de "Bağışıklık sisteminin geri kalanı, bunları ışık hızında savuşturmaya hazır haldeydi" dedi.

Ekip, aşının Staphylococcus aureus ve Acinetobacter baumannii olmak üzere iki bakteri türüne karşı da koruma sağladığını gösterdiğini söylüyor.

BBC'ye konuşan Pulendran, "Evrensel aşı olarak adlandırdığımız bu aşı, sadece grip, Covid ya da nezle virüslerine karşı değil, neredeyse tüm virüslere ve test ettiğimiz birçok farklı bakteriye ve hatta alerjenlere karşı koruyucu olan çok daha geniş bir yanıt oluşturuyor" dedi.

"Bu aşının çalışma prensibi, bugüne kadar geliştirilen tüm aşılardan çalışma prensibinden oldukça farklı."

Bağışıklık sistemini enfeksiyonla savaşmaya yönlendirme şekli, alerjik astımı tetikleyen ev tozu akarı alerjenlerine karşı tepkiyi de azaltıyor gibi görünüyor.

Çalışmada yer almayan Oxford Üniversitesi'nden bilim uzmanı Prof. Daniela Ferreira "Bu gerçekten heyecan verici bir araştırma" diyor.

Araştırma sonuçlarının insan çalışmalarıyla doğrulanması halinde, bunun "yaygın öksürük, soğuk algınlığı ve diğer solunum yolu enfeksiyonlarından korunma yöntemimizi değiştirebileceğini" söyledi.

Araştırmanın "güçlü yönlerinden birinin", bu yeni tip aşının nasıl çalıştığına dair net bir açıklama sunması olduğunu da ekliyor.

Ferreira, araştırmanın "hepimiz üzerinde çok büyük bir yük oluşturan" enfeksiyonlara karşı koruma sağlama konusunda "nemli bir adım olabileceğini" de dile getiriyor ancak hala cevaplanması gereken birçok soru var.

Deneylerde aşı, burun spreyi olarak uygulandı ama insan akciğerlerinin derinliklerine ulaşabilmesi için nebulizatör yoluyla solunması gerekebilir.

Aynı etkinin insanlarda da elde edilip edilemeyeceği veya bağışıklık sisteminin ne kadar süreyle alarında kalacağı bilinmiyor.

Farelerin ve insanların bağışıklık sistemleri arasında önemli farklar var. Örneğin, insanların bağışıklık sistemi on yıllar boyunca farklı enfeksiyonlarla şekilleniyor.

Bu nedenle araştırmacılar, bir kişiye aşı yapıp daha sonra vücudunun nasıl tepki verdiğini görmek için enfekte edilecekleri denemeler planlıyorlar.

Bağışıklık sistemini normal durumunun ötesine geçmeye zorlamanın sonuçları da olabilir ve bu da bağışıklık sistemi bozuklukları sorusunu gündeme getirebilir.

Gelecek sayımızda heyecan veren yeni bilimsel araştırmalarla buluşmak üzere umutla kalın.

21.02.2026

UMUT DİYE BİR ŞEY VAR ASLINDA...

YAZAN: Ebru BOZCUK

Ebrubozcuk@hotmail.com

Eskiden Anadolu'da, bir kadının yeni doğmuş erkek bebekleri art arda ölürse, yeni doğan erkek bebeğin kulağını delerlermiş. Şeytan gelirse kız sanıp gitsin diye...

Őeytanın bile yüz vermediği canım kız çocukları... Bu coğrafyada kadın olmanın yazgısı da ayrı bir konu.

Sanki biz de bu ülkede yaşarken her gün umudumuzun kulağını deliyor gibiyiz.

Kötülüklerden korunmak için, umut etmekten vazgeçiyoruz.

İşler biraz yolunda gitse korkuyoruz.

Parmak ularımızda yürüyoruz, "aman hayal kırıklığı duymasın" diye. Gizli gizli yaşıyoruz umudu. Ağız dolusu kahkaha atmaktan çekiniyoruz. Ne de olsa, "yemek yerken

gölünmez" ya da "çok gülme, sonra ağlarsın" gibi mesnetsiz sözlerle büyümüş bir kuşaktık biz.

Oysa umut, keyfi çıkarılacak bir şey değil miydi?...

Umut, kalbin ferahlığa açılan kapısı değil miydi?

İyileşmek için, yeniden başlayabilmek için lazım olan değil miydi?

En neşeli halimizle kurduğumuz çiçekli soframızda tam umutlanmaktan bahsederken, hayal kırıklığı sofranın baş köşesine oturuverir bazen.

Birden kendini enayi yerine konmuş gibi hissedersin. Hayata kızarsın, en çok da kendine, yine umutlandım diye...

İşte bunu yapmamak lazım. Bu aldanmalar hayatın ta kendisi aslında.

KALBİN MÜHÜRLÜ MÜ KALACAK?

Tabii ki umutlanacaksın, yüz vermeyeceksin hayal kırıklığına. Varsın kös gibi otursun sofranın başına.

Belki utanıp kalkar masadan. Umut yener belki onu. Beceririz belki bu sefer, belli mi olur?

Hep korka korka yürünmüyor. Işıl ışıl gülerken, "dur bakalım, ağlatmasın sonra" demeyeceksin.

İnadına güleceksin. İnadı da böyle sokmalıyız belki devreye.

Bir çocuk gibi şefkat göstermeliyiz umuda. Başını okşamalıyız, sarıp sarmalamalıyız ki büyüsün, vaktinden önce yorulmasın diye...

Biz bakmayacaksak, kim bakacak ona? Kim çoğaltıp, parlatacak? İçimizdeki karanlığı kim aydınlatacak?

UMUT, hep var olmalı. Çünkü o, ne kadar dövülse de ebeveynini affeden çocuk gibidir. Gelir sarılır yine sana...

Açın yüreğinizi, korkmayın. Varsın hayal kırıklığı arada bir ziyaretinize gelsin. En fazla bir kahve içer gider, yatıya kalacak hali yok ya...

Ama UMUT yüreğinizin en güzel yerinde daimî misafiriniz olsun...

İyilik ve umut dolu bir yıl dileğiyle.

Ocak/2026

ROL MODELLERİMİZ

DOĞAL ANTİBİYOTİKLER

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Fatma DURMUŞ

Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz, bugünkü konuğumuz Fatma Durmuş. Kendisi görme engelli arkadaşımız Esra Durmuş'un annesi. Görülmeyen Gazetenin Düzenlediği Uluslararası Görme Engelliler Satranç Turnuvasında, yolda yürürken onunla karşılaştık. Görme engelli çocuğu olmanın duyarlılığıyla yaklaştığı için sohbet ederken, dergimizde konuk etmek istedik, o da sağ olsun kabul etti. Bize kendinizi kısaca anlatır mısınız?

Fatma: 1973 Malatya doğumluyum. Evliyim, üç çocuğum var. Ortanca kızım görme engelli.

Şule: Ne iş yapıyorsunuz?

Fatma: Ev hanımıyım. Alternatif tıp ve bitkisel tarzı konularla ilgileniyorum.

Şule: Ev hanımları ev işi yapmakla birlikte, her yerde olduğu gibi yine de üretmeye devam ediyor. Konuğumuzla söyleşi yapmamızın nedenlerinden biri de bu. Alternatif tıp merakınız nasıl başladı?

Fatma: Çok hastalanmışım 50 metre yürüyünce dinlenmek istiyordum. Hiçbir iş yapamıyordum. Vitamin ve kan değerlerim düşüktü. Başka bir neden bulamadım. Doktorun verdiği ilaçlar yan etki yaptı. Böyle bir arayış içine girdim. Yemeklerde beslenmeme dikkat ettim yan etki yapmayan ilaçları kullandım. Kendime gelmem ve düzelmem için vitamin içeren besinleri almaya dikkat ettim. Bitkisel ilaçlara yöneldim. Yemek sırasında su içmenin mide için zararlı olduğunu öğrendim. Yemekten yarım saat önce su içmek gerekiyor. Çay kahveye gerek yok ama isteyen yemek öncesinde içsin. Ya da yemekten bir buçuk saat sonra sıvı almak gerekiyor. Böyle yapınca, midemin rahatladığını hissettim. Malatya'ya gittiğimde, kardeşlerimle birlikte doğal bitkileri topluyoruz. Kantaron yağı mide için çok yararlı. Dağlardan ilaçsız, doğal bitkiler topluyoruz.

Şule: Kantaron yağını içiyor muyuz?

Fatma: İki çeşidi var. Birini güneşte bekletiyoruz. Yanıklar ve yaralar için güneşte beklettiğimiz, karanlıkta beklettiğimiz mide için. Sabah ve akşam bir tatlı kaşığı içiyoruz.

Şule: Onların farklı renkleri var.

Fatma: Renk fark etmez. Bekletme yeri önemli.

Şule: Aktarlarda satılanlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Fatma: Sirke dahil pek çok ürünü kendim yaptığım için oralardan alışveriş yapmıyorum. Çok satış olduğu için katkı madde olabiliyor. Sirkeyi sıcak ortamda üretiliyorlar. Sirkeye, kardeşimin sıfır şeker ürettiği çiçek balından katıyorum. Doğal sirke katıyorum, başka hiçbir şey katmıyorum.

Şule: Göz kararı mı yapıyorsunuz? Bize bir tarif verebilir misiniz?

Fatma: Göz kararı yapıyorum. Beş litrelik cam kavanoz ya da şişenin yarısına kadar alıç ya da elma koyuyoruz. Elmalar olgun olacak. Doğal bulamazsanız, kurtlu olanların

arasından seçin ki en azından yüzde 60-70 arası doğal olsun. Kuşbaşı şeklinde elmaları doğruyoruz. Elmanın çöp ve çiçeklerini atıyoruz. Çekirdekleri kurtlu değilse onları da alıyoruz. Onlar da ayrı bir şifa kaynağı. Üzerine arıtılmış temiz su ekliyoruz. Bir çay bardağı ya da bir su bardağı doğal sirke koyuyoruz. Varsa bir yemek kaşığı doğal bal. Yoksa koymamıza gerek yok. 20 gün boyunca sabah akşam karıştırıyoruz.

Şule: Kapağını kapatıyor muyuz?

Fatma: Kapak olunca alkole dönüşür. Bir bez kapatıp lastik geçiriyoruz. 20 günün sonunda, üste çıkan elmalar dibe çöküyor. Bir ay da öyle bekliyoruz.

Şule: Yine bez mi olacak?

Fatma: Evet. Sonra süzüyoruz ve serin bir yerde tutuyoruz. Sabah akşam iki kaşık içiyoruz. Bağırsaklara ve şişkinliğe iyi geliyor.

Şule: Beş litreden ne kadar sirke çıkıyor?

Fatma: Hiç ölçmedim. Ama bayağı çıkıyor. Çok fazla yapıyorum.

Şule: Alternatif Tıp Eğitimi biraz anlatabilir misiniz?

Fatma: İstanbul Kadıköy’de almıştım. Şimdi eğitim yerleri çoğaldı. Sadece eğitim almakla kalmıyorsun. Online olarak katıldım, farklı eğitimler aldım. Sertifikalarım olsa da her gün arayış içindeyim. Hangisi neye iyi gelir, temizliği ve sağlığımıza neler iyi gelir gibi konularda araştırıyorum.

Şule: Eğitimler daha çok beslenmeyle mi ilgili?

Fatma: Evet, daha çok beslenmeyle ilgili. Bağırsaklarımızın 2. Beynimiz olduğunu, bağırsaklarımıza çok iyi bakmamız gerektiğini öğrendik. Hacamat eğitimi de aldım. Bu uygulamaya karşı olanlar ve olmayanlar var. Çok faydasını gördüm. İlk öğrendiğimde, çok tuhaf gelmişti. Merdiven altı olmayacak. Temizlik ve hijyen çok önemli. Kullandığım malzemeler sıfır ve tek kullanımlık.

Şule: Dışarıya ücretli yapıyor musunuz?

Fatma: Etrafımdaki sevdiklerime, isteyenlere yapıyorum. Çok üzerinde durmadım bunun. Başkaları üç katı fiyat alıyorlar. Malzememi kurtaracak kadar ücret alıyorum.

Şule: Bir seansı ne kadar mesela?

Fatma: Seans şeklinde uygulamıyorum. Kişinin hakkına girdiğimi düşünüyorum. Hocamız bundan üç yıl önce, seansını 500 TL dan aşağı yapmamamızı söylemişti. İçim el vermiyor. Durumu uygun olmayanlardan nasıl ücret alabilirim? Şimdi en az 1500 TL olur. 2025 yılında, kupa başına 50 TL alıyordum. Durumu uygun olmayanlardan hiç ücret almıyordum.

Şule: Bir kez yaptırmak yetiyor mu?

Fatma: Bir kez değil, 21 gün arayla uyguluyoruz. Rahatsızlığıyla ilgili, kirli kanın ve toksinlerin gitmesi için sırt tarama yapıyoruz. Bacaklar ve dizlere de üç seans şeklinde yapıyoruz. Halsizliğine göre artırıyoruz. Kendimden örnek vereyim. Merdiven çıkarken, sanki diz kapağıma bir şey saplanıyordu. Dizin etrafına kendim yaptım. Tek seansta geçti.

Şule: İstanbul'da nerede yaşıyorsunuz?

Fatma: Eyyüpsultan'da yaşıyoruz.

Şule: Bizde bebekleri 'Cızıcı' dediğimiz insanlara götürürlerdi. Üç kez cızarlardı. Onu herkes yapamazdı. "Ocak" derlerdi. Bir sonrakine elini verirdi. Vücudun birkaç yerini çizip kan çıkarırlardı. Şimdi bunun daha gelişmişleri var. Eğitim alınması da çok kıymetli hangi malzemeler kullanılıyor?

Fatma: Anlattığınız, hacamata benziyor biraz: Sıfır kupa, pompa, temizleme pamuğu, kendi yaptığım kantaron yağı kullanıyorum. Kantaron yağını dışarıdan alamam. Güvenilir değil. Bir iş yapıyorsam, o kişinin sağlığı daha önemli. Ev hanımı olduğum için, harçlığımı da çıkarmak isterim.

Şule: Bunların masrafı var. Cam kupa mı kullanıyorsunuz?

Fatma: Mika olacak. Kalitesine göre fiyat değişir. En temizini, en iyisini daha uyguna mal etmek için araştırıyorum. Bazen sipariş veriyorum, bazen kendim alıyorum.

Şule: Diz ağrıları dışında başka hangi rahatsızlıklarda etkili oluyor?

Fatma: Ameliyat olanlara, kanser, kalp hastalarına yapılmıyor. Ameliyatın üzerinden en az 6 ayın geçmesi lazım. Önce hangi rahatsızlıklarının olduğunu soruyorum. Panik atağı olanlar, çok stres yapıyor. Rastgele yapılmaz. Önce alıştırmalar yapıyoruz. Yoksa biz de geriliyoruz. Hacamattan çok korkanlar var. Korkanlara bir kez yapıyorum. Çok hafif ve çok kolay geçtiğini söyleyerek devam ediyorlar. Çok korkan birine, çok küçük bir yerden çizik atacağımı söylüyorum. Korkmamasını öğretmeye çalışıyorum.

Şule: Yapılmaması gerekenleri öğrendik. Hangilerine yapıyor?

Fatma: Diz ve baş ağrılarına, özellikle migrene çok iyi geliyor. Yıllar önce migrenden dolayı yaşayan bir ölüydüm. Konuşurken nefes alıp vermekte zorluk çekiyordum. Karşımda Kuran var içim gidiyor okumak için ama alıp okuyamıyordum. Hacamat yaparken, niyet ediyorum. Dualarla destekliyorum. Üç gün önce haberleşiyoruz. Yiyecek ve içeceklerine dikkat etmelerini istiyorum.

Şule: Bağışıklık sistemi düşük olanlar, alerjik bünyesi olanlar çok sık grip ve öksürüğe yakalananlar için bir uygulama var mı?

Fatma: Covide yakalandığımda doğal bir antibiyotik yapmıştım. Aşı yaptırmadım zaten. Bir litrelik cam kavanoza iki baş soğan ve sarımsağı doğruyorum. Rende kullanmak yok. Bir yumurta büyüklüğünde taze zencefil, taze yoksa toz olabilir. Bir yemek kaşığı zerdeçal, 5 parça çubuk tarçın, 11 tane karanfil. İki limonun dışını karbonatla yıkadıktan sonra doğrayıp içine atıyorum. En üstü dolduracak kadar saf bal koyup karıştırıyoruz. 8 saat sonra istediğin gibi kullanabilirsin. Hatta durumun acilse hemen içebilirsin. Sabah akşam aç karnına içilecek.

Şule: Nerede saklıyoruz? Bir kavanozu bitiremeyeceğimize göre.

Fatma: 6 ay kadar gidebiliyor. Buzdolabında saklayacaksın. Covid olduğumda o kadar çok öksürüyordum ki ne kullanırsam kullanayım, geçmiyordu. Ben bir kavanozu bitirene kadar kullanmıştım. Çok faydasını gördüm.

Şule: Çok güzel bilgiler öğreniyoruz. Başta ne konuşacağız diye endişeleniyordunuz ve çok heyecanlıydınız. Çok güzel gidiyoruz. Başka tarifler varsa onları da alalım.

Fatma: Malatya'ya gittiğimde, anneciğim çok öksürüyordu. Doktora gitmiş ve verilen ilaçların hepsini kullandığı halde geçmemiş. Yaklaşık 10 tane, yani bir avuç kadar ceviz kabuğu ve içinin kalın zarını, 5-6 dakika kaynatıp içirdim. Öksürüğü geçti. Kendime de yapmıştım. Kalp hastası bir akrabama bu doğal antibiyotiği tavsiye etmişim ve beni aradı, iki-üç gün kullanmış, çok fayda gördüğünü söylemişti.

Şule: Cevizin iç kabuğunu duymuştum ama bunu yeni öğreniyorum. Bu doğal antibiyotiği siz mi uydurdunuz?

Fatma: Aldığım farklı eğitimlerden öğrenmişim. Hala hocalarımızla istişare yapıyoruz. Hacamatta güven çok önemli. Hem temizlik, hijyen hem de manevi yönü var.

Şule: Bunları paylaşmak için sosyal medya alanlarını kullanıyor musunuz?

Fatma: Kullanıyorum ama bunları paylaşmadım.

Şule: İnsanlar kanal açıp bunları paylaşıyorlar. Bunlar çok değerli bilgiler. Başka aklınıza gelen tarifler varsa, sizi bulmuşken alalım.

Fatma: Mide yanması, ağrısı ve bulantı olduğu zaman bir çay kaşığı karbonata limon sıkıp bir bardak suya katıp yudum yudum içerseniz, midenize iyi gelir. Her zaman karbonat kullanmak da yararlı değil. Miktarına dikkat etmek gerekiyor.

Şule: Kekik suyunu da önermişsiniz.

Fatma: Diş etlerine iyi gelir. Kekik suyu, antibiyotikten daha değerli çünkü doğal. Antibiyotiklerin yan etkileri var. Kekik suyunu ilk kez kullananlar, deneyecekler. Bazılarına dokunabiliyor. Damar otu, mide enfeksiyonlarına çok iyi geliyor.

Şule: İyi ki rastladık size. İnanıldığını hayata geçiren, tevekküllü insanları çok severim. İzleyicilerimize vermek istediğiniz bir mesajınız varsa, onu da alalım.

Fatma: Şu anda öyle bir ortamda yaşıyoruz ki ne yapacağımızı bilemiyoruz. Kirliliği, yanlış bilgiler, düzgün bilgiler oluyor. Araştırma yapmamız gerekir. Doğal ürünler çok yararlı ama içeriğini araştırmak çok önemli. Her duyduğumuz bilgiyi hemen uygulamamalıyız.

Şule: Nasıl anlayacağız? Herkes pek çok yöntem öneriyor.

Fatma: Araştıracakız, soruşturacağız. İnternetteki her bilgi doğru olmayabiliyor. Herkese çok teşekkür ederim.

Şule: Biz de katıldığımız için çok teşekkür ederiz. Fatma Durmuş arkadaşımızla birlikteydik. Çok güzel bilgiler paylaştı bizimle. Biliyorsunuz, bilgiler paylaştıkça çoğalıyor ve çok da yararlı oluyor. Umarım herkes için de yararlı olmuştur.

10 Ekim 2025

PLATONİZM, ÖLÜM ve ANKARA

YAZAN: Ayşe Gülçin İLHAN

aysegulcinilhan@gmail.com

Serin bir nisan akşamı, sonuna geliyoruz yine yaşlı bir ayın daha. Gün batarken çatıların kiremitleri ıslak, bahçelerdeki ağaçlar koyu yeşil, bolca almışlar yağmurdan nasiplerini. Nasip dedim ya; bu dünyada her varlığın ölçülmüş nasipleri varmış, öyle derdi babaannem. Yaşarken ne çok şey öğreniyor insan. Utangaç lise aşklarının ağlatan platonizmi felsefeydi başköşemizde ve fakülte kaldırımları. Hiç unutmam koyu gri isli sisli kış mevsiminde Ankara'nın kitap dolu Olgunlar sokağında ne şahaneydi seni beklemek. Sahi ne güzel yıllardı. Telaşı bol, umut yüklü ve aşkın serdengeçtileriydik, hatırlar mısın? Hatırla ne olur geçmişe yazdığım sevgilim, hatırla! Gökyüzü yine maviydi ama başka bir mavi. Sıcak mavi, ümitli mavi, senli benli sevmeli mavi. Atilla İlhan okurken kitabın aynı yerine bırakırdık dipnotları. Hürriyet ve İstiklâl... ilk sigara denememizde sen ne asıldın, ne mahir. Sanki kırk yıllık tiryakiydin, benim sesim boğuldu, gözümde yaşlar ve çok gülmüştün bana alıp elimden atmıştın yere ve sanki attığın yetmemiş gibi bir de ayağınla ezmiştin yaktığım o ilk ve son sigarayı.

Senin ilk oldu ama son olmadı. Kırk yıllık tiryakiliğinin başlangıcıydı. Bilemezdin o kör, gri ve onmayacak dumanın seni benden alacağını...

Ben hep yarımım sevgilim, senden sonra o gün bugün yemin etmiş sanki Tanrı bile beni yalın bırakmaya. Yalın, yarım ve öylesine sere serpe.

Beyaz araba farları yağmurlu bir Ankara akşamını delip geçiyor. Demir bahçe kapıları sırlıklam, sokak köpekleri ıslak, kediler üşümüş, kaldırımlar bizsiz. Seni özleyorum yine, ne garip. Düğmesi baştan yanlış iliklenmiş hayat hırkamızın. Sorgu lambası gibi arsız yanıyor çoğu zaman sokak lambası.

Şiirlere göz atıyorum, değişmişim, kalemim de değişmiş. Derinleşmiş ve olgunlaşmış. Değişmeyen tek şey cesaretim. Burnum yere düşse eğilip almıyorum, kalemim zaten cesur. Ayıp günah dinlemiyor yine. "Kim ne der? Eller ne düşünür? El dedikleri kimdir kimlerdendir?" Lafzını başucumdan indireli çok olmuş. Umurumda değilsiniz demenin edebi yolu bu.

Ben edebiyatım sevgilim; seni dumana verdim vereli edebiyatım işte! Az sonra gece şarkıları çalmaya başlayacak. Yağmura teslim olmuş bir kemanın akoru yapılacak ıslak bir Tunalı

akşamında. Bir İspanyol kadın şehvetle söyleyecek son şarkıyı ve biz seninle dans edeceğiz sabaha dek masadaki kandil gün ışığına denk. Sen kulağıma yine Atilla İlhan OK

Okuyacaksın ama bana mecbur olmayacaksın. Seni seveceğim en başta ve en sonda. Büyük harfle başlayan tümcelerde el ele tutuşup Ankara'nın notalı sokaklarında izimizi kaybedeceğiz.

Farsça bir şarkıya evrilecek gece, senin için dua edeceğim, sonra ikimiz için. Yağmur başlayacak ve kocaman gözlerin ıslanacak, ikimizin nefesi arası yine tütün kokusu. "Müptelayım sevgilim bir sana bir de bu dumana!" derken sımsıkı sarılacaksın bana...

Şimdi akşam... Tanrı sensizlikte ısrarlı ben şikayetsiz, şartsız teslim olmuşum yalnızlığa.

Umurumda değil, aslında senden ötesi ve aşkından emin kadınların ölümünü arzuluyorum. Yanına geleceğim sevgilim, seninle olacağım gri mermerden köşkün altında. Az kaldı hissediyorum ve ben daima seni seviyorum...

Nisan 2023

Ankara

SANATIN KADIN SESLERİ ŞUBAT 2026

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar, değerli Umudun Kadınları Dergisi dostları. Bu köşemizde yine birbirinden güzel haberler hazırladık sizlere. Haydi öyleyse önce başlıklar:

- Edebiyat Dergisi Boleka Yayın Hayatına Başladı
- Mor Şalvar Karşıyaka'da Perde Açıyor
- Nilüfer'de 2026 Yılı'nın Yazarı Emeğin Ve Sokağın Şairi Sennur Sezer
- Direnen Bir Kadının Hikâyesi
- Kurtlar Vadisi'ndeki Rolüyle Tanınan Oyuncu Şıvga Gerez Hayatını Kaybetti
- Türkiye'de Bir İlk: 15 Kadın Baterist Sahnede Buluştu

Edebiyat Dergisi Boleka Yayın Hayatına Başladı

İstanbul merkezli, üç aylık basılı edebiyat dergisi Boleka, 12 Ocak 2026 itibarıyla yayın hayatına başladı. Kadınlar tarafından kurulan ve kolektif bir editoryal anlayışla hazırlanan dergi, edebiyatı yalnızca bir anlatı alanı değil; tanıklık, hafıza ve sorumluluk mekânı olarak ele almayı hedefliyor.

‘Kadın bakışını temsili bir konumdan değil, kurucu bir yerden’ ele alan derginin ilk sayısı, “göz” imgesi üzerinden yazar Aslı Erdoğan’a odaklanıyor. Sayı, yalnızca Erdoğan’a adanmış bir dosya olmanın ötesinde, yazarın metinlerinden hareketle bakış, etik duruş ve tanıklık biçimlerini iz süren bütünlüklü bir çalışma olarak kurgulandı. Derginin ana imgesi olan “göz”, ilk sayıda bir metafor olmanın ötesine geçerek tanıklık, kırılma ve sorumluluk kavramlarıyla ilişkilendiriliyor.

Boleka’nın editoryal yaklaşımı; boşluklara, sessizliklere ve bastırılmış anlatılara alan açmayı hedeflerken, metinler arası diyaloglara ve disiplinler arası geçişlere özel önem veriyor. Öykü, şiir, deneme, çeviri ve görsel üretimleri bir araya getiren dergi, okuru yalnızca okumaya değil “bakmaya ve yeniden görmeye” davet ediyor.

Derginin adı ise Ursula K. Le Guin’in “Hep Yuvaya Dönmek” kitabındaki bir kavramdan esinleniyor. Çizer kadrosu

Boleka’nın ilk sayısında yer alan isimler: A. Kadir Paksoy, Aslı Kotaman, Asuman Susam, Barbaros Altuğ, Barış Pirhasan, Bedia Büyükgebiz, Bengisu Günaydın, Çimen Günay Erkol, Davide Minotti, Deniz Gündoğan İbrişim, Esen Kunt, Ezgi Erel, Ezgi Hoşcan, Fatma Özer, Gültekin Emre, Laleper Aytekin, Margaret Atwood, Melike Koçak, Melisa Kesmez, Mert Tutucu, Nuray Önoğlu (Çeviri), Oğuzhan Akay, Orhan Pamuk, Özlem Ceylan Kanıpak (Çeviri), Özlem Öztürk, Pelin Özer, Pınar İlkiz, Rüzgâr Kabatepe, Şima İmşir, Turgay Fişekçi, Turgut Baygın, Valeria Miracapillo, Yelina Tayfur, Zeynep Oktay.

Boleka Yayıncılık tarafından yayımlanan derginin genel yayın yönetmenliğini Fatma Özer üstlenirken, editoryal ekipte Hande Başpınar Karalar ve Özge Karaçöl Özgür yer alıyor.

Sınırlı sayıda basılan dergi, boleka.com internet sitesi ve çevrim içi satış kanalları üzerinden okurlara ulaşıyor. Dergi, edebiyatın bugün hâlâ bir tanıklık alanı olup olmadığını “gözünü kaçırmadan” tartışmaya açmayı amaçlıyor.

Mor Şalvar Karşıyaka’da Perde Açıyor

İzmir Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları (İzBBŞT) tarafından sahnelenen “Mor Şalvar” oyunu, 19 Şubat’ta Hikmet Şimşek Kültür Merkezi sahnesinde perde açacak.

Ferhat Lüleci’nin kaleme aldığı, yönetmenliğini Ufuk Yaşar’ın üstlendiği oyun, Karşıyakalı sanatseverlerle ilk kez buluşacak. İzmir Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni Levent Üzümcü, oyunun İzmirli seyircilerden büyük ilgi gördüğünü belirterek, “İyi, genç ve yerli bir yazarın kaleme aldığı bu oyun, tiyatromuzun sanatçıların emeğiyle sahneye taşındı.

Türkiye’de yaşamının zorluklarını hissederek ancak kaderlerini değiştirmek için irade koyan kadınların hikâyesini anlatıyoruz. Seyircimizin bundan sonra da bizi yalnız bırakmayacağına inanıyoruz” dedi. Oyun toplumda kadının yerini sınıf kavramı üzerinden ele alıyor ve sosyoekonomik yapıyı sorguluyor. “Mor Şalvar”, yaşamlarındaki farklı sorunlar nedeniyle temizlik için gittikleri bir bankayı soyma fikrinde birleşen dört kadının trajikomik hikâyesini konu ediniyor.

Sahne tasarımını Anıl Işık’ın, kostüm tasarımını Deniz Bilgili’nin, ışık tasarımını Kaan Burmaoğlu’nun üstlendiği oyunun dramaturjisi Halil Ünsal’a ait. Oyunda Şirin Saraçoğlu, Elçin Erdem, Nazlı Benan Özkaya, Ceren Demirel, Buket Özkat, Özgür Molla, Dine Altıok, Mustafa Can Yılmaz ve Candaş Yılancı rol alıyor.

Nilüfer’de 2026 Yılıının Yazarı Emeğin Ve Sokağın Şairi Sennur Sezer

Belediyesi, 2013’ten bu yana sürdürdüğü “Yılın Yazarı” projesinin bu yılki ismini Koza Kütüphanesi’de düzenlenen basın toplantısı ile açıkladı. Sabahattin Ali ile başlayıp Rıfat Ilgaz ile devam eden yolculuğunda, 2026 yılının yazarı, toplumcu gerçekçi şiirin önemli temsilcisi oldu.

Toplantıya Nilüfer Belediye Başkanı Şadi Özdemir, Sennur Sezer’in eşi ve yazar Adnan Özyalçınar, Yılın Yazarı Danışmanı ve Yeditepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Nilay Özer ile Nilüfer Belediye Başkan Yardımcıları ve basın mensupları katıldı. Toplantının açılışında konuşan Nilüfer Belediye Başkanı Şadi Özdemir, edebiyatı kentin hafızası ve vicdanı olarak gördüklerini vurguladı. 12 yıldır süren bu projede seçilen her yazarın, yaşadığı döneme tanıklık ettiğine dikkat çeken Başkan Şadi Özdemir, şunları söyledi: “Bu yıl kalbimizi ve sokaklarımızı, edebiyatımızın o devrimci ve şefkatli sesine, Sennur Sezer’e açıyoruz. Sennur Sezer, şiiri yalnızca kendisi için yazmadı; onun dizeleri işçilerin, kadınların ve görünmeyenlerin sesi oldu. Kendi ifadesiyle, ‘Konuştum, susmak anamın diliydi’ diyerek susulan ne varsa onu konuşmaya, görünmeyen ne varsa onu şiirle görünür kılmaya çalıştı. Biz de 2026 yılında Nilüfer’in fabrikalarında, okullarında ve meydanlarında; kadınların sessiz direncini ve emeğin sesini Sennur Sezer’in dizeleriyle selamlayacağız.”

Direnen Bir Kadının Hikâyesi

İstanbul Modern’de açılan “Tüm Renklerin Aryası”, Semiha Berksoy’un çok katmanlı yaşamını yansıtıyor. Yaşamı bitmeyen bir opera olan Berksoy, retrospektifi sesiyle ve resimleriyle direnen bir kadının hikâyesini anlatıyor. Osmanlı’nın son döneminde doğmuş,

imparatorluğun yıkılışını, savaşları, Cumhuriyet'in kuruluşunu yaşamış bir sanatçının üretimlerinin yanında hayata karşı geliştirdiği tavrı da görünür kılıyor. 'Tüm Renklerin Aryası', Semiha Berksoy'u tutkularıyla, yaralarıyla, aşkla ve ısrarla kurduğu sanat evreniyle yeniden düşünmeye çağırıyor. Sergiyi hazırlayanlarsa müzenin şef küratörü Öykü Özsoy Sağnak, küratör Deniz Pehlivaner ve asistan küratör Yazın Öztürk.

1910 doğumlu Berksoy'un yaşamı, Türkiye'nin modernleşme hikâyesiyle paralel ilerliyor. Küçük yaşta büyük bir kayıpla başlıyor her şey. Annesi, ressam Fatma Saime Hanım'ı, henüz sekiz yaşındayken, İspanyol gribinden kaybediyor. Dokuz aylık hamile olan annesiyle birlikte doğmamış kardeşi de gidiyor. Bu erken yas, Berksoy'un sanat pratiğine yerleşen temel duygulardan biri olmuş. Annesini anmadığı, onun gölgesini taşımadığı neredeyse hiçbir işi yok. Serginin biyografik duvarında, fotoğraflar ve belgeler eşliğinde bu hayat yolculuğuna bakarken bir kaderin izi sürülüyor âdeta.

Genç Semiha, erken yaşta ne istediğini bilen, dönemi için fazlasıyla cesur bir kadına dönüşüyor. 1930'larda Muhsin Ertuğrul'la tanışıyor, Türkiye'nin ilk sesli filmi İstanbul Sokaklarında ile Söz Bir Allah Bir'de rol alıyor. Rey kardeşlerle Lüküs Hayat'ta sahneye çıkıyor. İlk Türk operası Özsoy'da yer alıyor. Ardından, Atatürk'ün isteğiyle Berlin'e gidip Berlin Yüksek Müzik Akademisi Bölümü'nü 1'incilikle bitiriyor. Avrupa'da sahne alan ilk Türk opera sanatçısı oluyor ama bütün bu 'ilk'lerin yanında, onu asıl tanımlayan şey bitmeyen üretme hâli. Hayatı boyunca resim yapıyor Berksoy. Sessiz sedasız, çoğu zaman sahnedeki kimliğinin gölgesinde. İstanbul Modern'deki bu serginin, uzun yıllar geri planda kalmış bu üretimi bütünlüklü biçimde görünür kılması bakımından özel bir yeri var. Erken dönem desenlerden geç dönem işlerine uzanan geniş seçki, Berksoy'un resimle kurduğu kişisel ve sezgisel ilişkiyi açığa çıkarıyor. Tuvalle yetinmiyor; çarşaf, karton, bulunduğu her yüzey onun için bir ifade alanı. Kızı Zeliha Berksoy'un söylediği gibi, annesi resim yaparken sessizlik isteyip içine çekilmiş. Malzemeyi düşünerek değil, hissederek seçmiş.

kronolojik bir anlatıyı bilinçli olarak reddediyor. Bunun yerine temalar arasında dolaşan bir yapı öneriyor. Bu yapının merkezinde sık sık tek bir çizgi görüyoruz. 'Kader Çizgisi' başlığı altında bir araya gelen resimlerde, kompozisyonu kesen bu çizgi bazen yüzlerden, bazen gözlerden geçiyor. Berksoy'a göre bu, hayatla ölüm arasındaki ince sınırdır. Onun yaşamla kurduğu ilişkinin görsel karşılığıdır belki de.

Portreler, serginin bir başka güçlü damarını oluşturuyor. Feriha Tevfik, Melek Kobra, Dikmen Gürün, Fikret Mualla, Zeliha Berksoy... Her biri bir yüzden çok bir hâli temsil ediyor. Ve elbette oto portreler. 17 yaşında yaptığı ilk oto portre ile 86 yaşında yaptığı son Oto portresinin yan yana gelişi izleyiciyi bir an durduruyor. Aynı yüz, başka bir zaman ama bakış değişmiyor. Sezilen aynı meydan okuma ve kararlılık.

Kurtlar Vadisi'ndeki Rolüyle Tanınan Oyuncu Şılga Gerez Hayatını Kaybetti

dizisinde 'Cerrahpaşalıların ablası' rolüyle tanınan yaşamını yitirdi.

Gerez, bir süredir kanser tedavisi görüyordu.

Gerez, geçen sene sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında, “Kanserle savaşımız başlamıştır. En güzel şekilde uğurlayıp göndereceğiz, bismillah” demişti.

Ekranlardan uzun süredir uzak olan Şılga Gerez, daha önce 'Metafizik ve Parapsikoloji Uzmanı' olarak bazı televizyon yayınlarına çıkıyordu.

Türkiye’de Bir İlk: 15 Kadın Baterist Sahnede Buluştu

Türkiye’de ilk kez 15 baterist, aynı sahnede, her biri kendi performansıyla yer alarak müzik tarihinde iz bıraktı.

"Baterist & She Rocks!" topluluğunun kurucusu Leyan Senay öncülüğünde gerçekleşen bu gece, beş yılı aşkın süredir yürütülen Hit Like a Girl Türkiye temsilciliğinin sahneye taşınmış yeni bir evresi olarak ortaya çıktı. Bu kez hedef; kadın bateristlerin kendi hikâyelerini sahnede seyirciyle birebir paylaşabilecekleri güçlü bir alan açmak ve müzikteki cinsiyet eşitsizliğine dikkat çekerek bu algıyı dönüştürmekti.

kadınların birbirinden aldığı; her bateristin kendi hikâyesini anlatırken aynı zamanda ortak bir hikâyeye katkı sunduğu bir buluşma alanına dönüştü.

Mor ve Ötesi'nin "Bir Derdim Var" şarkısıyla başlayan etkinlik, The Cranberries'in "Zombie" parçasıyla sürdü. Ardından Evanescence'ın "Bring Me to Life", Katy Perry'nin "Roar" ve Bon Jovi'nin "It's My Life" parçalarıyla gece devam etti. Gece, Sertab Erener'in "Everyway That I Can" şarkısıyla sona erdi.

Hemen ardından ise, Özlem Tekin'in Hit Like a Girl Türkiye'ye armağan ettiği "Dağları Deldim" şarkısını Leyan Senay, 15 kadın bateristle birlikte aynı sahnede seslendirdi.

Gelecek sayımızda sanata ve kadına dair dopdolu bir gündemle yeniden buluşmak üzere umutla kalın.

20.02.2026

HERKES MASUM, HER ŞEY YANLIŞ

YAZAN: Filiz KÜÇÜKKAYA

filizkucukkaya7714@gmail.com

Güneş doğuyor, sabah uyanıyoruz. Bir ülke daha uyanıyor bizimle birlikte. Ama kimse güne, “Bugün neyi düzeltebilirim?” diye başlamıyor. Herkesin zihnindeki ilk soru, bir savunma kalkanı gibi.

“Bugün başıma bir şey gelir mi?”

İşte asıl trajedi burada başlıyor. Bu toplumda kimse kendini kötü biri olarak görmüyor. Kimse aynaya bakıp “Ben yanlış yaptım” demiyor. Ama garip bir şekilde her şey yanlış gidiyor. Adalet aksıyor, emek değersizleşiyor, umutlar umutsuzca valizini toplayıp gidiyor. Ortada çok tanıdık, çok tehlikeli bir hayalet dolaşıyor.

“Beni ilgilendirmez.”

Bu cümle artık bir korunma refleksi değil; bir kaçış, bir alışkanlık, hatta bir yaşam biçimi haline geldi. Oysa alışmak, sessiz bir vazgeçişdir. Alıştığımız her yanlışta, hayattan biraz daha el çekiyoruz. Bir adım değil; bir bakış, bir itiraz, bir ses eksiliyor içimizden.

Yanlışını görüyoruz. Haksızlığı biliyoruz. Ama konuşmanın bir bedeli var; susmanın ise en azından kısa vadede konforlu bir güvenliği. Unuttuğumuz şey ise:

Sessizlik tarafsız değildir.

Sessizlik, mevcut yanlışın verilmiş en güçlü oydu.

Biz sustukça başkası cesaret buluyor. Biz geri çekildikçe, adaletsizlik boşalan alanı hızla dolduruyor. Kimse yoksulluğu haykırıyor artık. İnsanlar sadece yoruluyor. Sessizce, usul usul, kimseyi rahatsız etmeden tükeniyorlar. Çünkü bu ülkede gürültü değil, yorgunluk büyüyor.

Eksik olan kötülük değil, seyirciliktir.

İş yerinde mobbinge uğrayan arkadaşımıza bakarken başımızı çeviriyoruz.

Sokakta hırpalanan hakikati görmezden geliyoruz.

Evde çocuklarımıza “dürüst ol” derken, dürüstlerin nasıl yalnızlaştığını bir ibret vesikası gibi onlara izletiyoruz.

Sonra da şaşırıyoruz.

“Neden bu hale geldik?”

Yanlış yapanlardan çok, yanlış gözü yumanlar çoğaldı. Bir ülkede herkes masumsa ama hiçbir şey düzelmeyorsa, orada artık vicdan değil, mantık hatası vardır. "Nasıl olsa değişmez" düşüncesi, adaletsizliğin en büyük yakıtıdır. Bugün en pahalı şey ekmek değil, cesaret; en zor bulunan şey para değil, samimiyettir.

Peki, bu sarmaldan nasıl çıkılır?

Bir toplum yanlışlarla değil, kanıksanmış yanlışlarla çöker. Eğer bir gün toparlanacaksak; bu devrimsel gürültülerle değil, masadaki o küçük ama eğilmeyen itirazlarla olacak.

Kantinde haksızlığa uğrayan birine "Yanımdayım" diyebilmekle, yanlış bir evraka imza atmayı reddetmekle, "Hayır" demenin onurunu, konforlu bir köleliğe tercih etmekle başlayacak.

Herkesin masum olduğu bir yerde suçlu, kolektif sessizliktir.

Susmak bizi hiçbir fırtınadan korumadı, sadece fırtınanın bizi evimizde, yatağımızda yakalamasına neden oldu.

DENEYİMLEDİKLERİM

Yemeklerinize Ne Kadar Soğan Koyuyorsunuz?

HAZIRLAYAN: Emine KAMÇI

Eminekamci@hotmail.com

Kuru fasulye, nohut, yeşil mercimek, sulu patates gibi bazı yemeklere biraz fazla soğan eklerseniz, öncekinden daha lezzetli olduğunu fark edeceksiniz. Bu yemeklere soğan kavururken bir baş da pırasa doğradığınızda, yine yemeğinizin lezzeti bir kat daha artacaktır.

Yemeklerin lezzetli olmasında, nar ekşisinin yeri de unutulmamalıdır. Örneğin, çorbalara, sözünü etmiş olduğum kuru fasulye, nohut, mercimek gibi Yemeklerde de kullanıldığında Lezzet ikiye katlanacaktır.

Ancak bu konuda dikkat edilecek husus, miktarının fazla kaçırılmamasıdır. Sizlerin de bildiği gibi her şey kıvamında güzeldir.

Söz konusu bu tür yemeklere havuç da yakışır. Ayrıca havucu soğanla birlikte kavurursanız o keskin aromasını da yok etmiş olursunuz. Çünkü bazı kimseler bu kokuyu sevmez. Aslında havuç, çoğu yemeklere kullanılmalıdır çünkü havuçtaki A vitamini yağda çözüldüğü için daha da yararlıdır.

Bu arada, sarımsağın önemine değinmeden geçmek istemem. Bu besin maddesinin antibiyotik deposu olduğunu sanırım bilmeyenimiz yoktur. Bu besini ister çiğ olarak ister yemeklerin içinde isterse sabah kahvaltılarında zeytin yağ içinde soteleyerek tüketebilirsiniz. Seçim sizin.

Başka paylaşımlarda buluşmak dileklerimle Umutla kalın.

İLK HEDEF ENGELLİLER

YAZAN: Nihal İŞCEL

nihal.iscel@gmail.com

Son birkaç gün, özellikle engelli olanlarımız, Aborjin kökenli olanlar ve göçmen geçmişi olanlar için olmak üzere, pek çoğumuz açısından çok zor geçti.

Önce “İstila Günü” mitingine yönelik bombalama girişimiyle başladı. Neyse ki bomba patlamadı. Bunun ardından ilk iki gün boyunca medya, katılımcı sayısının yalnızca yaklaşık 300 kişi olduğunu bildirdi; sonra ise 2500–3000 kişi olduğunu söylemeye başladı. Hem Batı Avustralya Eyalet Hükûmeti hem de Federal Hükûmet bu konuda pek bir şey söylemedi. Olayı “yalnız bir kişi” meselesi gibi ele aldılar. Oysa öyle değildi; Aborjin halkına, ırkları nedeniyle yöneltmiş bir terör eylemi olarak ele alınmalıydı. Eğer bomba patlamış olsaydı, çok sayıda can kaybı yaşanacaktı.

Sonunda WA Hükûmeti halkın baskısına boyun eğdi ve bunun bir terör eylemi olabileceğini söylemeye başladı; ancak “soruşturma sonuçlarını bekleyelim” deniliyor. Çok yetersiz bir tepki! Terörist adeta koruma altına alınıyor ve hâlâ adını bile bilmiyoruz. Eğer bu terörist Müslüman bir erkek olsaydı hem eyalet hem de federal hükûmetler derhâl parlamentoda toplanır, yeni yasalar çıkarır ve Müslümanlara “kendinize çeki düzen verin” mesajları verirdi.

Ardından Mosman Park’taki çifte cinayet ve intihar olayı geldi... 14 ve 16 yaşlarında iki ergenin otizmli ve ciddi sağlık sorunları olduğunu, destek ve hizmetlerinin önemli ölçüde azaltıldığını biliyoruz. Ebeveynler yardım almakta zorlandı. Resmi işlemler, sürekli engelli olduğunu kanıtlama işlemleri, bürokrasi ve sağlık, ruh sağlığı ile engellilik alanlarındaki destek ve hizmetlerin azaltılmasıyla baş edemediler. Duyduğuma göre, pek çok ebeveyn gibi onlar da sistemlerin işlevsizliğiyle başa çıkamayacaklarını hissetmiş ve kendi hayatlarına son vermeye karar vermiş olabilirler. Kendileri öldükten sonra çocuklarına bakacak kimsenin olmayacağından korkmuş olabilirler.

Bu durum, biz engelli bireyleri toplum için birer yük gibi gösteriyor. Üzgünüm ama çocuklarını ve evcil hayvanları öldürmeye hakları yoktu. Oğullarının yaşam hakkını ellerinden almaya hakları yoktu.

Hükümet sürekli “yardım alın” diyor... Peki yardım nerede? Son 11 yıldır sağlık sisteminin içindeyim ve en asgari yardımı almak için bile sürekli mücadele ediyorum. Hayatım boyunca engellilik sisteminin içindeyim; bazı şeylerin yavaş yavaş iyileştiğini görüyorum ama ekonomik bir kriz olur olmaz, eyalet ve federal hükümetlerin ilk hedef aldığı kesim engelli insanlar oluyor. Destek ve hizmetlerimize ayrılan fonları kısıyorlar, üzerimize yağınla hiç sonu gelmeyen resmi işlemler ve bürokrasi yüklüyorlar ve bizi insan olarak sahip olduğumuz haklardan mahrum bırakıyorlar. Bu da bizi toplum içinde son derece savunmasız hâle getiriyor ve hem toplumdan hem de bu özel vakada görüldüğü gibi bazen ailelerin içinden gelen bu tür şiddetle karşı karşıya kalıyoruz. Bunun artık durması gerekiyor!

Hükümetten ve bürokrasiden bir sonraki saldırının nereden ve ne zaman geleceğini, bununla nasıl baş edeceğimizi ve haklarımızı nasıl savunacağımızı sürekli kollamak zorundayız. Tüm bunlarla duygusal olarak baş etmek çok zor. Kardeşlerim, eğer siz de benim gibi tüm bunları çok ağır buluyorsanız, lütfen kendinize dikkat edin ve ailenizle, arkadaşlarımızla konuşmaya çalışın.

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

Öykü

HESAPLAŞMA

YAZAN: Neriman ÜN

Nerimanun32@gmail.com

Haftada bir gün ağlama günü ilan ettim kendime. Bomboş bir odaya, yaralandığım ne varsa attım. Oturdum, dayanak olmayanlara inat, sırtımı duvara yasladım. Yalnızlık döşeğime rahatça yayıldım. Hayatımı sarmalayan bencilliğin kollarını araladım, insan kalabilmek için. Kulağıma fısıldayan nankörlüğün iğrenç sesine kulağımı kapattım. Bütün kırgınlıklarımı, istemediğim, sevmediğim ne varsa... Yaptığım tüm hatalarımı, yanlış seçimlerimi de aldım, yer kalmayan odanın içine doldurdum. Bir yerde buluşmayı denedim. Onlarla da kendimle de.

“Geçinemiyorum sizlerle,” dedim. “Siz öylesiniz, ben böyle, uzatmayalım bu işi. Hadi sulh yapalım,” dedim ağlayarak, gözümünden dökülen günah damlalarıyla.

Bu iyi niyete karşılık, yine duygu sömürüsü diye baktılar. Anladım ki, toptasak da bir araya da getirsek, yok saksak da gitmeyecekler; iyileşmeyecekler, düzelmeyecekler. Ve artık hesaplaşmayı bıraktım. Çünkü bazı ağlamalar tek kişilik değil.

Sizi de beklerim bir gün, ağlama günü kutlamalarına.

BİR BARIŞ GEÇTİ GİTTİ BU DÜNYADAN

YAZAN: Nurdan MORGAN

nurdanmorgan@outlook.com

Bazen deriz ki ‘K eşke bu adamdan ya da kadından bin tane daha olsa, dünya daha da güzel olurdu.’ Barış Manço’da öylesine güzel bir adamdı ki keşke dünya da ondan binlercesi olsaydı dedirtti. Farklı giyimi, takıları, saçı, dış görünüşüyle bu kadar farklı olan birinin herkes tarafından sevilmesi o kadar da normal değil aslında. Ama ondaki iletişim gücü, halk dilinde ki ‘‘Ağzından bal damlıyor’ ya da ‘‘Şeytan tüyü var’’ denenlerdendi.

Kendisi soy ağacını araştırdığında; Karaman’ı yöneten Karamanço’lardan geldiklerini, baba ve anne tarafından 15. Yy. II. Bayezid dönemine kadar gitmiş olduğunu öğrenmiş. Hatta annesinin dedelerinden biri saray esvapçısıymış, yani giyim-kuşamdan sorumlu sarayda ki önemli figürlerden biri.

Kendi köklerini bu kadar geriye giderek araştıra bilen birinin bestelerine, giyimine bakınca neden şaşırıyoruz ki? Estergon Kalesi, Hey Koca Topçu Genç Osman, Küheylan, Dağlar Dağlar, Halil İbrahim Sofrası, Yaz Dostum... daha niceleri. Modern sevilen halk ozanımızdı.

Düşünün o hayvan sevgisini bile şarkı sözleriyle ‘Arkadaşım Eşek’ diyerek, milletin diline dolandırandı! Kimin aklına gelir ki ‘Domaaates, bibeeer, patlıcaaan’ diye şarkı sözü yazmak!

Babaannesi Nimet hanımı özleyince ‘Gülpembe’, ‘Bir Yastıkta Tam Kırk Yıl’ şarkılarının sözlerini yazmak ne güzel hayal gücüdür. Bunca yetişkin seveni varken, çocuklar için yaptığı şarkılar ile sevgi çemberinin genişliği sanki bir tek onda vardı.

1990’lı yılların yeni yetme şarkıcılarının, Rep adı altında hiçte hoş olmayan, küfürlü sözleri içeren şarkıları çoluk-çocuğun ağzına dolanması onu oldukça sinirlendirmiş, alınmıştı. Ve onlar için bir şarkı yazıp, hepsine bu şarkı sözleriyle ayar vermek istemişti. Üstelik hepsine sahne de bu şarkıyı bağıra bağıra söyletmiş olması inanılır gibi değil. Şarkının adı: ‘Müsaadenizle Çocuklar’. Adı bile yeter. Bu saygılı yaklaşımı onları karşısına almasını imkânsız kılmış olsa gerek. Şarkının devamında ‘Eline, beline, diline sahip ol’ demekteydi.

Tabii ki sahne hazırlığında ki sıcak yaklaşımının da etkisi olsa gerek ki, o tip şarkılar hemen değerini yitirmiş, çoğalmamıştı...

Annesi yıllar önce bir televizyon programında gözleri dolarak en sevmediği şarkılarından birinin; Unutma ki dünya fani, veren Allah alır canı, ben nasıl unuturum seni, can bedenden çıkmayınca, olduğunu söylemiş ve şarkı sözlerini değiştirerek, Unutma ki dünya fani, Barış asker topçu olur, Barış bir gün baba olur' diye değiştirerek söylemişti.

Liseli sevgilisi için yazdığı 'Kol düğmeleri' şarkısı, İki sevgilinin yollarını ayırırken, hediye aldığı kol düğmeleriyle bütünleştirmesi romantik tarafının en güzel bestesini oluşturmuştu...

En büyük arzusu için; 'Benim birkaç hayalim var, 80 yaşındayken elimde bastonum, belki kolumda Doğukan onun yardımıyla çıkarım sahneye ve Senfoni Orkestrasına 2023'ü çaldırmak en büyük ideallerimden birisi' demişti.

O maalesef 100. yılda aramızda olamadı... Ondan binlercesi olsun arzusundaydık. Oysa şimdi onun gibi bir tane bile yok. 31 Ocak 1999 akşamı kalp krizi geçiren Barış Manço öleli 26 yıldan fazla oldu ama hala şarkıları dilimizde...

Ünlü bir filozof 'Dünyada bir kişi bile ismini zikrediyorsa, o kişi ölmemiştir' der...Seni unutmak mümkün değil. Sen çok yaşa Barış Manço!

2025

ARI KOVANI

KADIN VE ÇOCUK HAKLARI MÜCADELESİ DENEYİMLERİ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Avukat Ceren KALAY EKEN

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz. Arı Kovanı köşemizin bu ayki konuğu Avukat Ceren Kalay eken, kendisinin pek çok alanda bayağı aktiviteleri var. Önce seni biraz tanıyalım Ceren.

Ceren: 20 yıl oldu meslekte. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezunum. Mesleğimin özellikle son 10 yılında 2.016 ve sonrasında dernek ve vakıflarda aktif görev aldım ve şiddet alanında çok fazla eğitim hem aldım hem verdim. Bir dönem Ankara Barosu Çocuk Hakları Merkezi Genel Sekreterliğini, bir dönem de Kadın Hakları Merkez Başkanlığını yürüttüm. Dolayısıyla son 10 yılımın çok büyük bir kısmını kadın ve çocuk hakları alanında, dolayısıyla şiddetle mücadele ve diğer medeni hakları anlamında mücadele vermekle geçti. Kendi özel takip ettiğim dosyalarım da çoğunlukla yine kadın ve çocuk haklarını güçlendirme yönünde çalışmalarına dair. Ama tabii ki başka alanlara dair LGBT, mülteci hakları alanlarında çalıştığım dönemler oldu. Fakat özellikle en çok kadın ve çocuk hakları çalışıyorum diyebiliriz. Şu anda da

sivil toplumda daha çok emek vermeye çabalıyorum. 29 Ekim Kadınları Derneğinin yönetim kurulu üyesiyim. Ankara Kadın Dayanışma Vakfının da başkanlığını yürütüyorum. Yönetim kurulu üyesiyim diyelim orada da.

Şule: Hem sivil toplum örgütlerinde hem özel alanda hem de çeşitli haklarla ilgili platformlarda çalışıyorsun. İstersen kadın hakları alanındaki mücadele deneyimlerinden bahsedelim. Oralarda ne tür sorunlarla karşılaşıyorsun, tepkiler nasıl oluyor?

Ceren: Aslında Türkiye bu anlamda tek değil, dünyanın her yerinde hâlâ kadın erkek eşitliği tam olarak sağlanabilmiş değil. Fakat bizim için uygulama alanımız olan Türkiye ön planda. Türkiye'de sürekli değişen şekilde kadın haklarına bir saldırı ve ayrımcılık söz konusu. Çocuklar için de bu söz konusu. Aslında ata Erkilin dönemselsel olarak ileri gittiği, bazen cephe kaybettiği ama sonra tekrar cephe aldığı ve çabaladığı gibi neredeyse böyle bir haklar alanında savaş hâli var diyebiliriz. Kadın hareketi her zaman var olmuş elbette ama üretim araçlarıyla tarihin dönemlerinde ve bölgeye göre değişiklik gösteriyor. Türkiye'de özellikle doksanlarla birlikte çok güçlü bir kadın hareketi yükseliyor, dayağa karşı kadın mitingi ve bunun akabinde çok ciddi değişiklikler oluyor yasalarda. Fakat sonra tekrar İki binler sonrasında benim deneyimlediğim çok ciddi geri çekilmeyen cephe kaybetme hali diyebiliriz. Belki daha doğrusu ata erkilin daha sert bir şekilde kadın ve çocuk hakları alanına saldırısı hukuki anlamda da gerçekleşiyor. Mesela en son göstergelerinden biri olarak İstanbul Sözleşmesidir. İstanbul Sözleşmesi kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadele edişin Avrupa Konseyi Sözleşmesidir ve İstanbul'da ilk imzacısı ülke olarak bizim imzaladığımız ve bizim Feride Acar gibi hocalarımızın çok emek verdiği son derece gayet yerli ve milli diyebileceğimiz bu coğrafyalardaki acılardan da yola çıkarak yazılan bir Avrupa Konseyi sözleşmesi vardı ve çok anlamsız gerekçelerle bir gece yarısı bir makam, bir kişi kararıyla çıkıldı. Çıkılma süreci de hukuka uygun değildi. Yargının da erkek egemen düzene ve biraz da iktidarın etkisine geçmesinin etkisiyle maalesef açtığımız davalar hukuka, anayasaya çok net aykırı olmasına rağmen bu çıkış reddedildi. Dolayısıyla alana dair Çok fazla sıkıntı yaşıyoruz. Kadın cinayetlerinden tutun da kadınların nafaka haklarına kadar medeni haklarına, ekonomik haklarına kadar çok büyük oranda saldırı altında olduğunu görüyoruz. Çok konuşuluyor bu aralar. Mesela birlikte olduğu erkek de değil, iddiaya göre birlikte olduğu erkek ama kızın ailesinin savunmasına göre hiçbir birliktelikleri bile olmayan bir erkeğin cinsel birliktelik teklifini reddetmesini haksız tahrip nedeni saydığı ve yüksek yargılarında bunu onadığına dair bir haber dönüyor. Son dönemde fazla sayıda çok haklılar. Buna bir isyanımız var. Yasadaki haksız tahrik düzenlemesi, haksız eylem olmasını gerektirir. Bir erkeğin cinsellik birlikteliğinin reddedilmesi nasıl bir haksız eylem olarak yorumlanabilir? Burada Eylem Atılgan hocamızın da çok dile getirdiği üzere aslında erkeklik yasası devreye giriyor. Burada hukuk inşa edilirken erkek yargı, erkek bakış açısıyla yorumlanıyor. Meclisteki kadın yoğunluğunu göz önüne aldığımızda da bu ortaya çıkıyor. Ama yine de yasalarda erkek için böyle, kadın için böyle diye düzenleme yapmıyorlar. Ama uygulayıcılar bunu erkeğe yönelik öldürme eylemini farklı yorumluyor. Örneğin bunun gibi birçok alanda kadının uğradığı şiddet ve çocuğun uğradığı şiddette o ataerkil erkek bakış açısını çok görüyoruz. Babadır, döver gibi. Babanın şiddeti daha kabul edilebilir görülürken, anneninki ya da bir kadının erkeğe yönelik şiddeti daha sert yargılanıyor. Aslında yasalarda tam olarak bunu yapamamaları da uygulamadaki bu toplumsal bakış ve eşitsizliği biz her gün iliklerimize kadar hissediyoruz ve her gün bununla mücadele ediyoruz diyebilirim. Mesela Kadın Dayanışma Vakfının mesai saatlerinde açık bir telefon hattı var. Türkiye'nin her yerinden kadınların aradığı bir danışma merkezimiz var. Buraya gelen telefonlardan gittikçe bu kötüye giden ekonomik durumdan da tıpkı dünyadaki savaşlarda ve diğer kötüye gidişlerde olduğu gibi en çok kadın ve çocukların etkilendiğini görüyoruz. Filistin

örneğini verelim. Orada erkekler de kadınlar da çocuklar da öldürülüyor ama kadınların bebeklerini, çocuklarını besleyebilmek için fuhuşa sürüklendiğini, bu anlamda ekstra istismar edildiğini görüyorsunuz. Tırnak içinde zayıf halka erkek tarafından diğer kendisi dışındaki zayıf halka görülen varlıklara yönelik sömürü tüm dünyada da ülkemizde de devam ediyor. Biz de bunun karşısında güçlenmeye, güçlendirmeye, Hep birlikte kız kardeşliği inşa ederek daha iyi bir dünyayı yaratmaya çabalıyoruz.

Şule: Genellikle baroda çalıştığında ya da çocuk hakları kadın hakları merkezlerinde çalıştığında birebir kadınlarla iletişime geçmiş oluyorsunuz. Genelde iletişime geçtikten sonra kadınlarda bir cesaretlenme oluyor mu, yoksa böyle bir çaresizliği ortadan kaldırmak için çok çaba gösterdiğiniziz anlar oluyor mu?

Ceren: İkisi de oluyor. Kişiden kişiye, yaşadığı şiddetin boyutuna, süresine, içinde bulunduğu durumun çaresizliğine göre değişiyor. Ama çok ciddi oranda, kadınların sosyoekonomik anlamda da zayıf bırakıldığı günümüzde, özellikle adalete erişimde haklarını bilmeleri konularında değişim oluyor. Dolayısıyla haklarını bildiklerinde kesinlikle güçleniyorlar. Mesela bir örnek vereyim. Boşanma davasında yıllarca şiddet görmüş bir kadın bir sürü hakkı olmasına rağmen, “Artık hiçbir şey istemiyorum. Maddi manevi tazminat, nafaka hiçbir şey istemiyorum. Yeter ki gitsin hayatından” diyerek anlaşmalı boşanırken, karşı tarafın “Çocukları yoksa sana vermem” tehdidiyle bunu yaptığını görüyorsunuz. Ama sonrasında o kişiyle görüştüğünüzde, aslında karşı tarafın elinde olmayan bir şeyin pazarlığını yaptığını, sadece o şiddetle sindirerek kadınları istedikleri noktaya getirip hiçbir şey istemeyecek hale getirdiklerini görüyorsunuz. Oysa o yaşta çocuk çok yüksek oranlarda zaten babaya verilmiyor. Elinde olmayan bir gücü pazarlık konusu yapmış oluyor erkekler. Dolayısıyla bunu yapmadan önce bir avukata danışmaya geldiğinde zaten bunun karşı tarafın elinde olan bir güç olmadığını fark ettiğindeki tavrı farklı oluyor. Her anlamda güçleniyor. Şiddetle mücadele noktasında da koruma yasası hakkında haklarını bilmesi, Asla yalnız kalmamasının önemini fark ediyorlar. Özellikle boşanma aşamasında kadınların yüksek oranda öldürüldüğünü görüyoruz. Ülkedeki veriler incelendiğinde bu safhada yalnız kalmaması, kurumlara başvurması, bulunduğu ilin barosundan adli yardımından destek talep etmesi, en yakın karakola giderek koruma kararlarını alabileceği ama sadece bu kararları kâğıt üzerinde almak değil de bu süreçte şiddetin artış gösterdiği gerçeğine karşın bunun bilincinde olmasını sağlama noktasında güçlendiriyoruz elimizden geldiğince. Burada sadece bizim değil, tüm kamu kurumlarının, karakoldaki memurun da daha sonra şikâyete gittiğindeki memurun da kendisi görüşme yapan adli görüşmecilerin, Şiddet Önleme İzleme Birimindeki çalışanların, hepsinin emeği, hakim dosyaya bakışı, hepsi çok çok önemli. Çok bütüncül bir şey. O yüzden İstanbul Sözleşmesi bütüncül politikalarından bahseder. Biz adalete erişimde daha çok Haklarını bilme noktasında ve sonrasında da barınma, adli yardım merkezleri, Ankara Barosunun Gençlik Merkezi var. 7- 24 açık bir şiddet hattı var. Türkiye'nin her yerinden o hattın gecenin üçünde Van'ın bir ilçesinin karakolunda sıkıntı yaşayan kadının da arayabiliyor olması çok iyi bir hizmet. Aslında İstanbul Sözleşmesi bu tarz 7-24 açık hem şiddet kriz merkezleri hem de cinsel saldırı kriz merkezleri açılmasını zorunlu tutuyordu. Taraf devletlerin yükümlülüğüdür. Bu sözleşmeden şu an olduk. Yine de şiddetle mücadele ediyoruz. Devletin yapmadığı yerlerde Ankara barosu örneğinde olduğu gibi 7-24 açık bu şiddet, kriz, telefon hatları. Başka bir ilçede karakolda sıkıntı yaşayan kadın da aradığında belki oraya gidemiyoruz ama oradaki birimi arayıp biz “Ankara Barosu olarak böyle bir şikâyet aldık. Böyle bir sorun yaşanıyormuş” dediğinizde işin rengi değişiyor. Yalnız kalmamaları çok önemli. Yine Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu'nda 7-24 açık bir telefon hattı var. Muhakkak en yakınlarında gidebilecekleri bu kurumlara ulaşmaları gerekiyor. Kadın örgütleri birçok ülkede var.

Mor çatıya ulaştığımızda, bulunduğunuz şehirdeki yerel örgüte ulaşıp size yardımcı olmasını sağlamaya çabalyor. Kadın örgütleri birbirlerini biliyor. Bu iletişimi kuvvetlendirip asla yalnız kalmamaları noktasında elimizden geleni yapmaya çabalyoruz.

Şule: Senin pek çok televizyon programın da var galiba, bunlardan da biraz söz edebilir miyiz?

Ceren: Benim kendi yürüttüğüm programım yok ama sıklıkla davet üzerine katıldığım programlar oluyor. Özellikle bu kitlelere ulaşmaya çok ihtiyacımız var. Haklarını nasıl alabilecekleri, nasıl ulaşabilecekleri noktasında kadınları bilinçlendirmek için son bir yıldır düzenli olarak ayda bir kere kanal BD sabah programında sevgili Nebiyle çıktığım bir program oldu. Düzenli olmak mecburiyeti yok ama kayıtları var. Kanal Be'nin Youtube kanalında her seferinde farklı kişilere denk gelme ihtimali oluyor. Hep İstanbul Sözleşmesinden, haklardan, koruma yasasından bahsediyorum ama onun dışında birçok üniversiteler, gazeteci arkadaşlar böyle talepte bulununca elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz. Hepimizin yükü, hepimizin omuzlarında. Aslında her gün en az bir kadının öldürüldüğü bir ülkede bu konuda bir şey yapabilmek çok çok önemli. Tabii toplum, genç kadınlar, genç kızlar, genç arkadaşlar, üniversitedeki öğrenciler bilinçleniyor da bir yandan. Flört şiddetinden tutun da şiddet konusunda daha bilinçli hale gelebiliyorlar. Ama tabii kırsalda, tüm ülkede bunun sağlanması sadece sivil toplumun ya da sadece avukatların yapabileceği bir hizmet değil. Bütçe çok bir şey değil ama azımsamıyoruz. Yaptığımız şey çok kıymetli. Hayat kurtaran bir şey yapıyoruz çoğu zaman. Fakat aslında burada devlete görevini sürekli hatırlatma ve politika üretme yükümlülüğümüz de vatandaş olarak çok önemli hepsinden önce İstanbul Sözleşmesine sahip çıkmamız gerekiyor. Çünkü gerçekten içeriğini bilmiyoruz. Çok yüksek oranda ülkedeki vatandaşlar içeriğini bilmiyor. Gerçekten içeriği şiddetle mücadelenin enstrümanlarını belirlemek ve bunu taraf devletlere zorunlu ve yükümlü kılmak dolayısıyla bu ülkede şiddetten uzak yaşamak isteyen vatandaşlar olarak sözleşmemize sahip çıkıp onu geri istemek zorundayız. Bunun yanı sıra sözleşme olmasa bile hukukumuzda şu anda da anayasa uyarınca zaten devletin temel yükümlülüklerinin başında geliyor. Vatandaşlarının güvenli bir çevrede yaşama, Maddi manevi varlığını geliştirme hakkını tanımak zorunda. Devletin bunu hem kendi uygulayıcıları eliyle pozitif yükümlülüğü var. Zarar vermemek anlamında hem de pozitif yükümlülüğü var bu güvenli çevreyi bize sağlamak noktasında. Biz neden vergi veriyoruz? Sağlıklı bir çevrede şiddete uğramaksızın yaşama hakkımıza sahip çıkmak için fakat bunu göremiyoruz. Aile Bakanlığında tutunda gençlik Bakanlığının sorumlulukları var. Suça sürüklenen çocuklardan bahsediyoruz ama gençlik bakanlığı ne yapıyor bilmiyoruz? Dolayısıyla haklarımızı aslında bizim talep etmemiz gerekiyor. Sade vatandaşlar olarak mesela ben Millî Eğitim Bakanlığında çocuğumun nasıl bir eğitim aldığını, gittikçe bir şeriat karanlığına gidip gitmediği sorusunun yanıtını almak zorundayım. Maalesef Ramazan ayındayız. Her gün haberlerde tarikatların okullara dolduğunu duyuyoruz. Laik, eşitlikçi bir eğitimle birçok şeyi halledebiliriz. İstanbul Sözleşmesi, önleme başlığı altında tam bundan bahseder. Kadın erkek eşitliğini yayan farkındalık yaratan bir eğitim sistemi önceliklidir. Sadece suç işlendikten sonra ya da işlenme ihtimalindeki önleme koruma değil, insanların hayata ve diğer cinsiyete bakışına dair de bir şey yapması gerekir. Bütün devletlerin önlemek amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı başta olmak üzere görevli olması lazım. Bu şiddeti önlemek için sonrasında kadınları, çocukları ve aileyi korumak adına Aile Bakanlığının çok fazla yükümlülüğü vardır ama bakıyorsunuz geçen yıl zaten Diyanetin muazzam bir bütçesi var. Ülkemizde Aile Bakanlığı bütçesi son derece kısıtlı. Bu bütçeden okul öncesi Kuran eğitimi veriyor olması gerekçesiyle Diyanete para aktardığını görüyorsunuz. Bunların hepsi politik tercih. Gerçekten baktığımızda şiddetle mücadele etmek istiyorsak bunun yolunun sürekli dini eğitimi öne çıkarmak mı olduğunu düşünüyoruz? Öyle gibi görünüyor. Halbuki bütün dünyayı, insan tarihini şöyle bir Göz önüne aldığımızda, aksine dini

eğitimler değil, laik, çağdaş eğitimler ve bireyin önce güçlendirilmesiyle şiddetin önüne geçilebildiğini görüyorsunuz. Dolayısıyla gerçekçi olmak zorundayız ve yasalarımız, anayasa başta laiklik ilkesinden, karma eğitimden, bilimsel, laik, demokratik eğitimden bahseder. Biz bunlardan gittikçe uzaklaşıyoruz. Ülke olarak sonra da şaşırıyoruz. Gerçekten neden çocuklar her gün suça sürükleniyor? Çocuklara ülkede resmen bir gelecek hayali bırakmadık. Ülke olarak baktığımızda ekonomik anlamda iyiye gitmiyor. Yanı sıra eğitim iyiye gitmiyor, bakanlıklar görevini yapmıyor. Gençlik Bakanlığının aslında çocuk suçluluğuyla ilgili birçok şey yapması ve yüklenmesi gerekir. Mahalle bazında spor kompleksleri, spor yarışmaları olmalı. Avrupa'daki, batıdaki ya da refah seviyesi yüksek ülkeleri gözlemlediğinizde çocukların küçük yaştan itibaren spora, eğitime, birçok enstrüman çalmaya yönlendirildiğini görüyoruz. Ama Türkiye gittikçe bundan uzaklaşıyor. Neredeyse müzik günahı diyen insanlar tarafından eğitim verilmeye çalışıldığını görüyoruz. Sade vatandaş olarak bütün bunların karşısında durmak, anayasal yasal haklarımızı talep etmek sanıyorum en önemli görevimiz. Bunun yanı sıra da benim gibi kendini şanslı sayan, bu anlamda ayakları üzerinde durabilme şansına erişebilmiş kadınlar olarak aslında diğerlerine dair bir güçlendirme yapabilir miyiz, ne yapabiliriz? Birçok kişi böyle bir çaresizlikle geliyor bana. Diyorum ki “eğer sen memurum, yapamam örgütlenemem” diyorsan, farkındayım, gerçekten bir korku imparatorluğunda yaşıyoruz. O zaman birçok derneği, vakfı destekleyebilirsiniz. Alana dair çocuk suçluluğu çalışan var. Çocuğa yönelik cinsel sömürü çalışan dernekler, Çağdaş Yaşamı Destekleme Dernekleri, eğitim dernekleri, kadın dernekleri, vakıflar var. Sivil toplumu güçlendirebilirsiniz. Kendiniz bu anlamda örgütlenemiyorsanız bile buralara desteklerde bulunabilirsiniz. Maddi manevi gönüllüsü olabilirsiniz. Yapabileceğimiz çok çok çok şey var ama hepsinden öte şu an birbirimizi güçlendirmek, birbirimize nerede, nasıl destek olabiliyorsak o bilgi birikimini arttırabilmek, önce kendi farkındalığımızı yükseltmek ve bununla da konumuza, komşumuza, mahallemizdeki arkadaşımıza nasıl destek olabiliriz noktasında biz hep birlikte birbirimizin çaresiyiz. Bu bir gerçek ve sürekli yüzyıllardır insanlar hep yapılan o nifak tohumları ekerek bizleri birbirimize düşman etme pratiğinin sadece belli başlı bizi sömüren kişilerin işine yaradığını görmek zorundayız. Bunları aramızdan çıkarıp bir arada ne kadar güçlü olduğumuzu, birbirimize destek olduğumuzda ne çok şey değiştirebileceğimizi görmeye de çok ihtiyacımız var diye düşünüyorum. O yüzden çok kıymetli buluyorum.

Şule: Genellikle çalışmalarına baktığımızda hep kadın örgütleri, kadın ve çocuk konularında çalışmalar yürüttüğünü görüyoruz. Bu ilgi ne zaman ve nerede başladı acaba?

Ceren: Ben hep Alaylı feministim diyorum. Feminizm üzerine okumalar yakma şansına erişemedim açıkçası. Okuyup aydınlanarak değil, kendim zaten ikinci kız çocuğuyum ve terapistime sordum. Terapistimin yorumuydu. “İkinci kız çocuğu musunuz?” diye sordu bana. “Evet” dedim, “Nereden bildiniz?” “Çok hissediliyor. Erkek olmanız istenmiş muhtemelen ebeveynleriniz tarafından. İlki kız, bu da erkek olsun artık diye ve siz bu hissi çok algılayarak buna göre şekillenmişsiniz” demişti ve gerçekten farkında olmadan aslında 2 kız evlat sahibi olmanın gerginliğini yaşamış, ailemde hissetmişim. “Küçüklüğümde itibaren aslında koruma güdüsüyle erkek gibi olmaya yönlendirme bu. Daha üst bir seviyeye gelmeye çabalamak gibi. Çocuk dünyamda bunu iyi niyetle beni korumak amacıyla yapsa da ebeveynlerim, başka bir şey olmam gerektiği ve o olmadığım için aşağıda olduğum hissini daha çocuk yaşta hissederek ve buna bir isyan duyarak büyüdüm. Sonrasında da bu ülkede güçlü olmak adına hukuk okumamın kıymetli olduğunu düşünerek hukuk okudum ve çalışırken de alanda sürekli kendim bir kız çocuğu olup büyümemden kaynaklı o eşitsizliği hep damarlarımda, hep tavırlarda hissettim. Mesela savcı olmak istedim. Özellikle bunu söylediğim insanlar bana, “Kadından savcı oluyor mu ya?” Gibi sorular sordular. Öyle de bir oluyor ki Süreyya

ağaoğlu'nun ilk avukat olmak için o yıllarda verdiği mücadele sonucu kadınlar Türkiye'de hukuk fakültesinde okuyabiliyor. Bu yeni inşa edilen Türkiye'de oluyor. Açıkçası ben de hep damarlarımda bu eşitsizliği hissettim ve buna dair iş hayatımda da bu alana dair çalıştığımda kendimi manevi olarak çok iyi hissettim. Kadınlarla birlikte, çocukların da aynı şekilde çocukluktan bu güdünün ve buna isyanın geldiğinde çok fark ettiğim için çocukları ve kadınları güçlendirme ihtiyacımızı hissetmeye başladım. Meslekle birlikte ve en yakınlarında hissediyorsunuz. Bazen gerçekten Gün çok zor geçiyor ama ertesi gün tekrar küllerimizden doğup o kadınlar da çocuklar da öldürülen dediğin yakınların da o yalnız değilim, güçlüyüm hissini gördüğümde, ben tekrar güçleniyorum. Çocukluğumdan itibaren hep hissettiğim bu eşitsizlikle mücadele isteğinden çıktı ve işim de buna dair gerçekten bana imkân sağlıyor. Buna dair bir şey yapabilmek adına zaten hep böyle olmuş. Süreyya Ağaoğlu, Türkan Saylan örneği gibi, kendini şanslı gören kadınlar hep mücadele vermiş benim de öyle.

Şule: Katıldığın için çok teşekkür ediyoruz ve izleyicilerimize son bir mesajım varsa onu da alalım.

Ceren: Ben teşekkür ederim, elinize sağlık. Asla yalnız yürümeyeceksin diyebilirim. Gerçekten yalnız değilsiniz. Yalnız olmak zorunda değiliz. Bir arada çok güçlüyüz, çok güzeliz.

27 Şubat 2026

RENKLERİ YÜREĞİMDE GÖRDÜM

YAZAN: Fatma Berin KÜÇÜKKAYA

fatmaberinkucukkaya@gmail.com

Resim yapmayı hiç sevmediğimi söyledim.

Benim adım Gökçe, altıncı sınıfa gidiyorum. Öğretmenim resim dersinde hep “Haydi çocuklar, hayal edin,” der. Ama ben hayal etmekten çok düşünmeyi severim. Kalem bana göre sıkıcıydı, boyalar anlamsızdı. Resim defterimin sayfaları hep tertemiz kalırdı. Arkadaşlarım gökkuşağı çizerken, ben beyaz sayfaya bakardım. Renkler sanki benimle konuşmazdı.

Bir gün teneffüste bahçede dolaşıyordum. Ağaçların yanından geçerken elimi fark etmeden bir dikene çarptım. “Ah!” dedim. Çok acımadı ama parmağımın ucunda minicik bir çizik oluştu. Oradan ince bir kırmızı süzüldü.

Ama o kırmızı... Kitaplardaki kırmızı gibi değildi. Boya kutusundaki gibi donuk değildi. Canlıydı. Sıcaktı. Güneşin altında parlıyordu.

Şaşkınlıkla fısıldadım: “Bu da bir renk...”

Tam o anda parmağımdaki kırmızı damla yere düştü. Toprağın üstünde küçücük bir yuvarlak oldu. Dizlerimin üzerine çöktüm. İçimde garip bir his vardı. “Bana bir kapı aralandı,” dedim kendi kendime. Çünkü o damla tek başına değildi artık. Başımı kaldırıncaya etrafımdaki renkleri ilk kez gerçekten gördüm.

Ağacın gövdesi kahverengiydi. Ama öyle sıradan bir kahverengi değil... İçinde ince çizgiler vardı. Sanki yıllardır sakladığı sırlar gövdesine yazılmıştı. Parmağımdaki kırmızı nasıl gerçekse, o kahverengi de o kadar gerçekti.

Toprak da kahverengiydi ama daha yumuşak bir kahverengi. Dizlerim değince korkmadım. Sanki bana, “Düşersen seni tutarım Gökçe,” diyordu.

Yapraklara baktım. Yeşil. Ama tek bir yeşil değil. Açık yeşil, koyu yeşil, güneşte parlayan yeşil... Yeşil bana sabrı anlattı. “Büyümece aceleye gelmez,” der gibiydi.

Tam o sırada gözüm çiçeklere takıldı. Çünkü o gün fark ettim ki çiçekler de konuşuyormuş; kırmızı güller utangaç ama gururlu bir kalp gibi açıyor, mor menekşeler sessizce sabrı öğretiyor, papatyaların beyazı güneşe bakarken içimde küçük bir umut yakıyordu. Sarı çiçekler sanki gülümsemeyi biliyordu. Bahçenin içinde kelebekler uçuşuyordu; turuncu ve siyah kanatlarıyla gökyüzüne imza atıyorlar, mavi benekli olanlar sanki gökten bir parça taşımış gibi hafif, pembe tonları olanlar ise rüzgârla dans eden bir sır gibi narindi. Onları izlerken anladım; renkler sadece görünmez, hissedilir... ve bir kez kalbine değdi mi, insanın içini usulca çiçeklendirir.

Sonra yüzümü gökyüzüne çevirdim. Gökyüzü masmaviydi. Öyle genişti ki içine düşecekmişim gibi hissettim ama korkmadım. Mavi bana cesaret verdi. “Yukarı bak,” dedi sanki, “daha görececek çok şey var.”

Güneş sarıydı. Ama sarının içinde turuncu gizlenmişti. Sıcacıktı. Yüzümü ısıttı. Sanki bana gülümsedi.

Bulutlar bembeyazdı. Pamuk gibiydi. O an beyazın boşluk olmadığını anladım. Beyaz, diğer renklerin dinlendiği bir yerdi.

Dizlerimin dibindeki kırmızıya tekrar baktım. Artık yalnız değildi. Kahverengiyle, yeşille, sarıyla, maviyle birlikteydi.

O an kalbime dokundum. İçimde de bir kırmızı vardı. Atıyordu. Benimle birlikte yaşıyordu.

Renkler sadece boya kutularında değilmiş. Bahçedeymiş, ağaçtaymış, topraktaymış, gökyüzündeymiş, çiçeklerdeymiş... Ve benim içimdeymiş.

Eve gittiğimde defterimi açtım. İlk kez beyaz sayfa bana korkutucu gelmedi. Kahverengi bir ağaç çizdim, altına toprağı, üzerine yeşil yapraklar, köşeye sarı bir güneş, masmavi bir gökyüzü ve beyaz bulutlar... En alta da minicik bir kırmızı nokta koydum.

Belki hala resim dersini en sevdiğim ders yapmadım. Ama artık şunu biliyorum.

Benim adım Gökçe ve artık gerçekten görüyorum.

Renkler dışarıda değil sadece. Onlar kalbimde de var. Ve bazen, küçücük bir diken, insanın dünyasını baştan sona değiştirebilir.

MİS GİBİ KOKUYORDU KARABURUN

YAZAN: Gülümsün CAMBAZOĞLU

insansevmezsevoktur@yahoo.com

Nergis; sabrını ve kokusunu, donmuş soğuk toprağı, denizden gelen sert, tuzlu rüzgâr ile yoğurup umuda dönüştürmesinden alır.

Çiçekleri; koca bir kışı, kalbinde yumuşatmasının hediyesidir hayata...Sessizce beklediğı soğuk topraktan baş verdiğinde; ne ayaz dokunur ne de boyun eğer kışın çaresizliğine. Durmadan açar da açar, mis gibi kokar da kokar.

Söylence der ki; su perisi Ekho'nun aşkına yanıt vermeyen ırmak tanrıçasının oğlu Narcissus, bu kibrini fena öder. Bir su birikintisinde gördüğü kendi yansımasına âşık olur. O kadar ki; bu aşk yüzünden yemeden içmeden kesilir ve ölür. İşte tam da orada açan bu büyü, baş döndüren güzellik "nergistir". Ama bu özellik yalnızca Karaburun nergisine özgüdür. Haklısınız! Merak ettiniz... Karaburun; neredir, nicedir...

Mimas (Karaburun), Ege bölgesinde, İzmir körfezi girişinde, İzmir'e 100 km uzaklıkta bir cennet köşesidir. Hadi gelin! Bu cenneti çoban PAN ile gezelim.

Adını çoban tanrısından alan PAN bu dağların prensi gibi görür kendini. Nasıl olmasın ki... Türkiye'nin ilk çoban haritasında yer almış neşeli, meraklı çobanlarından biridir çünkü...

Burada yaşayan tüm çobanlar için koyunları, keçileri, karasığırları pek kıymetlidir. Ama PAN için kıl keçileri ailesidir. Sürüsünü gezdirdiğı Akdağlar'da onlara hikayeler anlatarak hepsiyle bütünleşir. Keçiler de tatlı tatlı dinlerler onu...

-Canım ailem, ah bu dağlar, Karaburun koyunun arkasından uzanan bu dağlar ki bizim evimizdir. Şu tatlı, utangaç meltem rüzgarları ile sizi ısrarla yüksek tepelerine çağırır.

- Hey! Siz oradakiler... Küpeli ve Paris...Kavga yok... Çekin o boynuzları birbirinizden. Çiçek tanrıçası FLORA sizi böyle görmesin. Mordoğan'ın mor tonlarda açan 70 çiçeğini ve o güzelim sümbülleri çeker ayaklarınızın altından.

Mordoğan'ın güneş doğarkenki mor tonları adeta sizinle gökyüzüne süzölür. İşte o an hayatınıza müthiş bir sevinç ve huzur gelir. Soğuk bir kış günü bile sevdiceğinizin göğsünde sıcacık olur kalbiniz... diye anlatırken birden kıl keçilerinin sabırsız çan sesleri “hadi gidelim artık” mesajını vermiştir.

-Tamam Afrodit gideceğiz kızım ama yol uzun. Şu çıkındakileri afiyetle yiyeyim önce... Eğlenhoca'da yetişen HURMA zeytini, Kösedere'nin KARAÜZÜMÜ, İncik'ten 2 BARDACIK inciri, Amberseki'den alınmış 1 bardak ev şarabı eşliğinde yenen KOPANİSTİ peyniri... Şimdi yola çıkma zamanı...

Akdağlar eski zamanlarda da kıymetliymiş. Buralar; siyah granitten kocaman bir tapınak ile ödüllendirilmiş. Yağmur ve bereket dualarının evi olmuş. Ölüme mahkûm tutuklular son günlerini yaşamak için bu cennete gönderilmiş!

PAN, uzaktan gördüğü SAZAK köyünün muhteşem atmosferinin, köylerdeki eski camilerin, çeşmelerin, taş evlerin ve yel değirmenlerinin ne güzel bir film platosu olabileceğini düşündü bir an...Ama şu Ayşe Kadın Camii'nin hüznölü hikayesi hep yüreğini burktu.700 küsur yıl önce çok genç yaşıta vefat eden Ayşe Kadın, çeyizine buraların güzel doğasını işler. Sümböl, nergis, zeytin ve daha birçok güzellik vardır. Ama bu çeyizi kullanmaya ömrü yetmez ve annesine bunların bir camii duvarlarında resmedilmesini vasiyet eder. Günümüze dek bu hüznölü bize taşınır.

Akşam karanlığı çökerken, yakamozların denizdeki çılgın dansı neşeyle nefes aldırır PAN'a...

Bir an, AYIBALIğI Koyunda dinlenmeye çekilmiş Akdeniz foklarının uyuma vakti olduğunu fark ederek gülümser.

Değirmen babanın yanına geldiğinde yorulmuştur. Buraların tüm hikayelerini ondan öğrenmiştir.

-Hoş gelmişsin PAN oğlum...Gel otur yamacıma da masal saatin başlasın. Gözleri yavaşça kapanırken sesler ninni gibi gelir.

-Aslında buralarda yerleşim çok eski oğul. Fil fosili bile bulundu burada!

Bakırtaş çağından beri olan hayat; Hititler, İyonlar, Lidya, Helen, Pers, Roma, Bizans, Beylikler ve Osmanlı dönemi ile devam etmiş. Ve her zaman kültürün, ticaretin merkezi olmuş.

Bu cenneti ilk kez Çaka Bey almış, sonraları Rumlar ve Türkler birlikte bir ömür sürmüştü. Ama mübadele ile birlikte Selanik ve Kavala'dan gelen Türkler ile Rumlar yer değiştirmiş...Hayat işte...Antik dönemde güçlü bir medeniyet şehri olan "Erythros" büyük başarılar kazanmış. Büyük İskender'in inşa ettirdiği tiyatrosu, Akropol ve oradaki Athena Tapınağı, kent duvarları, Roma villaları, keçileri, seramikleri, değirmen taşları ve Tanrıların sözcüleri kadın kahinleri, ki en bilineni SBYLLİNE'dir. Kendisinin dünyadaki birçok katedralde ve mozaikte resmedilmişliği vardır.

-Ne çok şey biliyorsun Değirmen Baba diye söylendi PAN...

-Haklısın oğul. Ben bu dağların yaşayan ruhuyum çünkü.

Son cümle bittiğinde çoktan uyumuştur çoban. Rüyasında yarın katılacağı Yayla Köy'deki "Keçi Kırkım Şenliği"ni görmeye başlamıştı bile. Sofralar hazırlanmış, masalar; öküz köftesi zıngata, Macır böreği, çullama, kösedere mantısı, pirinçli mantar böreği, çizlembe, körmek köftesi ve daha birçok yiyeceklerle şenlenmişti.

Gelen misafirlerin buradaki meşhur kelebek faunasını fotoğraflamaya ve resmetmeye çalışırkenki görüntüsü ise hayli komikti.

-Dur, yakaladım seni!

-İzin ver o güzelim renklerini resmedeyim!

-Ah! yine kaçırdım, çekemedim!

-Buraya kondu; koşun koşun!

Yine bu güzelim cennet büyülemişti gelenleri; gidemeyecek kadar sevdirmişti kendini.

PAN, uykusunda gülümsüyordu. Tüm yorgunluğu geçmişti sanki.

SEVGİ HERKESİN DİLİNDE

YAZAN: Nur Banu HELVACIOĞLU

banu190343@gmail.com

Sevgi herkesin dilinde. Ama sorumluluk herkesin omzuna ağır geliyor. Bazı insanlar sever gibi yapıyor. Söz veriyor, hayal kurduruyor, “buradayım” diyor. Sonra iş ciddiye binince, zoru görünce, emek gerekince sessizce uzaklaşıyor.

Sevmek güzel günlerde kolay. Asıl mesele, zor zamanlarda kalabilmek. Ama herkes kalmayı bilmiyor. Çünkü kalmak cesaret ister, sorumluluk ister, kendinden vazgeçmeden birlikte olmayı ister.

Ben sevgiyi yarım yaşamadım. Kaçmadım, ertelemedim. İlk güçlükte geri çekilmedim. Ama karşımdaki herkes bunu yapamadı.

Bazıları sevlmeyi istiyor, ama sevgiyi taşımayı bilmiyor.

Bugün 14 Şubat. Herkes aşkı konuşuyor.

Ben ise şunu biliyorum: Söz vermek kolay, tutmak zor. Ve herkes zor olanı seçemiyor.

Artık sevgiyi anlatanlara değil, zorlaşınca kalanlara inanıyorum. Çünkü sevmek, kaçmamakla başlıyor.

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

Şiir

BEN ÖĞRETMEN ROJİN

YAZAN: Cemile EREL

azizeerel.2134@gmail.com

Bir çocuğun gülümsemesinde sevmiştim yaşamı

Hayallerim vardı, rengarenk umutlarım.

Ben öğretmen Rojin;

Coğrafyam kaderim olmasın diye hayallerime tutundum.

Ömrümün en güzel yerinden vuruldum.

Kopardılar bütün sevinçlerimi, hayallerimi, yarınlarımı ve gülüşlerimi.

Ben öğretmen Rojin;

Annesinin severken bile kıyamadığı

Ninnilerle büyüttüğü ağıtlarla toprağa gömdüğü öğretmen Rojin.

Ben öğretmen Rojin;

Ben çocukken dünya güzel bir yerdi

Büyüyünce ne olacaksın? diye sorduklarında,

Öğretmen olacağım demiştim öğretmen... ölümünden habersiz

Çocuktum işte bilemedim

Beni yaşamdan, hayallerimden yarınlarımdan koparacaklarını nerden bilebilirdim.

Ben öğretmen Rojin;

Babamın nasır tutmuş ellerinden yaşama tutunan öğretmen Rojin.

Ben öğretmen Rojin;

Şimdi hangi toprak bahar kokar gülüşüme böylesine ölüm konmuş iken...

Ve bensiz hangi masallar mutlu sonla bitecek.

Ben öğretmen Rojin;

Çocukların koşarak büyüdüğü bir dünyada anılarım olmayacak artık

Gül kokan ellerime sonsuzluğu kondurdular...

Ben öğretmen Rojin...

AYIN ŞARKISI

SESİMİ DUYAN VAR MI?

Söz-Müzik: GRUP YORUM

Uykundaydı İstanbul, İzmit, Adapazarı, Bolu, Yalova

Uykundaydı Eskişehir, Ankara, Gölçük, Değirmendere, Düzce, Bursa

Onyedisinde Ağustos'un, sonra onikisinde Kasım'ın

Dipten bir uğultu koptu, bir çığlık yükseldi topraktan

Saniyelere sığırdı on binlercesi ölümün

Sonra çığlıklar ağıtlara, ağıtlar çığlıklara karıştı

Ben buradayım, sesimi duyan var mı?

Geceydi uğultulu geceydi

Binleri aldı gitti

Gövdem toz toprak göçük altında

Gövdem un ufak enkaz altında

Acıya gömdüler güzel vatanımı

Mezarımda adım yok

Kaybettiler oy bedenimi

Viranemde feryadım yok

Bak göçük altında bizimkiler

Hayat verecek bir el bekler

Birlikte gülmeyi, birlikte sevmeyi

Birlikte paylaşmayı

Birlikte yürümeyi bilenler

Kardeşlik duygularıyla koşup geldiler

Birlikte çok gülemediler ama

Birlikte öldüler

"Ayrımız gayrımız yoktur" dediler

Sildiler gözyaşlarını birbirlerinin

Yaralarına merhem oldular

Deprem olmuş yıkım olmuş off

Yüreğim göçük altında

Haykırıyorlar yetiş diyorlar

Koşup gelenler dayan diyorlar

Kazma ile kürek ile diş ile tırnak ile

Dostça bir yürekle umutla arıyorlar

Ben buradayım sesimi duyan var mı?

Sesini duyan var

Sesini duyanlar bizimkiler

Bak yaşatmak için sana koşuyorlar

Ak sakalına, çocuk yaşına bakmadan

Tırnaklarıyla kazıyorlar enkazı

Betonu tırnaklarıyla deliyorlar

Çıkarsız, hesapsız

Yüklerinin susturamadığı sesini

Elleri gibi kavuşturuyorlar birbirine

Gömülmesek de toprağa birlikte

Acıya gömüldük hep birlikte

Gülcan bebe, Ayşe teyze, Mehmet amca, Fatma abla

İçeride kaldı anam, içeride kaldı babam

Bir tane de değil ki hangi birine yanam

Ben buradayım sesimi duyan var mı?